නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස

අභිධානප්පදීපිකා

බුද්ධප්පණාමො

1. තථාගතො යො කරුණාකරො කරො,
පයාත’මොසජ්ජ සුඛප්පදං පදං;
අකා පරත්ථං කලිසම්භවෙ භවෙ,
නමාමි තං කෙවලදුක්කරං කරං.

ධම්මප්පණාමො

2. අපූජයුං යං මුනිකුඤ්ජරා ජරා,
රුජාදිමුත්තා යහිමුත්තරෙ තරෙ;
ඨිතා තිවට්ටම්බුනිධිං නරානරා,
තරිංසු තං ධම්මමසප්පහං පහං.

සඞ්ඝප්පණාමො

3. ගතං මුනින්දො’රසසූනුතං නුතං,
සුපුඤ්ඤඛෙත්තං භුවනෙ සුතං සුතං;
ගණම්පි පාණීකතසංවරං වරං,
සදා ගුණොඝෙන නිරන්තර’න්තරං.

පටිඤ්ඤා

4. නාමලිඞ්ගෙසු කොසල්ල, මත්ථනිච්ඡයකාරණං;
යතො මහබ්බලං බුද්ධ, වචනෙ පාටවත්ථිනං.

5. නාමලිඞ්ගාන්‍ය’තො බුද්ධ, භාසිතස්සා’රහාන්‍ය’හං;
දස්සයන්තො පකාසෙස්ස, **මභිධානප්පදීපිකං.**

පරිභාසා

6. භියෝ‍යා **රූපන්තරා සාහ, චරියෙන** ච කත්ථචි;
ක්වචා’ **හච්චවිධානෙන** ඤෙය්‍යං ථීපුන්නපුංසකං.

7. අභින්නලිඞ්ගානංයෙව, ද්වන්දො ච, ලිඞ්ගවාචකා;
ගාථාපාදන්තමජ්ඣට්ඨා, පුබ්බං යන්ත්‍යපරෙ පරං.

8. පුමිත්ථියං පදං **ද්වීසු,** සබ්බලිඞ්ගෙ ච **තීස්විති;**
අභිධානන්තරාරම්භෙ, ඤෙය්‍යං **ත්ව’**න්ත **ම**ථාදි ච.

9. භියෝ‍යා පයොග මාගම්ම, සොගතෙ **ආගමෙ** ක්වචි;
නිඝණ්ඩු යුත්ති ඤ්වානීය, නාමලිඞ්ගං කථීයතීති.

1. සග්ගකණ්ඩ

1. බුද්ධො දසබලො සත්ථා, සබ්බඤ්ඤූ ද්විපදුත්තමො;
මුනින්දො භගවා නාථො, චක්ඛුම’ඞ්ගීරසො මුනි.

2. ලොකනාථො’ නධිවරො, මහෙසි ච විනායකො;
සමන්තචක්ඛු සුගතො, භූරිපඤ්ඤො ච මාරජි.

3. නරසීහො නරවරො, ධම්මරාජා මහාමුනි;
දෙවදෙවො ලොකගරු, ධම්මස්සාමී තථාගතො.

4. සයම්භූ සම්මාසම්බුද්ධො, වරපඤ්ඤො ච නායකො;
ජිනො, සක්කො තු සිද්ධත්ථො, සුද්ධොදනි ච ගොතමො.

5. සක්‍යසීහො තථා සක්‍ය, මුනි චාදිච්චබන්ධු ච;

6. මොක්ඛො නිරොධො නිබ්බානං, දීපො තණ්හක්ඛයො පරං;
තාණං ලෙණ මරූපඤ්ච, සන්තං සච්ච මනාලයං.

7. අසඞ්ඛතං සිව මමතං සුදුද්දසං,
පරායණං සරණ මනීතිකං තථා;
අනාසවං ධුව මනිදස්සනා’ කතා,
පලොකිතං නිපුණ මනන්ත මක්ඛරං.

8. දුක්ඛක්ඛයො ඛ්‍යාබජ්ඣඤ්ච [ඛ්‍යාපජ්ජං (ටීකා)], විවට්ටං ඛෙම කෙවලං;
අපවග්ගො විරාගො ච, පණීත මච්චුතං පදං.

9. යොගක්ඛෙමො පාර මපි, මුත්ති සන්ති විසුද්ධියො;
විමුත්‍ය’ සඞ්ඛතධාතු, සුද්ධි නිබ්බුතියො සියුං.

10. ඛීණාසවො ත්ව’සෙක්ඛො ච, වීතරාගො තථා’ රහා;
දෙවලොකො දිවො සග්ගො [නාකො (සී.)],
තිදිවො තිදසාලයො.

11. තිදසා ත්ව’මරා දෙවා, විබුධා ච සුධාසිනො;
සුරා මරූ දිවොකා වා, මතපා සග්ගවාසිනො.

12. නිජ්ජරා’ නිමිසා දිබ්බා, අපුමෙ දෙවතානි ච [දෙවතා එව දෙවතානි, සකත්ථෙ නිපච්චයො (ටීකා)];

13. සිද්ධො භූතො ච ගන්ධබ්බො, ගුය්හකො යක්ඛ රක්ඛසා;
කුම්භණ්ඩො ච පිසාචා’දී, නිද්දිට්ඨා **දෙවයොනියො.**

14. පුබ්බදෙවා සුරරිපූ, අසුරා දානවා පුමෙ;
තබ්බිසෙසා පහාරාදො, සම්බරො බලිආදයො.

15. පිතාමහො පිතා බ්‍රහ්මා, ලොකෙසො කමලාසනො;
තථා හිරඤ්ඤගබ්භො ච, සුරජෙට්ඨො පජාපති.

16. වාසුදෙවො හරි [හරී (ටීකා)] කණ්හො, කෙසවො චක්කපාණ්‍ය’ථ;
මහිස්සරො සිවො සූලී, ඉස්සරො පසුපත්‍ය’පි.

17. ගුහො වුත්තො කුමාරො තු, ඛන්දො සත්තිධරො භවෙ;

18. සක්කො පුරින්දදො දෙව, රාජා වජිරපාණි ච;
සුජම්පති සහස්සක්ඛො, මහින්දො වජිරාවුධො.

19. වාසවො ච දසසත, නයනො තිදිවාධිභූ;
සුරනාථො ච වජිර, හත්ථො ච භූතපත්‍ය’පි.

20. මඝවා කොසියො ඉන්දො, වත්‍රභූ පාකසාසනො;
විඩොජො ථ **සුජා** තස්ස [සුජාතා’ස්ස (ටීකා)], භරියා ථ පුරං භවෙ.

21. මසක්කසාරා [මසක්කසාරො (සී.)] වස්සොක, සාරා චෙවා’ මරාවතී;
වෙජයන්තො තු පාසාදො,
සුධම්මා තු සභා මතා.

22. **වෙජයන්තො** රථො තස්ස,
වුත්තො **මාතලි** සාරථී;
එරාවණො ගජො **පණ්ඩු, කම්බලො** තු සිලාසනං.

23. **සුචීරොච්චාදයො** පුත්තා, **නන්දා** පොක්ඛරණී භවෙ;

නන්දනං මිස්සකං චිත්ත, ලතා ඵාරුසකං **වනා.**

24. අසනි ද්වීසු කුලිසං, වජිරං පුන්නපුංසකෙ;
අච්ඡරායොත්ථියං වුත්තා, රම්භා අලම්බුසාදයො;
දෙවිත්ථියො ථ ගන්ධබ්බා, **පඤ්චසිඛොති** ආදයො.

25. විමානො නිත්ථියං බ්‍යම්හං, පීයූසං ත්වමතං සුධා;
සිනෙරු මෙරු තිදිවා, ධාරො නෙරු සුමෙරු ච.

26. යුගන්ධරො ඊසධරො, කරවීකො සුදස්සනො;
නෙමින්ධරො විනතකො, අස්සකණ්ණො **කුලාචලා.**

27. මන්දාකිනී තථා’කාස, ගඞ්ගා සුරනදී පාථ;
28. කොවිළාරො තථා පාරි, ච්ඡත්තකො පාරිජාතකො;
කප්පරුක්ඛො තු සන්තානා, දයො **දෙවද්දුමා** සියුං.

29. පාචී පතීඤ්චු’ දීචි’ත්ථී, පුබ්බ පච්ඡිම උත්තරා;
දිසාථ දක්ඛිණා’ පාචී, විදිසා’නුදිසා භවෙ.

30. එරාවතො [එරාවණො (සී.), අමරකොසෙ පන එරාවතො එව අත්ථි] පුණ්ඩරීකො, වාමනො කුමුදො’ ඤ්ජනො;
පුප්ඵදන්තො සබ්බභුම්මො, සුප්පතීකො **දිසාගජා.**

31. **ධතරට්ඨො** ච ගන්ධබ්බා, ධිපො, කුම්භණ්ඩසාමි තු;
විරූළ්හකො, විරූපක්ඛො, තු නාගාධිපතීරිතො.

32. යක්ඛාධිපො වෙස්සවණො, **කුවෙරො** නරවාහනො;
අළකා [අලකා (අමරකොස)] **ළකමන්දාස්ස**, පුරී, පහරණං **ගදා;**
චතුද්දිසාන මධිපා, පුබ්බාදීනං කමා ඉමෙ.

33. ජාතවෙදො සිඛී ජොති, පාවකො දහනො’ නලො;
හුතාවහො’ච්චිමා ධූම, කෙත්ව’ග්ගි ගිනි භානුමා.

34. තෙජො ධූමසිඛො වායු, සඛො ච කණ්හවත්තනී;
වෙස්සානරො හුතාසො ථ, සිඛාජාල’ච්චි වාපුමෙ.

35. විප්ඵුලිඞ්ගං ඵුලිඞ්ගඤ්ච, භස්මා [‘භස්මා’ තිපදං රාජාදිගණෙ පරියාපන්නං (රූපසිද්ධි-උණාදි), භස්මං (සී.)] තු සෙට්ඨී ඡාරිකා;
36. කුක්කුළො තු ණ්හභස්මස්මිං, මඞ්ගාරො’ලාත මුම්මුකං [තිකං දිත්තකට්ඨාදින්ධනෙ (ටීකා)];
සමිධා ඉධුමං චෙ’ධො, උපාදානං තථින්ධනං.

37. අථො’භාසො පකාසො වා,
'ලොකො’ජ්ජොතා’තපා සමා;
මාලුතො පවනො වායු, වාතො’නිල සමීරණා;
ගන්ධවාහො තථා වායො, සමීරො ච සදාගති.

38. **වායුභෙදා** ඉමෙ ජු’ද්ධ, ඞ්ගමො වාධොගමො තථා;
කුච්ඡිට්ඨො ච කොට්ඨාසයො, අස්සාසඞ්ගානුසාරිනො.

39. අථො අපානං පස්සාසො,
අස්සාසො ආන මුච්චතෙ.

40. වෙගො ජවො රයො ඛිප්පං, තු සීඝං තුරිතං ලහු;
ආසු තුණ්ණ මරං වාචී, ලම්බිතං තුවටංපි ච.

41. සතතං නිච්ච මවිරතා, නාරත සන්තත මනවරතඤ්ච ධුවං;
භුස මතිසයො ච දළ්හං, තිබ්බෙ’කන්තා’තිමත්ත, බාළ්හානි;
ඛිප්පාදී පණ්ඩකෙ දබ්බෙ, දබ්බගා තෙසු යෙ තිසු.

42. අචිග්ගහො තු කාමො ච, මනොභූ මදනො භවෙ;
අන්තකො වසවත්තී ච, පාපිමා ච පජාපති.

43. පමත්තබන්ධු කණ්හො ච, මාරො නමුචි, තස්ස තු;
තණ්හා’රතී රගා **ධීතූ,** හත්ථී තු **ගිරිමෙඛලො.**

44. යමරාජා ච වෙසායී, යමො’ස්ස **නයනාවුධං;**
වෙපචිත්ති පුලොමො ච, කිම්පුරිසො තු කින්නරො.

45. අන්තලික්ඛං ඛ’මාදිච්ච, පථො’බ්භං ගගන’ම්බරං;
වෙහාසො චානිලපථො, ආකාසො නිත්ථියං නභං.

46. දෙවො වෙහායසො තාරා,
පථො සුරපථො අඝං.

47. මෙඝො වලාහකො දෙවො, පජ්ජුන්නො’ම්බුධරො ඝනො;
ධාරාධරො ච ජීමූතො, වාරිවාහො තථා’ම්බුදො.

48. අබ්භං තීස්වථ වස්සඤ්ච, වස්සනං වුට්ඨි නාරියං;
සතෙරතා’ක්ඛණා විජ්ජු, විජ්ජුතා චාචිරප්පභා.

49. මෙඝනාදෙ තු ධනිතං, ගජ්ජිතං රසිතාදි ච;
ඉන්දාවුධං ඉන්දධනු, වාතක්ඛිත්තම්බු සීකරො.

50. ආසාරො ධාරා සම්පාතො,
කරකා තු ඝනොපලං;
දුද්දිනං මෙඝච්ඡන්නාහෙ, පිධානං ත්වපධාරණං.

51. තිරොධාන’න්තරධානා, පිධාන ඡාදනානි ච;
ඉන්දු චන්දො ච නක්ඛත්ත, රාජා සොමො නිසාකරො.

52. ඔසධීසො හිමරංසි, සසඞ්කො චන්දිමා සසී;
සීතරංසි නිසානාථො, උළුරාජා ච මා පුමෙ.

53. **කලා** සොළසමො භාගො, බිම්බං තු මණ්ඩලං භවෙ;
අඩ්ඪො ත්වද්ධො උපඩ්ඪො ච, වා ඛණ්ඩං සකලං පුමෙ.

54. **අද්ධං** වුත්තං සමෙ භාගෙ, පසාදො තු පසන්නතා;
කොමුදී චන්දිකා ජුණ්හා, කන්ති සොභා ජුති ච්ඡවි.

55. කලඞ්කො ලඤ්ඡනං ලක්ඛං, අඞ්කො’භිඤ්ඤාණ ලක්ඛණං;
චිහනං චාපි සොභා තු, පරමා **සුසමා** ථ ච.

56. සීතං ගුණෙ, ගුණිලිඞ්ගා, සීත සිසිර සීතලා;
හිමං තුහින මුස්සාවො, නීහාරො මහිකා පායථ.

57. නක්ඛත්තං ජොති භං තාරා, අසුමෙ තාරකො’ළු ච;

58. අස්සයුජො භරණිත්ථි, සකත්තිකා රොහිණී පිච;
මිගසිර [මගසිර (සී.)] මද්දා ච පුනබ්බසු, ඵුස්සො [පුස්සො (පී.)] චාසිලෙස’පි.

59. මාඝා [මඝ (සී.)] ච ඵග්ගුනී ද්වෙ ච, හත්ථා චිත්තා ච ස්වාතිපි;
විසාඛා’ නුරාධා ජෙට්ඨා, මූලා’ සාළ්හා දුවෙ තථා.

60. සවණො ච ධනිට්ඨා ච, සතභිසජො පුබ්බු’ත්තරභද්දපදා;
රෙවත්‍යපීති කමතො, **සත්තාධිකවීසනක්ඛත්තා.**

61. සොබ්භානු කථිතො රාහු, **සූරාදී** තු නවග්ගහා;
රාසි **මෙසාදිකො** භද්ද, පදා පොට්ඨපදා සමා.

62. ආදිච්චො සූරියො සූරො, සතරංසි දිවාකරො;
වෙරොචනො දිනකරො, උණ්හරංසි පභඞ්කරො.

63. අංසුමාලී දිනපති, තපනො රවි භානුමා;
රංසිමා භාකරො භානු, අක්කො සහස්සරංසි ච.

64. රංසි ආභා පභා දිත්ති, රුචි භා ජුති දීධිති;
මරීචි ද්වීසු භාන්වං’සු, මයූඛො කිරණො කරො.

65. පරිධි පරිවෙසො ථ, මරීචි මිගතණ්හිකා;
සූරස්සොදයතො පුබ්බු’, ට්ඨීතරංසි සියා’ **රුණො.**

66. කාලො’ද්ධා සමයො වෙලා,
තබ්බිසෙසා ඛණාදයො;
ඛණො දසච්ඡරාකාලො,
ඛණා දස **ලයො** භවෙ.

67. ලයා දස **ඛණලයො,**
මුහුත්තො තෙ සියා දස;

දස **ඛණමුහුත්තො** තෙ, දිවසො තු අහං දිනං.

68. පභාතඤ්ච විභාතඤ්ච, පච්චූසො කල්ල මප්‍යථ;
අභිදොසො පදොසො ථ,
සායො සඤ්ඣා දිනච්චයො.

69. නිසා ච රජනී රත්ති, තියාමා සංවරී භවෙ;
ජුණ්හා තු චන්දිකායුත්තා, තමුස්සන්නා **තිමිසිකා.**

70. නිසීථො මජ්ඣිමා රත්ති, අඩ්ඪරත්තො මහානිසා;
අන්ධකාරො තමො නිත්ථී, තිමිසං තිමිරං මතං.

71. **චතුරඞ්ගතමං** එවං, කාළපක්ඛචතුද්දසී;
වනසණ්ඩො ඝනො මෙඝ, පටලං වා'ඩ්ඪරත්ති ච.

72. **අන්ධතමං** ඝනතමෙ, පභාරො යාම, සඤ්ඤිතො;
පාටිපදො තු දුතියා, තතියාදී **තිථී** [තිථී], තායති පාලෙතීති තිථී, තා+ඉති (ණ්වාදි) ද්විසු.

73. පන්නරසී පඤ්චදසී, පුණ්ණමාසී තු පුණ්ණමා;
අමාවසී ප්‍යමාවාසී, ථියං පන්නරසී' පරා.

74. සට්ඨා සට්ඨ්‍යා' **හොරත්තො, පක්ඛො** තෙ දස පඤ්ච ච;
තෙ තු පුබ්බාපරා **සුක්ක,**
කාළා, මාසො තු තෙ දුවෙ.

75. චිත්තො වෙසාඛ, ජෙට්ඨො වා, සාළ්හො ද්වීසු ච සාවණො;
පොට්ඨපාද'ස්සයුජා ච, මාසා ද්වාදස කත්තිකො.

76. මාගසිරො තථා ඵුස්සො, කමෙන මාඝ ඵග්ගුණා;
කත්තික'ස්සයුජා මාසා, පච්ඡිම පුබ්බකත්තිකා.

77. සාවණො **නික්ඛමනීයො,**
චිත්තමාසො තු **රම්මකො.**

78. චතුරො චතුරො මාසා, කත්තිකකාළපක්ඛතො;
කමා **හෙමන්ත ගිම්හාන, වස්සානා** උතුයො ද්විසු.

79. **හෙමන්තො සිසිර** මුතූ,
ඡ වා **වසන්තො** ච **ගිම්හ වස්සානා;**
සරදොති කමා මාසා, ද්වෙ ද්වෙ වුත්තානුසාරෙන.

80. උණ්හො නිදාඝො ගිම්හොථ,
වස්සො වස්සාන පාවුසා;
උතූහි තීහි වස්සානා, දිකෙහි **දක්ඛිණායනං.**

81. **උත්තරායන** මඤ්ඤෙහි, තීහි වස්සායනද්වයං;
වස්ස සංවච්ඡරා නිත්ථී, සරදො හායනො සමා.

82. කප්පක්ඛයො තු සංවට්ටො, යුගන්ත පලයා අපි;
අලක්ඛී කාලකණ්ණිත්ථී, අථ ලක්ඛී සිරි'ත්ථියං.

83. දනු දානවමාතා ථ, දෙවමාතා පනා'දිති;

84. පාපඤ්ච කිබ්බිසං'වෙරා, සං දුච්චරිත දුක්කටං;
අපුඤ්ඤා'කුසලං කණ්හං, කලුසං දුරිතා'ගු ච.

85. කුසලං සුකතං සුක්කං, පුඤ්ඤං ධම්ම මනිත්ථියං;
සුචරිත මථො දිට්ඨ, ධම්මිකං ඉහලොකිකං.

86. සන්දිට්ඨික මථො පාර, ලොකිකං සම්පරායිකං;
තක්කාලං තු තදාත්වං චො,
ත්තරකාලො තු ආයති.

87. හාසො' ත්තමනතා පීති, විත්ති තුට්ඨී ච නාරියං;
ආනන්දො පමුදා'මොදො, සන්තොසො නන්දි සම්මදො.

88. පාමොජ්ජඤ්ච පමොදො ථ, සුඛං සාතඤ්ච ඵාස්ව'ථ;
භද්දං සෙය්‍යො සුභං ඛෙමං, කල්‍යාණං මඞ්ගලං සිවං.

89. දුක්ඛඤ්ච කසිරං කිච්ඡං, නීඝො ච බ්‍යසනං අඝං;
දබ්බෙ තු පාපපුඤ්ඤානි, තීස්වාකිච්ඡං සුඛාදි ච.

90. භාග්‍යං නියති භාගො ච, භාගධෙය්‍යං විධී'රිතො;
අථො උප්පත්ති නිබ්බත්ති, ජාති ජනන මුබ්භවො.

91. නිමිත්තං කාරණං ඨානං, පදං බීජං නිබන්ධනං;
නිදානං පභවො හෙතු, සම්භවො සෙතු පච්චයො.

92. කාරණං යං සමාසන්නං, **පදට්ඨානන්ති** තං මතං;
ජීවො තු පුරිසො'ත්තා ථ, පධානං පකතිත්ථියං.

93. පාණො සරීරී භූතං වා, සත්තො දෙහී ච පුග්ගලො;
ජීවො පාණී පජා ජන්තු,
ජනො ලොකො තථාගතො.

94. රූපං සද්දො ගන්ධ රසා, ඵස්සො ධම්මො ච ගොචරා;
ආලම්බා විසයා තෙ ඡා, රම්මණා ලම්බණානි ච.

95. සුක්කො ගොරො සිතො'දාතා,
ධවලො සෙත, පණ්ඩරා;
සොණො තු ලොහිතො රත්තො,
තම්බ මඤ්ජිට්ඨ රොහිතා.

96. නීලො කණ්හා'සිතා කාළො,
මෙචකො සාම සාමලා;
සිතපීතෙතු **පණ්ඩු**'ත්තො, ඊසංපණ්ඩුතු **ධූසරො.**

97. **අරුණො** කිඤ්චිරත්තො ථ,
පාටලො සෙතලොහිතො;
අථො පීතො හලිද්‍යාභො,
පලාසො හරිතො හරි.

98. **කළාරො කපිලො** නීල, පීතෙ ථ රොචනප්පභෙ;
පිඞ්ගො පිසඞ්ගො ප්‍යථවා, කළාරාදී තු පිඞ්ගලෙ.

99. කම්මාසො සබලො චිත්තො,
සාවො තු කණ්හපීතකෙ;
වාච්චලිඞ්ගා ගුණින්‍යෙතෙ, ගුණෙ සුක්කාදයො පුමෙ.

100. නච්චං නට්ටඤ්ච නටනං, නත්තනං ලාසනං භවෙ;
නච්චං තු වාදිතං ගීත, මිති **නාටුමිදං** තයං.

101. නච්චට්ඨානං සියා **රඞ්ගො, භිනයො** සූච්‍යාසූචනං;
අඞ්ගහාරො'ඞ්ගවික්ඛෙපො, නට්ටකො නටකො නටො.

102. සිඞ්ගාරො කරුණො වීර, බ්භුත හස්ස භයානකා;
සන්තො බීභච්ඡ රුද්දානි, නව **නාට්‍යරසා** ඉමෙ.

103. පොසස්ස නාරියං පොසෙ, ඉත්ථියා සඞ්ගමං පති;
යා පිහා එස **සිඞ්ගාරො,** රතිකීළාදිකාරණො.

104. උත්තම ප්පකතිප්පායො, ඉත්ථීපුරිසහෙතුකො;
සො **සම්භොගො වියොගොති,**
සිඞ්ගාරො දුවිධො මතො.

105. භාසිතං ලපිතං භාසා, වොහාරො වචනං වචො;
උත්ති වාචා ගිරා වාණී, භාරතී කථිතා [කථා (කත්ථචි)] වචී.

106. එකාඛ්‍යාතො පදචයො, සියා **වාක්‍යං**සකාරකො;
ආමෙඩිතන්ති විඤ්ඤෙය්‍යං, ද්වත්තික්ඛත්තු මුදීරණං.

107. භයෙ කොධෙ පසංසායං, තුරිතෙ කොතූහලෙ'ච්ඡරෙ;
හාසෙ සොකෙ පසාදෙ ච, කරෙ ආමෙඩිතං බුධො.

108. **ඉරු** නාරී **යජු සාම,** මිති වෙදා තයො සියුං;
එතෙ එව තයී නාරී, වෙදො මන්තො සුතිත්ථියං.

109. අට්ඨකො වාමකො වාම, දෙවො වඞ්ගීරසො භගු;
යමදග්ගි ච වාසිට්ඨො, භාරද්වාජො ච කස්සපො;
වෙස්සාමිත්තොති මන්තානං, කත්තාරො ඉසයො ඉමෙ.

110. කප්පො බ්‍යාකරණං ජොති, සත්ථං සික්ඛා නිරුත්ති ච;
ඡන්දොවිචිති චෙතානි, **වෙදඞ්ගානි** වදන්ති ඡ.

111. **ඉතිහාසො** පුරාවුත්ත, ප්පබන්ධො භාරතාදිකො;
නාමප්පකාසකං සත්ථං, රුක්ඛාදීනං **නිඝණ්ඩු** සො.

112. විතණ්ඩසත්ථං විඤ්ඤෙය්‍යං, යං තං **ලොකායතං** ඉති;
කෙටුභං තු ක්‍රියාකප්ප, විකප්පො කවිනං හිතො.

113. **ආඛ්‍යායිකොපලද්ධත්ථා**, පබන්ධකප්පනා **කථා;**
දණ්ඩනීත්‍ය’ත්ථසත්ථස්මිං, වුත්තන්තො තු පවත්ති ච.

114. සඤ්ඤා, ඛ්‍යා, ව්හා සමඤ්ඤා වා, භිධානං නාම මව්හයො;
නාමධෙය්‍යා’ධිවචනං, පටිවාක්‍යං තු උත්තරං.

115. පඤ්හො තීස්ව නුයොගො ච, පුච්ඡා පාය’ නිදස්සනං;
උපොග්ඝාතො ච දිට්ඨන්තො, තථො’දාහරණං භවෙ.

116. සමා සඞ්ඛෙප සංහාරා, සමාසො සඞ්ගහො පාය’;
සතං ධාරයසී ත්‍යාද්‍ය, **ඛහක්ඛානං** තුච්ඡභාසනං.

117. වොහාරො තු විවාදො ථ, සපනං සපථොපි ච;
යසො සිලොකො කිත්තිත්ථී,
සොසනා තු’ච්චසද්දනං.

118. පටිඝොසො පටිරවො, ථො’ පඤ්ඤාසො වචීමුඛං;
කත්ථනා ච සිලාඝා ච, වණ්ණනා ච නුති ත්ථුති.

119. ථොමනඤ්ච [ථොමනං වා (කත්ථචි ථොමනං ථොමනා ද්විලිඞ්ගෙ)] පසංසාථ, **කෙකා** නාදො සිඛණ්ඩිනං;
ගජානං **කොඤ්චනාදො** ථ,
මතා **හෙසා** හයද්ධනි.

120. පරියායො වෙවචනං, සාකච්ඡා තු ච සංකථා;
උපවාදො චු’පක්කොසා, වණ්ණවාදා’නුවාදො ච;
ජනවාදා’පවාදාපි, පරිවාදො ච තුල්‍යත්ථා.

121. ඛෙපො නින්දා තථා කුච්ඡා, ජිගුච්ඡා ගරහා භවෙ;
නින්දාපුබ්බො උපාරම්භො, **පරිභාසන** මුච්චතෙ.

122. අට්ඨානරියවොහාර, වසෙන යා පවත්තිතා;
අභිවාක්‍යං සියා වාචා, සා වීතික්කමදීපනී.

123. මුහුංභාසා **නුලාපොථ, පලාපො** නත්ථිකා ගිරා;
ආදොභාසන **මාලාපො,**
විලාපො තු පරිද්දවො.

124. විප්පලාපො විරොධොත්ති, සන්දෙසොත්ති තු වාචිකං;
සම්භාසනං තු **සල්ලාපො,** විරොධරහිතං මිථු.

125. **ඵරුසං** නිට්ඨුරං වාක්‍යං, මනුඤ්ඤං **හදයඞ්ගමං;**
සංකුලං තු **කිලිට්ඨඤ්ච**, පුබ්බාපරවිරොධිනී.

126. සමුදායත්ථරහිතං, **අබද්ධමිති** [අබන්ධ (ක.)] කිත්තිතං;
විතථං තු මුසා වාථ [ආහතං තු මුසාත්ථකං (කත්ථචි, අමරකොසෙ)], ඵරුසාදී තිලිඞ්ගිකා.

127. සම්මා බ්‍යයඤ්චා විතථං, සච්චං තච්ඡං යථාතථං;
තබ්බන්තා තීස්ව ලීකං ත්ව, සච්චං මිච්ඡා මුසා බ්‍යයං.

128. රවො නිනාදො නිනදො ච සද්දො,
නිග්ඝොස නාද ද්ධනයො ච රාවො;
ආරාව සංරාව විරාව ඝොසා,
රවා සුතිත්ථී සර නිස්සනා ච.

129. විස්සට්ඨ මඤ්ජු විඤ්ඤෙයාහ, සවනීයා විසාරිනො;
බින්දු ගම්භීර නින්නාදී, තොව **මට්ඨඞ්ගිකො සරො.**

130. තිරච්ඡානගතානඤ්හි, රුතං **වස්සිත** මුච්චතෙ;
කොලාහලො කලහලො,
ගීතං ගානඤ්ච ගීතිකා.

131. සරා සත්ත තයො ගාමා, වෙකවීසති මුච්ඡනා;
තානා [ඨානානි (බහුසු)] වෙකූනපඤ්ඤාස, ඉච්චෙතං **සරමණ්ඩලං.**

132. උසභො ධෙවතො චෙව, ඡජ්ජ ගන්ධාර මජ්ඣිමා;
පඤ්චමො ච නිසාදොති, **සත්තෙ**'තෙ ගදිතා සරා.

133. නදන්ති **උසභං** ගාවො, තුරගා **ධෙවතං** තථා;
ඡජ්ජං මයූරා **ගන්ධාර,** මජා කොඤ්චා ච **මජ්ඣිමං.**

134. **පඤ්චමං** පරපුට්ඨාදී, **නිසාදම්**පි ච වාරණා;
ඡජ්ජො ච **මජ්ඣිමො** ගාමා,
තයො **සාධාරණො**ති ච.

135. සරෙසු තෙසු පච්චෙකෙ, තිස්සො තිස්සො හි මුච්ඡනා;
සියුං තථෙව තානානි [ඨානානි (බහුසු)], සත්ත සත්තෙව ලබ්භරෙ.

136. තිස්සො දුවෙ චතස්සො ච, චතස්සො කමතො සරෙ;
තිස්සො දුවෙ චතස්සොති, **ද්වාවීසති** සුතී සියුං.

137. උච්චතරෙ රවෙ **තාරො,** ඵාබ්‍යත්තෙ මධුරෙ **කලො;**
ගම්භීරෙ තු රවෙ **මන්දො,** තාරාදී තීස්වථො කලෙ;
කාකලී සුඛුමෙ වුත්තො,
ක්‍රියාදිසමතා **ලයො.**

138. වීණා ච වල්ලකී සත්ත, තන්තී සා **පරිවාදිනී;**
පොක්ඛරො දොණි වීණාය,
උපවීණො තු වෙඨකො.

139. ආතතඤ්චෙව විතත, මාතතවිතතං ඝනං;
සුසිරං චෙති **තූරියං, පඤ්චඞ්ගික** මුදීරිතං.

140. **ආතතං** නාම චම්මාව, නද්ධෙසු භෙරියාදිසු;
තලෙ'කෙකයුතං කුම්භ, ථුණ දද්දරිකාදිකං.

141. **විතතං** චො'භයතලං, තූරියං මුරජාදිකං;
ආතතවිතතං සබ්බ, විනද්ධං පණවාදිකං.

142. **සුසිරං** වංසසඞ්ඛාදි, සම්මතාලාදිකං **ඝනං;**
ආතොජ්ජං තු ච වාදිත්තං, වාදිතං වජ්ජ මුච්චතෙ.

143. භෙරී (භෙරි) දුන්දුභි වුත්තො ථ,
මුදිඞ්ගො මුරජොස්ස තු;
ආලිඞ්ග, ඞ්කොහා, ද්ධකා භෙදා,
තිණවො තු ච ඩිණ්ඩිමො.

144. ආලම්බරො තු පණවො, **කොණො** වීණාදිවාදනං;
දද්දරී පටහො භෙරි, ප්පභෙදා **මද්දලාදයො.**

145. ජනප්පියෙ විමද්දුට්ඨෙ, ගන්ධෙ **පරිමලො** භවෙ;
සො ත්වා **මොදො** දූරගාමී, විස්සන්තා තීස්විතො පරං.

146. ඉට්ඨගන්ධො ච සුරභි, සුගන්ධො ච සුගන්ධි ච;
පූතිගන්ධි තු දුග්ගන්ධො, ථ විස්සං ආමගන්ධි යං.

147. කුඞ්කුමඤ්චෙව යවන, පුප්ඵඤ්ච තගරං තථා;
තුරුක්ඛොති **චතුජ්ජාති, ගන්ධා** එතෙ පකාසිතා.

148. කසාවො නිත්ථීයං තිත්තො, මධුරො ලවණො ඉමෙ;
අම්බිලො කටුකො චෙති, **ඡ රසා** තබ්බතී තිසු.

149. සියා ඵස්සො ච ඵොට්ඨබ්බො,
විසයී ත්වක්ඛ මින්ද්‍රියං;
නයනං ත්වක්ඛි නෙත්තඤ්ච, ලොචනං ච’ච්ඡි චක්ඛු ච.

150. සොතං සද්දග්ගහො කණ්ණො, සවනං සුති නත්ථු තු;
නාසා ච නාසිකා ඝානං, ජිව්හාතු රසනා භවෙ.

151. සරීරං වපු ගත්තඤ්චා, ත්තභාවො බොන්දි විග්ගහො;
දෙහං වා පුරිසෙ කායො, ථීයං තනු කළෙවරං.

152. චිත්තං චෙතො මනො නිත්ථී, විඤ්ඤාණං හදයං තථා;
මානසං ධී තු පඤ්ඤා ච, බුද්ධි මෙධා මති මුති.

153. භූරි මන්තා ච පඤ්ඤාණං, ඤාණං විජ්ජා ච යොනි ච;
පටිභාන මමොහො ථ, පඤ්ඤාභෙදා **විපස්සනා.**

154. **සම්මාදිට්ඨී** පහුතිකා, වීමංසා තු විචාරණා;
සම්පජඤ්ඤං තු නෙපක්කං, වෙදයිතං තු වෙදනා.

155. තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො,
ප්පනො’ හා’ යු තු ජීවිතං;
එකග්ගතා තු සමථො, අවික්ඛෙපො සමාධි ච.

156. උස්සාහා’ තප්ප පග්ගාහා, වායාමො ච පරක්කමො;
පධානං වීරියං චෙහා, උය්‍යාමො ච ධිති ත්ථීයං.

157. චත්තාරි **වීරියඞ්ගානි,** තචස්ස ච නහාරුනො;
අවසිස්සන මට්ඨීස්ස, මංසලොහිතසුස්සනං.

158. **උස්සොළ්හී** ත්ව ධිමත්තෙහා, සති ත්ව නුස්සති ත්ථීය;
ලජ්ජා හිරී සමානා ථ, ඔත්තප්පං පාපභීරුතා.

159. මජ්ඣත්තතා තු’පෙක්ඛා ච, අදුක්ඛමසුඛා සියා;
චිත්තාභොගො මනක්කාරො,
අධිමොක්ඛො තු නිච්ඡයො.

160. දයා’ නුකම්පා කාරුඤ්ඤං, කරුණා ච අනුද්දයා;
ථීයං වෙරමණී චෙව, විරත්‍යා’ රති චාපායථ.

161. තිතික්ඛා ඛන්ති ඛමනං, ඛමා මෙත්තා තු මෙත්‍ය’ථ;
දස්සනං දිට්ඨී ලද්ධිත්ථී, සිද්ධන්තො සමයො භවෙ.

162. තණ්හා ච තසිණා එජා, ජාලිනී ච විසත්තිකා;
ඡන්දො ජටා නිකන්ත්‍යා’සා, සිබ්බිනී භවනෙත්ති ච.

163. අභිජ්ඣා වනථො වානං, ලොභො රාගො ච ආලයො;
පිහා මනොරථො ඉච්ඡා, භිලාසො කාම දොහළා;
ආකඞ්ඛා රුචි වුත්තා සා, ත්වධිකා **ලාලසා** ද්විසු.

164. වෙරං විරොධො විද්දෙසො, දොසො ච පටිඝඤ්ච වා;
කොධා’ ඝාතා කොප රොසා,
බ්‍යාපාදො’ නභිරද්ධි ච.

165. බද්ධවෙර මුපනාහො, සියා සොකො තු සොචනං;
රොදිතං කන්දිතං රුණ්ණං, පරිදෙවො පරිද්දවො.

166. භීතිත්ථී භය මුත්තාසො, භෙරවං තු මහබ්භයං;
167. භෙරවං භීසනං භීමං, දාරුණඤ්ච භයානකං;
ඝොරං පටිභයං භෙස්මං, භයඞ්කර මිමෙ තීසු.

168. ඉස්සා උසූයා මච්ඡෙරං, තු මච්ඡරිය මච්ඡරං;
මොහො’විජ්ජා තථා’ඤාණං, මානො විධා ච උන්නති.

169. උද්ධච්ච මුද්ධටං චාථ [උද්ධවංඋද්ධං ධාවති චිත්ත මෙතෙනාති උද්ධවං (ටීකා)], තාපො කුක්කුච්චමෙව ච;
පච්ඡාතාපො නුතාපො ච, විප්පටිසාරො පකාසිතො.

170. මනොවිලෙඛ සන්දෙහා, සංසයො ච කථංකථා;
ද්වෙළ්හකං විචිකිච්ඡා ච, කඞ්ඛා සඞ්කා විමත්‍යපි.

171. ගබ්බො භිමානො’හංකාරො, චින්තාතු ඣාන මුච්චතෙ;
නිච්ඡයො නිණ්ණයො වුත්තො, පටිඤ්ඤා තු පටිස්සවො.

172. අවමානං තිරක්කාරො, පරිභවො පය’ නාදරො;
පරාභවො පය’ වඤ්ඤා ථ, උම්මාදො චිත්තවිබ්භමො.

173. පෙමං සිනෙහො ස්නෙහො ථ, චිත්තපීළා විසඤ්ඤිතා;
පමාදො සතිවොස්සග්ගො, කොතූහලං කුතූහලං.

174. විලාසො ලලිතං ලීලා, හාවො හෙළා ච විබ්භමො;
ඉච්චාදිකා සියුං නාරි, සිඞ්ගාරභාවජා කිරියා.

175. හසනං හසිතං හාසො, මන්දො සො මිහිතං සිතං;
අට්ටහාසො මහාහාසො,
රොමඤ්චො ලොමහංසනං.

176. පරිහාසො දවො ඛිඩ්ඩා, කෙළි කීළා ච කීළිතං;
නිද්දා තු සුපිනං සොප්පං, මිද්ධඤ්ච පචලායිකා.

177. ඊයං නිකති කූටඤ්ච, දම්භො සාඨ්‍යඤ්ච කෙතවං;
සභාවො තු නිස්සග්ගො ච, සරූපං පකතිත්ථියං.

178. සීලඤ්ච ලක්ඛණං භාවො,
උස්සවො තු ඡණො මහො [මතො (ටී.)].

179. ධාරෙන්තො ජන්තු සස්නෙහ, මභිධානප්පදීපිකං;
ඛුද්දකාදායත්ථජාතානි [ඛුද්දකානායත්ථජාතානි (ක.)], සම්පස්සති යථාසුඛං.

සග්ගකණ්ඩො නිට්ඨිතො.

2. භූකණ්ඩ

1. භූමිවග්ග

180. වග්ගා භූමි, පුරී, මච්ච, චතුබ්බණ්ණ, වනාදිහි;
පාතාලෙන ච වුච්චන්තෙ, සඞ්ගො'පඞ්ගෙහි'ධ'ක්කමා.

181. වසුන්ධරා ඡමා භූමි, පථවී මෙදනී මහී;
උබ්බී වසුමතී ගො කු, වසුධා ධරණී ධරා;
පුථවී ජගතී භූරී, භූ ච භූතධරා' වනී.

182. බාරා තු මත්තිකා **ඌසො,** ඌසවා තූසරො තිසු;
ථලං ථලීත්ථී භූභාගෙ, ථද්ධලූඛම්හි **ජඞ්ගලො.**

183. පුබ්බවිදෙහො චාපර, ගොයානං ජම්බුදීපො ච;
උත්තරකුරු චෙති සියුං, චත්තාරොමෙ **මහාදීපා.**

184. පුම්බහුත්තෙ කුරු සක්කා, කොසලා මගධා සිවී;
කලිඞ්ගා'වන්ති පඤ්චාලා, වජ්ජී ගන්ධාර චෙතයො.

185. වඞ්ගා විදෙහා කම්බොජා, මද්දා භග්ග'ඞ්ග සීහළා;
කස්මීරා කාසි පණ්ඩවාදී, සියුං **ජනපදන්තරා.**

186. ලොකො ච භුවනං වුත්තං, දෙසො තු විසයො පථ;
මිලක්ඛදෙසො පච්චන්තො, මජ්ඣදෙසො තු මජ්ඣිමො.

187. අනූපො සලිලප්පායො, කච්ඡං පුම නපුංසකෙ;
සද්දලො හරිතෙ දෙසෙ, තිණෙනා, හිනවෙන හි.

188. නද්‍යම්බුජීවනො දෙසො, වුට්ඨිනිප්පජ්ජසස්සකො;
යො **නදීමාතිකො දෙව,**
මාතිකො ච කමෙන සො.

189. තීස්වනූපාද්‍යථො වන්ද, සූරාදො **සස්සතීරිතො;**
රට්ඨං තු විජිතඤ්චාථ, පුරිසෙ සෙතු ආලියං.

190. උපාන්තභූ **පරිසරො,** ගොට්ඨං තු ගොකුලං වජො;
මග්ගො පන්ථො පථො අද්ධා, අඤ්ජසං වටුමං තථා.

191. පජ්ජො [පජ්ජා…. (ක.)], යනඤ්ච පදවී, වත්තනී පද්ධතිත්ථියං;
තබ්භෙදා ජඞ්ඝ, සකට, මග්ගා තෙ ච **මහද්ධනි.**

192. **එකපදොයකපදීකො,** කන්තාරො තු ච දුග්ගමෙ;
193. පටිමග්ගො පටිපථො, **අද්ධානං** දීඝ මඤ්ජසං;
සුප්පථො තු සුපන්ථො ච, උප්පථං ත්වපථං භවෙ.

194. ඡත්තිංසපරමාණූන, මෙකො ණු ච ඡත්තිංස තෙ;
තජ්ජාරී තාපි ඡත්තිංස, **රථරෙණු** ඡත්තිංස තෙ.

195. **ලික්ඛා**තා සත්ත **ඌකා** තා, **ධඤ්ඤමාසොති** සත්ත තෙ;
සත්ත **ඞ්ගුල'** මමු ද්විච්ඡ, **විදත්ථී** තා දුවෙ සියුං.

196. **රතනං** තානි සත්තෙව, යට්ඨී තා වීසතූ **සභං;**
ගාවුත මුසභාසීති, **යොජනං** චතුගාවුතං.

197. ධනුපඤ්චසතං **කොසො, කරීසං** චතුරම්බණං;
අබ්භන්තරං තු හත්ථාන, මට්ඨවීස පමාණතො.

භූමිවග්ගො නිට්ඨිතො.

2. භූකණ්ඩ

2. පුරවග්ග

198. පුරං නගර මිත්ථී වා, ඨානීයං පුටභෙදනං;
ථියං තු රාජධානී [රාජඨානී (ටී.)] ච, ඛන්ධාවාරො භවෙ ථ ච.

199. **සාඛානගර** මඤ්ඤත්‍ර, යං තං මූලපුරා පුරං;
බාරාණසී ච සාවත්ථී, වෙසාලී මිථිලා, ළවී.

200. කොසම්බු, ජ්ජෙනියො තක්ක, සිලා චම්පා ච සාගලං;
සුසුමාරගිරං [සංසුමාර (ටීකා)] රාජ, ගහං කපිලවත්ථු ච.

201. සාකෙත, මින්දපත්ථඤ්චො, ක්කට්ඨා පාටලිපුත්තකං;
ජෙතුත්තරඤ්ච සඞ්කස්සං, කුසිනාරාදයො පුරී.

202. රච්ඡා ච විසිඛා වුත්තා, රථිකා වීථි චාප්‍යථ;
බ්‍යූහො රච්ඡා අනිබ්බිද්ධා, නිබ්බිද්ධා තු **පථද්ධි** ච.

203. චතුක්කං චච්චරෙ මග්ග, සන්ධි සිඞ්ඝාටකං භවෙ;
පාකාරො වරණො චාථ, උදාපො [උද්දාප, උද්දාප] උපකාරිකා.

204. කුට්ටං තු භිත්ති නාරී ථ, ගොපුරං ද්වාරකොට්ඨකො;
එසිකා ඉන්දඛීලො ච, අට්ටො ත්වට්ටාලකො භවෙ.

205. තොරණං තු බහිද්වාරං, පරිඛාතු ච දීඝිකා;
මන්දිරං සදනා, ගාරං, නිකායො නිලයා, ලයො.

206. ආවාසො භවනං වෙස්මං, නිකෙතනං නිවෙසනං;
ඝරං ගහඤ්චා, වසථො, සරණඤ්ච පතිස්සයො.

207. ඔකං සාලා ඛයො වාසො, ථියං කුටි වසත්‍ය’පි;
ගෙහඤ්චා, නිත්ථී සදුමං, චෙතියා, යතනානි තු.

208. පාසාදො චෙව යූපො ථ, මුණ්ඩච්ඡදො ච හම්මියං;
යූපොතු ගජකුම්භම්හි, **හත්ථිනඛො** පතිට්ඨිතො.

209. සුපණ්ණවඞ්කච්ඡදන, **මඩ්ඪයොගො** සියා ථ ච;
එකකූටයුතො **මාළො,**
පාසාදො චතුරස්සකො.

210. සභායඤ්ච සභා චාථ, මණ්ඩපං වා ජනාලයො;
අථො ආසනසාලායං, **පටික්කමන** මීරිතං.

211. ජිනස්ස වාසභවන, මිත්ථී **ගන්ධකුටි** ප්‍යථ;
ථියං රසවතී පාක, ට්ඨානඤ්චෙව මහානසං.

212. ආවෙසනං සිප්පසාලා, **සොණ්ඩා** තු පානමන්දිරං;
වච්චට්ඨානං **වච්චකුටි,** මුනීනං ඨාන **මස්සමො.**

213. පණ්‍යවික්කයසාලා තු, ආපණො පණ්‍යවීථිකා;
උදොසිතො භණ්ඩසාලා, චඞ්කමනං තු චඞ්කමො.

214. ජන්තාඝරං ත්වග්ගිසාලා, පපා පානීයසාලිකා;
ගබ්භො ඔවරකො වාසා, ගාරං තු සයනිග්ගහං.

215. ඉත්ථාගාරං තු ඔරොධො, සුද්ධන්තො’ න්තෙපුරම්පි ච;
අසබ්බවිසයට්ඨානං, රඤ්ඤං **කච්ඡන්තරං** මතං.

216. සොපානො වා’රොහණඤ්ච,
නිස්සෙණී සා, ධිරොහිණී;
වාතපානං ගවක්ඛො ච, ජාලඤ්ච සීහපඤ්ජරං.

217. ආලොකසන්ධි වුත්තො ථ, ලඞ්ගී’ත්ථී පලිඝො භවෙ;
කපිසීසො, ග්ගලත්ථම්භො, **නිබ්බං** තු ඡද්දකොටියං.

218. ඡදනං පටලං ඡද්ද, මජිරං චච්චරො, ඞගණං;
පඝානො පඝනා, ලින්දො, පමුඛං ද්වාරබන්ධනං.

219. පිට්ඨසඞ්ඝාටකං ද්වාර, බාහා කූටං තු කණ්ණිකා;
ද්වාරඤ්ච පටිහාරො ථ, උම්මාරො දෙහනී, ත්ථියං.

220. එළකො ඉන්දඛීලො ථ, ථම්භො ථූණො පුමිත්ථියං;
පාටිකා, ඞ්ඩෙන්දුපාසාණො, ගිඤ්ජකා තු ච ඉට්ඨකා.

221. වලභිච්ඡාදිදාරුම්හි, වඞ්කෙ **ගොපානසී,** ත්ථියං;
කපොතපාලිකායං තු, **විටඞ්කො** නිත්ථියං භවෙ.

222. කුඤ්චිකාවිවරං තාළ, ච්ඡිග්ගලො පයථ කුඤ්චිකා;
තාළො'වාපුරණං චාථ, වෙදිකා වෙදි කථ්‍යතෙ.

223. **සඞ්ඝාතො පක්ඛපාසො** ච, මන්දිරඞ්ගා **තුලා** අපි;
ථියං සම්මුජ්ජනී චෙව, සම්මජ්ජනී ච සොධනී.

224. සඞ්කටීරං තු සඞ්කාර, ට්ඨානං සඞ්කාරකූටකං;
අථො කචවරො, ක්ලාපො, සඞ්කාරො ච කසම්බුපි.

225. සරාදිභූමි තං **වත්ථු,** ගාමො සංවසථො ථ සො;
පාකටො **නිගමො** භොග, මච්චාදිභොජ්‍යා ධි තුදිතො [‘අධිභූ’ති ඊරිතො කථිතො (ටී.)].

226. සීමා ච මරියාදා ථ,
ඝොසො ගොපාලගාමකොති.

පුරවග්ගො නිට්ඨිතො.

3. නරවග්ග

227. මනුස්සො මානුසො මච්චො, මානවො මනුජො නරො;
පොසො පුමා ච පුරිසො,
පොරිසො පයථ පණ්ඩිතො.

228. බුධො විද්වා විභාවී ච, සන්තො සප්පඤ්ඤ කොවිදා;
ධීමා සුධී කවි බ්‍යත්තො, විචක්ඛණො විසාරදො.

229. මෙධාවී මතිමා පඤ්ඤො, විඤ්ඤූ ච විදූරො විදූ;
ධීරො විපස්සී දොසඤ්ඤූ, බුද්ධො ච දබ්බ විද්දසු.

230. ඉත්ථී සීමන්තිනී නාරී, ථී වධූ වනිතා, ඞ්ගනා;
පමදා සුන්දරී කන්තා, රමණී දයිතා, බලා.

231. මාතුගාමො ච මහිලා, ලලනා භීරු කාමිනී;
කුමාරිකා තු කඤ්ඤා ථ, යුවතී තරුණී භවෙ.

232. **මහෙසී** සාභිසෙකාඤ්ඤා,
භොගිනී රාජනාරියො;
ධවත්ථිනී තු සඞ්කෙතං, යාති යා සා, **භිසාරිකා.**

233. ගණිකා වෙසියා වණ්ණ, දාසී නගරසොභිනී;
රූපූපජීවිනී වෙසී, කුලටා තු ච බන්ධකී.

234. වරාරොහො, ත්තමා මත්ත, කාසිනී වරවණ්ණිනී;
පතිබ්බතා ත්වපි සතී, කුලිත්ථී කුලපාලිකා.

235. විධවා පතිසුඤ්ඤා ථ, පතිම්බරා සයම්බරා;
විජාතා තු පසූතා ච, ජාතාපච්චා පසූතිකා.

236. දූතී සඤ්චාරිකා දාසී, තු චෙටී කුටධාරිකා;
වාරුණී, ක්ඛණිකා තුල්‍යා, ඛත්තියානී තු ඛත්තියා.

237. දාරො ජායා කලත්තඤ්ච, ඝරණී භරියා පියා,
පජාපතී ච දුතියා, සා පාදපරිචාරිකා.

238. සඛී ත්වා'ලී වයස්සා ථ, ජාරී චෙවා'තිචාරිනී;

පුමෙ තු’තු රජො පුප්ඵං, උතුනී තු රජස්සලා.

239. පුප්ඵවතී ගරුගබ්භා, පන්නසත්තා ච ගබ්භිනී;
ගබ්භාසයො ජලාබුපි, කලලං පුන්නපුංසකෙ.

240. ධවොතු සාමිකො භත්තා, කන්තො පති වරො පියො;
අථො පපති ජාරො ථා,
පච්චං පුත්තො’ත්‍රජො සුතො.

241. තනුජො තනයො සූනු, පුත්තාදී ධීතරි’ත්ථියං;
නාරියං දුහිතා ධීතා,
සජාතො ත්වො’**රසො** සුතො.

242. ජායාපතී ජනිපතී, ජයම්පතී තු දම්පතී [දම්පතීති පදං පුල්ලිඞ්ග බහුවචනන්තං ඉකාරන්තං, තුදම්පති (ටී.)];
අථ වස්සවරො වුත්තො, පණ්ඩකො ච නපුංසකං.

243. බන්ධවො බන්ධු සජනො, සගොත්තො ඤාති ඤාතකො;
සාලොහිතො සපිණ්ඩො ච,
තාතො තු ජනකො පිතා.

244. අම්ම, ම්බා ජනනී මාතා, ජනෙත්ති ජනිකා භවෙ;
උපමාතා තු ධාති’ත්ථී,
සාලො ජායාය භාතිකො.

245. **ननන්දා** සාමිභගිනී, මාතාමහී තු අය්‍යිකා;
මාතුලො මාතුභාතා,ස්ස, **මාතුලානී** පජාපති.

246. ජායාපතීනං ජනනී, **සස්සු** වුත්තාථ තප්පිතා;
සසුරො භාගිනෙය්‍යොතු, පුත්තො භගිනියා භවෙ.

247. නත්තා වුත්තො පපුත්තො ථ, සාමිභාතා තු **දෙවරො;**
ධීතුපති තු **ජාමාතා,**
අය්‍යකො තු පිතාමහො.

248. **මාතුච්ඡා** මාතුභගිනී, **පිතුච්ඡා** භගිනී පිතු;
පපිතාමහො පය්‍යකො,
සුණ්හා තු සුණිසා හුසා.

249. සොදරියො සගබ්භො ච, සොදරො සහජො ප්‍යථ;
මාතාපිතූ තෙ **පිතරො, පුත්තා** තු පුත්තධීතරො.

250. **සසුරා** සස්සුසසුරා, භාතුභගිනී **භාතරො;**
බාලත්තං බාලතා බාල්‍යං, යොබ්බඤ්ඤංතු ච යොබ්බනං.

251. සුක්කා තු **පලිතං** කෙසා, දයො ථ ජරතා ජරා;
පුථුකො පිල්ලකො ඡාපො, කුමාරො බාල පොතකා.

252. අථු’ත්තානසයු’ත්තාන, සෙය්‍යකා ථනපොපි ච;
253. තරුණො ච වයට්ඨො ච, දහරො ච යුවා සුසු,
මාණවොදාරකොචාථ, සුකුමාරො සුඛෙධිතො.

254. මහල්ලකො ච වුද්ධො ච, ථෙරො ජිණ්ණො ච ජිණ්ණකො;
අග්ගජො පුබ්බජො ජෙට්ඨො, කනියො කනිට්ඨො නුජො.

255. වලිත්තචො තු වලිනො; තීසු’ත්තානසයාදයො;
256. සීසො’ත්තමඞ්ගානි සිරො, මුද්ධා ච මත්ථකො භවෙ;
කෙසො තු කුන්තලො වාලො, ත්තමඞ්ගරුහ මුද්ධජා.

257. **ධම්මිල්ලො** සංයතා කෙසා,
කාකපක්ඛො සිඛණ්ඩකො;
පාසො හත්ථො කෙසවයෙ;
තාපසානං තහිං **ජටා.**

258. ථියං වෙණී පවෙණී ච;
අථො චූළා සිඛා සියා;
සීමන්තො තු මතො නාරි, කෙසමජ්ඣම්හි පද්ධති.

259. ලොමං තනුරුහං රොමං, පම්හං පඛුම මක්ඛිගං;
මස්සු වුත්තං පුමමුඛෙ, භූ ත්විත්ථී භමුකො භමු.

260. බප්පො [බප්පො (ටී.)] නෙත්තජල'ස්සූනි, නෙත්තතාරා කනීනිකා;
වදනං තු මුඛං තුණ්ඩං, වත්තං ලපන මානනං.

261. ද්විජො ලපනජො දන්තො, දසනො රදනො රදො;
දාඨා තුදන්තභෙදස්මිං, **අපාඞ්ගො** ත්වක්ඛිකොටිසු.

262. දන්තාවරණ මොට්ඨයො වා, පාය'ධරො දසනච්ඡදො;
ගණ්ඩො කපොලො හන්විත්ථී [ගණ්ඩත්ථී (ටී.) හන්වත්ථී=හනු+ඉත්ථී; හන+උ (ණ්වාදි)],
චුබුකං ත්ව' ධරා අධො.

263. ගලො ච කණ්ඨො ගීවා ච, කන්ධරා ච සිරොධරා;
කම්බුගීවා තු යා ගීවා, සුවණ්ණාලිඞ්ගසන්නිභා;
අඞ්කිතා තීහි ලෙඛාහි, **කම්බුගීවා** ථවා මතා.

264. අංසො නිත්ථී භුජසිරො, ඛන්ධො තස්සන්ධි **ජත්තු** තං;
බාහුමූලං තු කච්ඡො, ධො, ත්ව'ස්ස **පස්ස** මනිත්ථියං.

265. බාහු භුජාද්වීසු බාහා, හත්ථො තු කර පාණයො;
මණිබන්ධො පකොට්ඨන්තො, කප්පරො තු කපොණ්‍යා'ථ.

266. මණිබන්ධ කනිට්ඨානං, පාණිස්ස **කරභො,**න්තරං;
කරසාඛා, ඞ්ගුලී තා තු, **පඤ්ච,** ඞ්ගුට්ඨො ච තජ්ජනී;
මජ්ඣිමා නාමිකා චාපි, කනිට්ඨා'ති කමා සියුං.

267. පදෙසො තාලගොකණ්ණා, විදත්ථී,ත්ථී කමා තතෙ;
තජ්ජන්‍යාදියුතෙ'ඞ්ගුට්ඨෙ, **පසතො** පාණි කුඤ්චිතො.

268. රතනං කුක්කු හත්ථො ථ, පුමෙ කරපුටො,ඤ්ජලි;
කරජො තු නඛො නිත්ථී, ඛටකො මුට්ඨී ච ද්වීසු.

269. **බ්‍යාමො** සහකරා බාහු, ද්වෙ පස්සද්වයවිත්ථතා;
උද්ධන්තත භුජපොස, ප්පමාණෙ **පොරිසං** තිසු.

270. උරො ච හදයං වා'ථ, ථනො කුච පයොධරා;
චූචුකං තු ථනග්ගස්මිං, පිට්ඨං තු පිට්ඨි නාරියං.

271. මජ්ඣො'නිත්ථී විලග්ගො ච, මජ්ඣිමං කුච්ඡි [චතුක්කං උදරෙ; 944-ගාථාපි පස්සිතබ්බා] තු ද්විසු;
ගහණීත්ථ්‍යුදරං ගබ්භො, කොට්ඨොන්තො කුච්ඡිසම්භවෙ.

272. ජඝනං තු නිතම්බො ච, සොණී ච කටි නාරියං;
අඞ්ගජාතං රහස්සඞ්ගං, වත්ථගුය්හඤ්ච මෙහනං.

273. නිමිත්තඤ්ච වරඞ්ගඤ්ච, බීජඤ්ච ඵලමෙව ච;
ලිඞ්ගං අණ්ඩං තු කොසො ච,
යොනි ත්විත්ථීපුමෙභගං.

274. අසුචි සම්භවො සුක්කං, පායු තු පුරිසෙ ගුදං;
වා පුමෙ ගූථ කරීස, වච්චානි ච මලං ඡකං.

275. උච්චාරො මීළ්හ මුක්කාරො, පස්සාවො මුත්ත මුච්චතෙ;
පූතිමුත්තඤ්ච ගොමුත්තෙ, ස්සාදීනං **ඡකණං** මලෙ.

276. ද්වීස්වධො නාභියා **වත්ථි,** උච්ඡඞ්ග'ඞ්කා තු'භො පුමෙ;
ඌරු සත්ථි පුමෙ ඌරු, පබ්බං තු ජාණු ජණ්ණු ච.

277. ගොප්ඵකො පාදගණ්ඨිපි, පුමෙ තු පණ්හි පාසණී;
පාදග්ගං පපදො පාදො, තු පදො චරණඤ්ච වා.

278. අඞ්ගංත්ව'වයවො වුත්තො, ඵාසුලිකා තු ඵාසුකා;
පණ්ඩකෙ අට්ඨි ධාත්විත්ථී, ගලන්තට්ඨි තු **අක්ඛකො.**

279. කප්පරො තු කපාලං වා, කණ්ඩරා තු මහාසිරා;
පුමෙ න්හාරු විත්ථී සිරා, ධමනී ථ රසග්ගසා.

280. රසහරණ්‍යා’ථො මංස, මාමිසං පිසිතං භවෙ;
තිලිඞ්ගිකං තු වල්ලූර, මුත්තත්තං අථ ලොහිතං.

281. රුධිරං සොණිතං රත්තං, ලාලා ඛෙළො එලා භවෙ;
පුරිසෙ මායු පිත්තඤ්ච, සෙම්හො නිත්ථී සිලෙසුමො.

282. වසා විලීනස්නෙහො ථ, මෙදො චෙව වපා භවෙ;
ආකප්පො වෙසො නෙපච්ඡං, මණ්ඩනං තු පසාධනං.

283. විභූසනං චාභරණං, අලඞ්කාරො පිලන්ධනං;
කිරීට මකුටා’නිත්ථී, චූළාමණි සිරොමණි.

284. සිරොවෙඨන මුණ්හීසං, කුණ්ඩලං කණ්ණවෙඨනං;
කණ්ණිකා කණ්ණපූරො ච, සියා කණ්ණවිභූසනං.

285. කණ්ඨභූසා තු ගීවෙය්‍යං, හාරො මුත්තාවලි’ත්ථියං;
නියුරො වලයො නිත්ථී, කටකං පරිහාරකං.

286. කඞ්කණං කරභූසා ථ, කිඞ්කිණී [කිංකණී කිං කණිකා (ක.)] ඛුද්දඝණ්ටිකා;
අඞ්ගුලීයක මඞ්ගුල්‍යා, භරණං, **සාක්ඛරං** තු තං.

287. මුද්දිකා’ඞ්ගුලිමුද්දා ථ, රසනා මෙඛලා භවෙ;
කෙයූර මඞ්ගදඤ්චෙව, බාහුමූලවිභූසනං.

288. පාදඞ්ගදං තු මඤ්ජීරො, පාදකටක නූපුරා;
289. අලඞ්කාරප්පභෙදා තු, **මුඛපුල්ලං** තපො’**ණ්ණතං;**
උග්ගත්ථනං ගිඞ්ගමක, මිච්චෙවමාදයො සියුං.

290. වෙල මච්ඡාදනං වත්ථං, වාසො වසන මංසුකං;
අම්බරඤ්ච පටො නිත්ථී, දුස්සං චොලො ච සාටකො.

291. ඛොමං දුකූලං කොසෙය්‍යං, පත්තුණ්ණං කම්බලො ච වා;
සාණං කොටම්බුරං භඞ්ග, න්ත්‍යාදි **වත්ථන්තරං** මතං.

292. නිවාසන න්තරීයා‍න්‍ය, න්තරමන්තරවාසකො;
පාවාරො තු’ත්තරාසඞ්ගො, උපසංබ්‍යාන මුත්තරං.

293. උත්තරීය මථො වත්ථ, **මහතන්ති** මතං නවං;
නන්තකං කප්පටො ජිණ්ණ, වසනං තු පටච්චරං.

294. කඤ්චුකො වාරවාණං වා, ථ වත්ථාවයවෙ **දසා;**
නාලිපට්ටොති කථිතො, උත්තමඞ්ගම්හි කඤ්චුකො.

295. ආයාමො දීඝතා රොහො,
පරිණාහො විසාලතා.

296. අරහද්ධජො ච කාසාය, කාසාවානි ච චීවරං;
මණ්ඩලං තු තදඞ්ගානි, **විවට්ට** **කුසි**ආදයො.

297. එල,ත්තච, කිමි, රොමා, නොයතා වත්ථස්ස යොනියො;
ඵාලං **කප්පාසිකං** තීසු, **ඛොමාදී** තු තබ්භවා.

298. **කොසෙය්‍යං** කිමිජං, රොම, මයං තු **කම්බලං** භවෙ;
සමානත්ථා ජවනිකා, සා තිරොකරණී ප්‍යථ.

299. පුන්නපුංසක මුල්ලොචං, විතානං ද්වය මීරිතං;
නහානඤ්ච සිනානෙ ථො, බ්බට්ටනු’ම්මජ්ජනං සමං.

300. විසෙසකො තු තිලකො, ත්‍යුහො නිත්ථී ච චිත්තකං;
චන්දනො නිත්ථියං ගන්ධ, සාරො මලයජො ප්‍යථ.

301. ගොසීසං තෙලපණ්ණිකං, පුමෙ වා හරිචන්දනං;
තිලපණ්ණී තු පත්තඞ්ග, රඤ්ජනං රත්තචන්දනං.

302. කාළානුසාරී කාළියං, ලොහං ත්වා’ගරු වා’ගළු;
කාළාගරුතු කාළෙ’ස්මිං, තුරුක්ඛොතු ච පිණ්ඩකො.

303. කත්ථූරිකා මිගමදො, කුට්ඨං තු අජපාලකං;
ලවඞ්ගං දෙවකුසුමං, කස්මීරජං තු කුඞ්කුමං.

304. යක්ඛධූපො සජ්ජුලසො, තක්කොලං තු ච කොලකං;
කොසඵල මථො ජාති, කොසං ජාතිඵලං හවෙ.

305. ඝනසාරො සිතබ්භො ච, කප්පූරං පුන්නපුංසකෙ;
අලත්තකො යාවකො ච, ලාඛා ජතු නපුංසකෙ.

306. සිරිවාසො තු සරල, ද්දවො’ ඤ්ජනං තු කජ්ජලං;
වාසචුණ්ණං වාසයොගො, වණ්ණකං තු විලෙපනං.

307. ගන්ධමාල්‍යාදිසඞ්ඛාරො, යො තං **වාසන** මුච්චතෙ;
මාලා මාල්‍යං පුප්ඵදාමෙ [පුප්ඵං දාමං (ක.)], භාවිතං වාසිතං තිසු.

308. උත්තංසො සෙඛරා’ වෙළා, මුද්ධමාල්‍යො වටංසකො;
සෙය්‍යා ච සයනං සෙනං, පල්ලඞ්කො තු ච මඤ්චකො.

309. මඤ්චාධාරො පටිපාදො, මඤ්චඞ්ගෙ **ත්වටනී** ත්ථියං,
310. කුළීරපාදො ආහච්ච, පාදො චෙව මසාරකො;
චත්තාරො බුන්දිකාබද්ධො, තිමෙ **මඤ්චන්තරා** සියුං.

311. බිබ්බොහනං චො’ පධානං, පීඨිකා පීඨ මාසනං;
කොච්ඡං තු භද්දපීඨෙ ථා, **සන්දි** පීඨන්තරෙ මතා.

312. මහන්තො කොජවො දීඝ,
ලොමකො **ගොනකො** මතො;
උණ්ණාමයං ත්වත්ථරණං, **චිත්තකං** වානචිත්තකං.

313. ඝනපුප්ඵං **පටලිකා,** සෙතං තු **පටිකා** පාථ;
ද්විදසෙකදසාන්‍යු’ **ද්ද,ලොමි එකන්තලොමි**නො.

314. තදෙව සොළසිත්ථීනං, නච්චයොග්ගඤ්හි **කුත්තකං;**
සීහබ්‍යග්ඝාදිරූපෙහි, චිත්තං **විකතිකා** හවෙ.

315. **කට්ටිස්සං කොසෙය්‍යං** රතන, පරිසිබ්බිත මත්ථරණං කමා;
කොසියකට්ටිස්සමයං, කොසියසුත්තෙන පකතඤ්ච.

316. දීපො පදීපො පජ්ජොතො, ප්‍රමෙ ත්වාදාස දප්පණා;
ගෙණ්ඩුකො කණ්ඩුකො තාල, වණ්ටං තු බීජනීත්ථියං.

317. චඞ්කොටකො කරණ්ඩො ච, සමුග්ගො සම්පුටො හවෙ;
ගාමධම්මො අසද්ධම්මො, බ්‍යවායො මෙථුනං රති.

318. විවාහො පයමා පාණි, ග්ගහො පරිණයො පාථ;
තිවග්ගො ධම්ම, කාම,ත්ථා, **චතුවග්ගො** සමොක්ඛකා.

319. ඛුජ්ජො ච ගණ්ඩුලො රස්ස, වාමනා තු ලකුණ්ඩකො;
පඞ්ගුලො පීඨසප්පී ච, පඞ්ගු ජින්නිරියාපථො.

320. පක්ඛො ඛඤ්ජො තු ඛොණ්ඩො ථ,
මූගො සුඤ්ඤවචො හවෙ;
කුණී හත්ථාදිවඞ්කො ච, වලිරො තු ච කෙකරො.

321. නික්කෙසසීසො බල්ලාටො,
මුණ්ඩො තු භණ්ඩු මුණ්ඩිකො;
කාණො අක්ඛීන මෙකෙන,
සුඤ්ඤො **අන්ධො** ද්වයෙන ථ.

322. බධිරො සුතිහීනො ථ, ගිලානො බ්‍යාධිතා’තුරා;
උම්මාදවති උම්මත්තො, ඛුජ්ජාදී වාච්චලිඞ්ගිකා.

323. ආතඞ්කො ආමයො බ්‍යාධි, ගදො රොගො රුජාපි ච;
ගෙලඤ්ඤාකල්ල මාබාධො,
සොසො තු ච ඛයො සියා.

324. පීනසො [පීනාසොතිපි පාඨො] නාසිකාරොගො,
සානෙ **සිඞ්ඝානිකා** ස්සවො;
ඤෙය්‍යං ත්ව’රු වණො නිත්ථී, ඵොටො තු පිළකා හවෙ.

325. පුබ්බො පූයො ව රත්තාති, සාරො පක්ඛන්දිකා පායව;
අපමාරො අපස්මාරො, පාදඵොටො විපාදිකා.

326. වුඩ්ඪිරොගො තු වාතණ්ඩං, සීපදං භාරපාදතා;
කණ්ඩු කණ්ඩූති කණ්ඩූයා, බජ්ජු කණ්ඩූවනං පායව.

327. පාමං විතච්ඡිකා කච්ඡු, සොථො තු සයථු'දිතො;
දුන්නාමකඤ්ච අරිසං, ඡද්දිකා වමථූ'දිතො.

328. දවථු පරිතාපො ච, තිලකො තිලකාළකො;
විසූචිකා ඉති මහා, විරෙකො ච භගන්දලො [භගන්දරො (ක.)].

329. මෙහො ජරො කාස සාසා, කුට්ඨං සූලා**මයන්තරා;**
වුත්තො වෙජ්ජො භිසක්කො ච, රොගහාරී තිකිච්ඡකො.

330. සල්ලවෙජ්ජො සල්ලකත්තො, තිකිච්ඡා තු පතික්‍රියා;
භෙසජ්ජ මගදො චෙව, භෙසජං මො'සධං පායව.

331. කුසලා නාමයා රොගායං,
අථ කල්ලො නිරාමයොති,

නරවග්ගො නිට්ඨිතො.

4. චතුබ්බණ්ණවග්ග

ඛත්තියවග්ග

332. කුලං වංසො ච සන්තානා, භිජනා ගොත්ත මන්වයො;
ථීයං සන්තත්‍යා ථො **වණ්ණා,** චත්තාරො ඛත්තියාදයො.

333. කුලීනො සජ්ජනො සාධු,
සභ්‍යා චායොයා මහාකුලො;
රාජා භූපති භූපාලො, පත්ථිවො ච නරාධිපො.

334. භූනාථො ජගතිපාලො, දිසම්පති ජනාධිපො;
රට්ඨාධිපො නරදෙවො, භූමිපො භූභුජො පායව.

335. රාජඤ්ඤො ඛත්තියො ඛත්තං, මුද්ධාභිසිත්ත බාහුජා;
සබ්බභූම්මො චක්කවත්තී, භූපොඤ්ඤො **මණ්ඩලිස්සරො.**

336. පුමෙ ලිච්ඡවි වජ්ජී ච, සක්‍යො තු සාකියො ච ච;
භද්දකච්චානා [භද්දා කච්චානා (ටී.)] රාහුල, මාතා බිම්බා යසොධරා.

337. කොටීනං හෙට්ඨිමන්තෙන, සතං යෙසං නිධානගං;
කහාපණානං දිවස, වළඤ්ජො වීසතම්බණං.

338. තෙ **ඛත්තියමහාසාලා,** සීති කොටිධනානි තු;
නිධානගානි දිවස, වළඤ්ජො ච දසම්බණං.

339. යෙසං **ද්විජමහාසාලා,** තදුපඩ්ඪෙ නිධානගෙ;
වළඤ්ජෙ ච **ගහපති, මහාසාලා** ධනෙ සියුං.

340. මහාමත්තො පධානඤ්ච, මතිසජීවො මන්තිනී;
සජීවො සචිවා, මච්චො, සෙනානී තු චමූපති.

341. න්‍යායාසාදීනං විවාදානං, **අක්ඛදස්සො** පදට්ඨරි;
දොවාරිකො පතිහාරො, ද්වාරට්ඨො ද්වාරපාලකො.

342. **අනීකට්ඨොති** රාජූනං, අඞ්ගරක්ඛගණො මතො;
කඤ්චුකී සොවිදල්ලො ච, අනුජීවී තු සෙවකො.

343. අජ්ඣක්ඛො ධිකතො චෙව,
හෙරඤ්ඤිකො තු නික්ඛිකො;
සදෙසානන්තරො **සත්තු, මිත්තො**රාජා තතො පරං.

344. අමිත්තො රිපු වෙරී ච, සපත්තා රාති සත්ව'රි; (සත්තු+අරි)
පච්චත්ථිකො පරිපන්ථී, පටිපක්ඛා හිතාපරො.

345. පච්චාමිත්තො විපක්ඛො ච, පච්චනීක විරොධිනො;
විද්දෙසී ච දිසො දිට්ඨො,ථා නුරොධො නුවත්තනං.

346. මිත්තො නිත්ථී වයස්සො ච, සහායො [සුහජ්ජො (ටී.)] සුහදො සඛා;
සම්භත්තො දළ්හමිත්තො ථ, **සන්දිට්ඨො** දිට්ඨමත්තකො.

347. චරො ච ගුළ්හපුරිසො, පථාවී පථිකො'ද්ධගූ;
දූතො තු සන්දෙසහරො, ගණකො තු මුහුත්තිකො.

348. ලෙඛකො ලිපිකාරො ච, වණ්ණො තු අක්ඛරො පායථ;
භෙදො දණ්ඩො සාම දානා, **නායූපායා** චතුරො ඉමෙ.

349. උපජාපො තු භෙදො ච, දණ්ඩො තු සාහසං දමො;
350. සාමා'මච්චො සඛා කොසො, දුග්ගඤ්ච විජිතං බලං;
රජ්ජඞ්ගානීති සත්තෙතෙ, සියුං පකතියො පිච.

351. පභාවු'ස්සාහ, මන්තානං, වසා තිස්සො හි සත්තියො;
පභාවො දණ්ඩජො තෙජො,
පතාපො තු ච කොසජො.

352. මන්තො ච මන්තනං සො තු, **චතුක්කණ්ණො** ද්විගොචරො;
තිගොචරො තු **ඡක්කණ්ණො,** රහස්සං ගුය්හ මුච්චතෙ.

353. තීසු විවිත්ත විජන, ඡන්නා, රහො රහො බ්‍යයං;
විස්සාසො තු ච විස්සම්භො,
යුත්තං ත්වො'පායිකං තිසු.

354. ඔවාදො චානුසිට්ඨිත්ථී, පුමවජ්ජෙ නුසාසනං;
ආණා ච සාසනං ඤෙයාං, උද්දානං තු ච බන්ධනං.

355. ආගු වුත්ත [මන්තු (ක.)] මපරාධො, කරො තු බලි මුච්චතෙ;
පුණ්ණපත්තො තුට්ඨිදායො, උපදා තු ච පාභතං.

356. තථො'පායන මුක්කොචො, පණ්ණාකාරො පහෙණකං;
සුඞ්කං ත්වනිත්ථී ගුම්බාදි, දෙය්‍යො ථා'යො ධනාගමො.

357. ආතපත්තං තථා ඡත්තං, රඤ්ඤං තු හෙමමාසනං;
සීහාසනං අථො වාළ, බීජනීත්ථී ච චාමරං.

358. ඛග්ගො ච ඡත්ත මුණ්හීසං, පාදුකා වාලබීජනී;
ඉමෙ **කකුධභණ්ඩානි,** භවන්ති පඤ්ච රාජුනං.

359. භද්දකුම්භො පුණ්ණකුම්භො, භිඞ්කාරො ජලදායකො;
හත්ථි,ස්ස,රථ,පත්තී තු, **සෙනා** හි චතුරඞ්ගිනී.

360. කුඤ්ජරො වාරණො හත්ථී, මාතඞ්ගො ද්විරදො ගජො;
නාගො ද්විපො ඉභො දන්තී,
යූථජෙට්ඨො තු යූථපො.

361. කාළාවක ගඞ්ගෙය්‍යා, පණ්ඩර තම්බා ච පිඞ්ගලො ගන්ධො;
මඞ්ගල හෙමො'පොසථ,
ඡද්දන්තා **ගජකුලානි** එතානි.

362. කලභො චෙව භිඞ්කොථ, පභින්නො මත්ත ගජ්ජිතා;
හත්ථිසටා තු ගජතා, හත්ථිනී තු කරෙණුකා.

363. **කුම්භො** හත්ථිසිරොපිණ්ඩා, කණ්ණමූලං තු **චූලිකා;**
ආසනං ඛන්ධදෙසම්හි, පුච්ඡමූලං තු **මෙචකො.**

364. ආලාන මාළ්හකො ථම්භො, නිත්ථිතු නිගළො'න්දුකො;
සඞ්ඛලං තීස්වථො ගණ්ඩො,
කටො දානං තු සො මදො.

365. සොණ්ඩො තු ද්වීසු හත්ථො ථ,
කරග්ගං පොක්ඛරං භවෙ;
මජ්ඣම්හි බන්ධනං **කච්ඡා, කප්පනො** තු කුථාදයො.

366. ඔපවය්හො රාජවය්හො, සජ්ජිතො තු ච කප්පිතො;
තොමරො නිත්ථියං පාදෙ, සියා විජ්ඣනකණ්ටකො.

367. **තුත්තං** තු කණ්ණමූලම්හි, මත්ථකම්හි තු **අඞ්කුසො;**
හත්ථාරොහො හත්ථිමෙණ්ඩො,
හත්ථිපො හත්ථිගොපකො.

368. **ගාමණීයො** තු මාතඞ්ග, හයාද්‍යාචරියො භවෙ;
හයො තුරඞ්ගො තුරගො,
වාහො අස්සො ච සින්ධවො.

369. භෙදො **අස්සතරො** තස්සා,
ජානියො තු කුලීනකො;
සුඛවාහී **විනීතො** ථ,
කිසොරො හයපොතකො.

370. ඝොටකො තු ඛළුඞ්කො ථ, ජවනො ච ජවාධිකො;
මුඛාධානං ඛලීනො වා, **කසා** ත්ව ස්සාභිතාළිනී.

371. **කුසා** තු නාසරජ්ජුම්හි, වළවා'ස්සා ඛුරො සඵං;
පුච්ඡ මනිත්ථි නඞ්ගුට්ඨං, වාලහත්ථො ච වාලධි.

372. සන්දනො ච රථො **ඵුස්ස, රථො** තු නරණාය සො;
චම්මාවුතො ච **වෙයග්ඝො,**
දෙප්පො බ්‍යග්ඝස්ස දීපිනො.

373. සිවිකා යාප්‍යයානඤ්චා, නිත්ථී තු සකටො ප්‍ය'නං [(සකටො පි+අනං)];
චක්කං රථඞ්ග මාඛ්‍යාතං, තස්සන්තො **නෙමි** නාරියං.

374. තම්මජ්ඣෙ පිණ්ඩිකා **නාභි,** කුබ්බරො තු යුගන්ධරො;
අක්ඛග්ගකීලෙ **ආණී**ත්ථී, වරූථො රථගුත්‍ය'ථ.

375. **ධුරො** මුඛෙ **රථස්සඞ්ගා,** ත්ව ක්ඛො පක්ඛරආදයො;
යානඤ්ච වාහනං යොග්ගං, සබ්බහත්ථ්‍යාදිවාහනෙ.

376. රථචාරී තු සූතො ච, පාජිතා චෙව සාරථී;
රථාරොහො ච රථිකො,
රථී යොධො තු යො භටො.

377. පදාති පත්ති තු පුමෙ, පදගො පදිකො මතො;
සන්නාහො කඞ්කටො චම්මං, කවචො වා උරච්ඡදො.

378. ජාලිකා ථ ච සන්නද්ධො, සජ්ජො ච චම්මිකො භවෙ;
ආමුක්කො පටිමුක්කො ථ, පුරෙචාරී පුරෙචරො.

379. පුබ්බඞ්ගමො පුරෙගාමී, මන්දගාමී තු මන්ථරො;
ජවනො තුරිතො වෙගී, ජෙතබ්බං **ජෙය්‍ය** මුච්චතෙ.

380. සූර වීරා තු වික්කන්තො, සහායො නුචරො සමා;
සන්නද්ධප්පභුතී තීසු, පාථෙය්‍යං තු ච සම්බලං.

381. වාහිනී ධජිනී සෙනා, චමූ චක්කං බලං තථා;
අනීකො වා ථ විත්‍යාසො,
බ්‍යූහො සෙනාය කථ්‍යතෙ.

382. **හත්ථී** ද්වාදසපොසො,ති,
පුරිසො **තුරගො, රථො;**
චතුපොසොති එතෙන, ලක්ඛණෙනා ධමන්තතො.

383. **හත්ථානීකං හයානීකං, රථානීකං** තයො තයො;
ගජාදයො සසත්ථා තු, **පත්තානීකං** චතුජ්ජනා.

384. සට්ඨිවංසකලාපෙසු, පච්චෙකං සට්ඨිදණ්ඩිසු;
ධූලීකතෙසු සෙනාය, යන්තියා **ක්ඛොභනී** [අක්ඛොභිණී (ක.)] ත්ථියං.

385. සම්පත්ති සම්පදා ලක්ඛී, සිරී විපත්ති ආපදා;

අථා වුධඤ්ච [ආයුධන්තිපි පාඨො] හෙති’ත්ථී, සත්ථං පහරණං භවෙ.

386. මුත්තාමුත්ත මමුත්තඤ්ච, පාණිතො මුත්තමෙව ච;
යන්තමුත්තන්ති සකලං, **ආයුධං** තං **චතුබ්බිධං.**

387. **මුත්තාමුත්තඤ්ච** යට්ඨ්‍යාදි, **අමුත්තං** ඡුරිකාදිකං;
පාණිමුත්තං තු සත්‍යාදි, **යන්තමුත්තං** සරාදිකං.

388. ඉස්සාසො ධනු කොදණ්ඩං, චාපො නිත්ථී සරාසනං;
අථො ගුණො ජියා ජ්‍යා ච,
සරො පත්ති ච සායකො.

389. වාණො කණ්ඩ මුසු ද්වීසු, ඛුරප්පො [උරප්පො (ක.)] තෙජනා’සනං;
තූණීත්ථියං කලාපො ච, තූණො තූණීර වාණධි.

390. පක්ඛො තු වාජො **දිද්ධො** තු, විසප්පිතො සරො භවෙ;
ලක්ඛං වෙජ්ඣං සරබ්‍යඤ්ච, සරාභ්‍යාසො තූ’**පාසනං.**

391. මණ්ඩලග්ගො තු නෙත්තිංසො, අසි ඛග්ගො ච සායකො;
කොසිත්ථී තබ්බිධානෙ ථො, **ථරු** ඛග්ගාදිමුට්ඨියං.

392. ඛෙටකං ඵලකං චම්මං, ඉල්ලී තු කරපාලිකා;
ඡුරිකා සත්‍ය’සිපුත්තී, ලගුළො තු ච මුග්ගරො.

393. සල්ලො නිත්ථී සඞ්කු පුමෙ, වාසී තු තච්ඡනීත්ථියං;
කුඨාරී [කුධාරී (ටී.)] ත්ථීඵරසුසො, ටඞ්කො පාසාණදාරණො.

394. කණයො භින්දිවාළො ච, චක්කං කුන්තො ගදා තථා;
සත්‍යා’දී **සත්ථභෙදා** ච,
කොණො’ස්සො කොටි නාරියං.

395. නිය්‍යානං ගමනං යාත්‍රා, පට්ඨානඤ්ච ගමො ගති;
චුණ්ණො පංසු රජො චෙව, ධූලී’ත්ථී රෙණු ච ද්විසු.

396. මාගධො මධුකො වුත්තො, වන්දී තු ථුතිපාඨකො;
වෙතාළිකො බොධකරො,
චක්කිකො තු ච ඝණ්ටිකො.

397. කෙතු ධජො පටාකා ච, කදලී කෙතනං ප්‍යථ;
යො’හංකාරො’ඤ්ඤමඤ්ඤස්ස, සා’ **හමහමිකා** භවෙ.

398. බලං ථාමො සහං සත්ති, **වික්කමො** ත්වතිසූරතා;
රණෙ ජිතස්ස යං පානං, **ජයපානන්ති** තං මතං.

399. සඞ්ගාමො සම්පහාරො වා, නිත්ථියං සමරං රණං;
ආජිත්ථී ආහවො යුද්ධ, මායොධනඤ්ච සංයුගං.

400. භණ්ඩනං තු විවාදො ච, විග්ගහො කලහ මෙධගා;
මුච්ඡා මොහො ච පසය්හො,
බලක්කාරො හඨො භවෙ.

401. **උප්පාදො** [උප්පාතො (ක.)1027-ගාථා පස්සිතබ්බා] භූතවිකති, යා සුභාසුභසූචිකා;
ඊති ත්විත්ථී අජඤ්ඤඤ්ච, උපසග්ගො උපද්දවො.

402. **නිබ්බුද්ධං** [නියුද්ධං (ක.)] මල්ලයුද්ධම්හි, ජයො තු විජයො භවෙ;
පරාජයො රණෙ භඞ්ගො, පලායන මපක්කමො.

403. මාරණං හනනං ඝාතො, නාසනඤ්ච නිසූදනං;
හිංසනං සරණං හිංසා, වධො සසන ඝාතනං.

404. මරණං කාලකිරියා, පලයො මච්චු අච්චයො;
නිධනො නිත්ථියං නාසො, කාලො’න්තො චවනං භවෙ.

405. තීසු පෙතො පරෙතො ච,
මතො ච චිතකො චිතො;
ආළහනං සුසානඤ්චා, නිත්ථියං කුණපො ඡවො.

406. **කබන්ධො** නිත්ථියං දෙහො, සිරොසුඤ්ඤො සහක්‍රියො;
අථ **සිවථිකා** වුත්තා, සුසානස්මිඤ්හි ආමකෙ.

407. චන්දිත්ථියං කරමරො, පාණො ත්ව’සු පකාසිතො;
කාරා තු බන්ධනාගාරං, කාරණා තු ච යාතනා.

ඉති ඛත්තියවග්ගො.

408. බ්‍රහ්මබන්ධු ද්විජො විප්පො, බ්‍රහ්මා භොවාදී බ්‍රාහ්මණො;
සොත්තියො ඡන්දසො සො ථ,
සිස්ස’ න්තෙවාසිනො පුමෙ.

409. බ්‍රහ්මචාරී ගහට්ඨො ච, වනප්පත්ථො ච භික්ඛුති;
භවන්ති **චත්තාරො** එතෙ, **අස්සමා** පුන්නපුංසකෙ.

410. චරන්තා සහ සීලාදී, **සබ්‍රහ්මචාරිනො** මිථු;
උපජ්ඣායො උපජ්ඣා ථා, චරියො නිස්සයදාදිකො [නිස්සයදායකො (ටී.)].

411. උපනීයා ථවා පුබ්බං, වෙද මජ්ඣාපයෙ ද්විජො;
යො සඞ්ගං සරහස්සඤ්චා, **චරියො** බ්‍රාහ්මණෙසු සො.

412. පාරම්පරිය මෙතිහ්‍යං, උපදෙසො තථෙ’තිහා;
යාගො තු කතු යඤ්ඤො ථ, **වෙදිත්ථී** භූ පරික්ඛතා.

413. අස්සමෙධො ච පුරිස, මෙධො චෙව නිරග්ගළො;
සම්මාපාසො වාජපෙය්‍යා, මිති **යාගා මහා** ඉමෙ.

414. ඉත්විජො [ඉදිත්විජො (ටී.)] යාජකො චාථ,
සභ්‍යො සාමාජිකො ප්‍යථ;
පරිසා සභා සමජ්ජා ච, තථා සමිති සංසදො.

415. **චතස්සො පරිසා** භික්ඛු, භික්ඛුනී ච උපාසකා;
උපාසිකායොති ඉමා, ථවා **ට්ඨ පරිසා** සියුං.

416. තාවතිංස,ද්විජ,ක්ඛත්ත,මාර,ග්ගහපතිස්ස ච;
සමණානං වසා චාතු, මහාරාජික, බ්‍රහ්මුනං.

417. ගායත්තිප්පමුඛං **ඡන්දං,** චතුවීස’ක්ඛරං තු යං;
වෙදාන මාදිභූතං සා, **සාවිත්තී** තිපදං සියා.

418. හබ්‍යපාකෙ **චරු** මතො, **සුජා** තු හොමදබ්බියං;
පරමන්නං තු **පායාසො,** හබ්‍යං තු හවි කථ්‍යතෙ.

419. **යූපො** ථූණායං නිම්මන්ත්‍යා, දාරුම්හි **ත්ව’රණී** ද්විසු;
ගාහප්පච්චා’හවනීයො, දක්ඛිණග්ගි තයො’ **ග්ගයො.**

420. චාගො විස්සජ්ජනං දානං, වොස්සග්ගො චාපදෙසනං;
විස්සාණනං විතරණං, විහායිතා පවජ්ජනං.

421. පඤ්ච **මහාපරිච්චාගො,** වුත්තො සෙට්ඨ, ධනස්ස ච;
වසෙන පුත්ත දාරානං, රජ්ජස්ස’ ඞ්ගාන මෙව ච.

422. අන්නං පානං සරං වත්ථං, යානං මාලා විලෙපනං;
ගන්ධො සෙය්‍යා පදීපෙය්‍යං, **දානවත්ථූ** සියුං දස.

423. මතත්ථං තදහෙ දානං, තීස්වෙත **මුද්ධදෙහිකං;**
පිතුදානං තු **නිවාපො, සද්ධං** තු තංච සාත්ථතො.

424. පුමෙ අතිථී ආගන්තු, පාහුනා වෙසිකා ප්‍යථ;
අඤ්ඤත්ථ ගන්තු මිච්ඡන්තො, **ගමිකො** ථා ග්ස මග්සියං.

425. **පජ්ජං** පාදොදකාදො ථ, සත්තා’ගන්ත්වාදයො තිසු;
අපචිත්‍යා’ච්චනා පූජා, පහාරො බලි මානනා.

426. නමස්සා තු නමක්කාරො, වන්දනා චාභිවාදනං;
පත්ථනා පණිධානඤ්ච, පුරිසෙ පණිධීරිතො.

427. **අජ්ඣෙසනා** තු සක්කාර, පුබ්බඞ්ගමනියොජනං;

428. පරියෙසනා න්වෙසනා, පරියෙට්ඨි ගවෙසනා;
උපාසනං තු සුස්සූසා, සා පාරිචරියා භවෙ.

429. මොන මහාසනං තුණ්හී, භාවො ථ පටිපාටි සා;
අනුක්කමො පරියායො, අනුපුබ්බා'පුමෙ කමො.

430. තපො ච සංයමො සීලං, නියමො තු වතඤ්ච වා;
වීතික්කමො' ජ්ඣාචාරො ථ, විවෙකො පුථුගත්තතා.

431. බුද්ධානුබුද්දකං **ආභි, සමාචාරික** මුච්චතෙ;
ආදිබ්‍රහ්මචරියං තු, තදඤ්ඤං සීල මීරිතං.

432. යො පාපෙහි උපාවත්තො, වාසො සද්ධිං ගුණෙහි සො;
උපවාසොති විඤ්ඤෙය්‍යො, සබ්බභොගවිවජ්ජිතො.

433. තපස්සී භික්ඛු සමණො, පබ්බජිතො තපොධනො;
වාචංයමො තු මුනි ච, තාපසො තු ඉසී රිතො.

434. යෙසංයතින්ද්‍රියගණා, **යතයො වසිනො** ච තෙ;
සාරිපුත්තො'පතිස්සො තු, ධම්මසෙනාපතී රිතො.

435. කොලිතො මොග්ගල්ලානො ථ,
අරියො ධිගතො සියා;
සොතාපන්නාදිකා **සෙඛා,** නරියො තු පුථුජ්ජනො.

436. අඤ්ඤා තු අරහත්තඤ්ච, ථූපො තු චෙතියං භවෙ;
ධම්මභණ්ඩාගාරිකො ච, ආනන්දො ද්වෙ සමා ථ ච.

437. විසාඛා මිගාරමාතා, සුදත්තො'නාථපිණ්ඩිකො;

438. භික්ඛූපි සාමණෙරො ච, සික්ඛමානා ච භික්ඛුනී;
සාමණෙරීති කථිතා, පඤ්චෙතෙ **සහධම්මිකා.**

439. පත්තො තිචීවරං කාය, බන්ධනං වාසි සූචි ච;
පරිස්සාවන මිච්චෙතෙ, **පරික්ඛාරා'ට්ඨ** භාසිතා.

440. සාමණෙරො ච සමණු, ද්දෙසො චාථ දිගම්බරො;
අචෙළකො නිගණ්ඨො ච, ජටිලො තු ජටාධරො.

441. කුටීසකාදිකා චතු, ත්තිංස ද්වාසට්ඨී දිට්ඨියො;
ඉති ඡන්නවුති එතෙ, **පාසණ්ඩා** සම්පකාසිතා.

442. පවිත්තො පයතො පූතො, චම්මං තු අජිනං ප්‍යථ;
දන්තපොණො දන්තකට්ඨං, වක්කලො වා තිරීටකං.

443. පත්තො පාතිත්ථියංනිත්ථී, කමණ්ඩලු තු කුණ්ඩිකා;
අථාලම්බණදණ්ඩස්මිං, **කත්තරයට්ඨි** නාරියං.

444. යං දෙහසාධනාපෙක්ඛං, නිච්චං කම්මමයං **යමො;**
ආගන්තුසාධනං කම්මං, අනිච්චං **නියමො** භවෙ.

ඉති බ්‍රාහ්මණවග්ගො.

445. වෙස්සො ච වෙසියානො ථ, ජීවනං වුත්ති ජීවිකා;
ආජීවො වත්තනං චාථ, කසිකම්මං කසිත්ථියං.

446. වාණිජ්ජඤ්ච වණිජ්ජා ථ, ගොරක්ඛා පසුපාලනං;
වෙස්සස්ස **වුත්තියො** තිස්සො, ගහට්ඨා'ගාරිකා ගිහී.

447. ඛෙත්තාජීවො කස්සකො ථ, ඛෙත්තං කෙදාර මුච්චතෙ;
ලෙඩ්ඩු'ත්තො මත්තිකාඛණ්ඩො, ඛණිත්ති'ත්ථා'වදාරණං.

448. දාත්තං ලවිත්ත මසිතං ["අසිත" සද්දො පුංනපුංසකෙ-1005-ගාථා පස්සිතබ්බා], පතොදො තුත්ත පාජනං;
යොත්තං තු රජ්ජු රස්මිත්ථී, ඵාලො තු කසකො භවෙ.

449. නඞ්ගලඤ්ච හලං සීරො, ඊසා නඞ්ගලදණ්ඩකො;
සම්මා තු යුගකීලස්මිං, සීතා තු හලපද්ධති.

450. මුග්ගාදිකෙ **පරණ්ණඤ්ච, පුබ්බණ්ණං** සාලිආදිකෙ;
සාලි වීහි ච කුද්‍රූසො, ගොධූමො වරකො යවො;
කඞ්ගූති **සත්ත ධඤ්ඤානි, නීවාරාදී** තු තබ්භිදා.

451. චණකො ච කළායො ථ,
සිද්ධත්ථො සාසපො භවෙ.

452. අථ කඞ්ගු පියඞ්ගු'ත්ථී, උම්මා තු අතසී භවෙ;
කිට්ඨඤ්ච සස්සං ධඤ්ඤඤ්ච [විඤ්ඤෙය්‍යං (ටී.)], වීහි ථම්බකරී [ථම්භකරී (ක.)] රිතො.

453. කණ්ඩො තු නාළ මථ සො, **පලාලං** නිත්ථී නිප්ඵලො;
භුසං කලිඞ්ගරො වාථ, **ථුසො** ධඤ්ඤත්තචෙ ථ ච.

454. සෙතට්ටිකා සස්සරොගො,
කණො තු කුණ්ඩකො භවෙ;
ඛලො ච ධඤ්ඤකරණං, **ථම්බො** [ථම්භො (ක.)] ගුම්බො තිණාදිනං.

455. අයොග්ගො මුසලො නිත්ථී, කුල්ලො සුප්ප මනිත්ථියං;
අථො'ද්ධනඤ්ච චුල්ලි'ත්ථී, කිලඤ්ජො තු කටො භවෙ.

456. කුම්භී'ත්ථී පියරො කුණ්ඩං, ඛළොපාසු'ක්ඛලි ථාල්‍යු'ඛා;
කොලම්බො වාථ මණිකං, භාණකො ච අරඤ්ජරො.

457. සටො ද්වීසු කුටො නිත්ථී, කුම්භො කලස, වාරකා;
කංසො භුඤ්ජනපත්තො ථා, මත්තං පත්තො ච භාජනං.

458. අණ්ඩුපකං චුම්බටකං, සරාවො තු ච මල්ලකො;
පුමෙ කටච්ඡුදබ්බි'ත්ථී, කුසූලො කොට්ඨ මුච්චතෙ.

459. සාකො අනිත්ථියං ඩාකො, සිඞ්ගීවෙරංතු අද්දකං;
මහොසධං තු තං සුක්ඛං, මරිචං තු ච කොලකං.

460. සොවීරං කඤ්ජියං වුත්තං, ආරනාළං ථුසොදකං;
ධඤ්ඤම්බිලං බිළඞ්ගො ථ, ලවණං ලොණ මුච්චතෙ.

461. සාමුද්දං සින්ධවො නිත්ථී, කාළලොණං තු උබ්භිදං;
බිළකං [බිළාල (ක.)] චෙති පඤ්චෙතෙ, **පභෙදා** ලවණස්ස හි.

462. ගුළො ච ඵාණිතං ඛණ්ඩො, මච්ඡණ්ඩී සක්ඛරා ඉති;
ඉමෙ **උච්ඡුවිකාරා** ථ, ගුළස්මිං **විසකණ්ටකං.**

463. ලාජා සියා'ක්ඛතං වාථ, **ධානා** භට්ඨයවෙ භවෙ;
අබද්ධසත්තු **මන්ථො** ච, පූපා' පූපා තු පිට්ඨකො.

464. භත්තකාරො සූපකාරො, සූදො ආළාරිකො තථා;
ඔදනිකො ච රසකො, සූපො තු බ්‍යඤ්ජනං භවෙ.

465. ඔදනො වා කුරං භත්තං, භික්ඛා වා'න්න මථා සනං;
ආහාරො භොජනං සාසො,
තරලං යාගු නාරියං.

466. ඛජ්ජං තු භොජ්ජ ලෙය්‍යානි, පෙය්‍යන්ති චතුධා'**සනං;**
නිස්සාවො ච තථා'චාමො,
ආලොපො කබළො භවෙ.

467. **මණ්ඩො** නිත්ථීරසග්ගස්මිං, **විසාසො** භුත්තසෙසකෙ;
විඝාසාදො ච දමකො, පිපාසා තු ච තස්සනං.

468. ඛුද්දා ජිඝච්ඡා, මංසස්ස, **පටිච්ඡාදනියං** රසො;
උද්දෙකො චෙව උග්ගාරො, සොහිච්චං තිත්ති තප්පනං.

469. කාමං ත්විට්ඨං නිකාමඤ්ච, පරියත්තං යථච්ඡිතං;
කයවික්කයිකො සත්ථ,වාහා' පණික වාණිජා.

470. වික්කයිකො තු වික්කෙතා,
කායිකො තු ච කායිකො;
උත්තමණ්ණො ච ධනිකො, ධමණ්ණො තු ඉණායිකො.

471. උද්ධාරො තු ඉණං වුත්තං, මූලං තු පාභතං භවෙ;
සච්චාපනං සච්චංකාරො, වික්කෙය්‍යං පණියාං තිසු.

472. පටිදානං පරිවත්තො, න්‍යාසො තූ'පනිධී රිතො;

473. අට්ඨාරසන්තා සඞ්ඛ්‍යෙය්‍යෙ, සඞ්ඛ්‍යා **එකාදයො** තිසු;
සඞ්ඛ්‍යානෙ තු ච සඞ්ඛ්‍යෙය්‍යෙ, එකත්තෙ **වීසතාදයො**;
වග්ගභෙදෙ බහුත්තෙපි, තා **ආනවුති** නාරියං.

474. සතං සහස්සං නියුතං [නහුතං-නයුතං (කත්ථචි)], ලක්ඛං කොටි පකොටියො;
කොටිපකොටි නහුතං, තථා නින්නහුතම්පි ච.

475. අක්ඛොභනීත්ථියං [අක්ඛොභිණී (ක.)] බින්දු, අබ්බුදඤ්ච නිරබ්බුදං;
අහහං අබබං චෙවා, ටටං සොගන්ධි කුප්පලං.

476. කුමුදං පුණ්ඩරීකඤ්ච, පදුමං කථානම්පි ච;
මහාකථානා'සඞ්ඛ්‍යෙය්‍යා, නි'ච්චෙතාසු සතාදි ච.

477. කොට්‍යාදිකං දසගුණං, සතලක්ඛගුණං කමා;
චතුත්ථො'ඩ්ඪෙන **අඩ්ඪුඩ්ඪො,**
තතියො **ඩ්ඪතියො** තථා.

478. අඩ්ඪතෙය්‍යො **දියඩ්ඪො** තු,
දිවඩ්ඪො දුතියො භවෙ;
තුලා, පත්ථ, ඩ්ගුලි, වසා, තිධා **මාන** මථො සියා.

479. චත්තාරො විහයො **ගුඤ්ජා,**
ද්වෙ ගුඤ්ජා **මාසකො** භවෙ;
ද්වෙ **අක්ඛා** මාසකා පඤ්ච, ක්ඛානං **ධරණ**මට්ඨකං.

480. **සුවණ්ණො** පඤ්චධරණං, **නික්ඛං** ත්වනිත්ථී පඤ්ච තෙ;
පාදො භාගෙ චතුත්ථෙ ථ, ධරණානි **පලං** දස.

481. **තුලා** පලසතං චාථ, **භාරො** වීසති තා තුලා;
අථො කහාපණො නිත්ථී, කථ්‍යතෙ කරිසාපණො.

482. **කුඩුවො** පසතො එකො,
පත්ථො තෙ චතුරො සියුං;
ආළ්හකො චතුරො පත්ථා, **දොණං** වාචතුරා'ළ්හකං.

483. **මානිකා** චතුරො දොණා, **ඛාරීත්ථී** චතුමානිකා;
ඛාරියො වීස **වාහො** ථ,
සියා **කුම්භො** දසම්බණං.

484. ආළ්හකො නිත්ථියං තුම්භො, පත්ථොතු නාළි නාරියං;
වාහො තු සකටො චෙකා,
දස දොණා තු **අම්බණං.**

485. පටිවීසො ච කොට්ඨාසො,
අංසො භාගො ධනං තු සො;
දබ්බං විත්තං සාපතෙය්‍යං, වස්ව'ත්ථො විභවො භවෙ.

486. **කොසො හිරඤ්ඤඤ්ච** කතා, කතං කඤ්චන, රූපියං;
කුප්පං තදඤ්ඤං තම්බාදි, **රූපියං** ද්වය මාහතං.

487. සුවණ්ණං කනකං ජාත, රූපං සොණ්ණඤ්ච කඤ්චනං;
සත්ථුවණ්ණො හරී කම්බු, චාරු හෙමඤ්ච හාටකං.

488. තපනියං හිරඤ්ඤං **ත, බ්භෙදා** චාමීකරම්පි ච;
සාතකුම්භං තථා ජම්බු, නදං සිඞ්ගී ච නාරියං.

489. රූපියං රජතං සජ්ඣු, රූපී සජ්ඣං අථො වසු;
රතනඤ්ච මණි ද්වීසු, **පුප්ඵරාගාදී** තබ්භිදා.

490. සුවණ්ණං රජතං මුත්තා, මණි වෙළුරියානි ච;
වජිරඤ්ච පවාළන්ති, සත්තා'හු **රතනානි'** මෙ.

491. ලොහිතඞ්කො ච පදුම, රාගො රත්තමණී ප්‍යථ;
වංසවණ්ණො වෙළුරියං, පවාළං වා ච විද්දුමො.

492. මසාරගල්ලං කබරමණී, අථ මුත්තා ච මුත්තිකං;
රීති [රීරී (ටී.)] ත්ථී ආරකූටො වා, අමලං ත්ව’බ්භකං භවෙ.

493. ලොහො නිත්ථී අයො කාළා,
යසඤ්ච පාරදො රසො;
කාළතිපු තු සීසඤ්ච, හරිතාලං තු පීතනං.

494. චිනපිට්ඨඤ්ච සින්දූරං, අථ තූලො තථා පිචු;
ඛුද්දජං තු මධු ඛුද්දං, මධුච්ඡිට්ඨං තු සිත්ථකං.

495. ගොපාලො ගොප ගොසඞ්ඛ්‍යා,
ගොමා තු ගොමිකො ප්‍යථ;
උසභො බලීබද්ධො [බලිබද්ද (ක.)] ච, ගොණො ගොවසභො වුසො.

496. වුද්ධො **ජරග්ගවො** සො ථ, දම්මො වච්ඡතරො සමා;
ධුරවාහී තු ධොරය්හො, **ගොවින්දො** ධිකතො ගවං.

497. **වහො** ච බන්ධදෙසො ථ, කකුධො [කකුදො (ක.)] කකු වුච්චතෙ;
අථො විසාණං සිඞ්ගඤ්ච, රත්තගාවී තු රොහිණී.

498. ගාවී ච සිඞ්ගිනී ගො ච, **වඤ්ඣා** තු කථ්‍යතෙ **වසා;**
නවප්පසූතිකා **ධෙනු,** වච්ඡකාමා තු **වච්ඡලා.**

499. ගග්ගරී මන්ථනීත්ථී ද්වෙ, සන්දානං දාමමුච්චතෙ;
ගොමිළ්හො ගොමයො නිත්ථී, අථො සප්පි ඝතං භවෙ.

500. නවුද්ධටං තු **නොනීතං,** දම්මණ්ඩං තු මත්ථු ච,
ඛීරං දුද්ධං පයො ථඤ්ඤං, තක්කං තු මථිතං ප්‍යථ.

501. ඛීරං දධි ඝතං තක්කං, නොනීතං පඤ්ච **ගොරසා;**
උරබ්භො මෙණ්ඩ මෙසා ච, උරණො අවි එළකො.

502. වස්සො ත්වජො ඡගලකො,
ඔට්ඨො තු කරභො භවෙ;
ගද්‍රභො තු ඛරො වුත්තො, උරණී තු අජී අජා.

ඉති වෙස්සවග්ගො.

503. සුද්දො’න්තවණ්ණො වසලො, **සංකිණ්ණා** මාගධාදයො;
මාගධො සුද්දඛත්තාජො, **උග්ගො** සුද්දාය ඛත්තජො.

504. ද්විජාඛත්තියජො **සූතො,** කාරුතු සිප්පිකොපුමෙ;
සඞ්ඝාතොතු සජාතීනං, තෙසං **සෙණී** ද්විසුච්චතෙ.

505. තච්ඡකො තන්තවායො ච, රජකො ච නහාපිතො;
පඤ්චමො චම්මකාරොති, **කාරවො** පඤ්චිමෙ සියුං.

506. තච්ඡකො වඩ්ඪකී මතො, පලගණ්ඩො ථපත්‍යාපි;
රථකාරො ථ සුවණ්ණ, කාරො නාළින්ධමො භවෙ.

507. තන්තවායො පෙසකාරො,
මාලාකාරො තු මාලිකො;
කුම්භකාරො කුලාලො ථ,
තුන්නවායො ච සූචිකො.

508. චම්මකාරො රථකාරො, කප්පකො තු නහාපිතො;
රඞ්ගාජීවො චිත්තකාරො, පුක්කුසො පුප්ඵඡඩ්ඩකො.

509. වෙනො විලීවකාරො ච, නළකාරො සමා තයො;
චුන්දකාරො භමකාරො,
කම්මාරො ලොහකාරකො.

510. නින්නෙජකො ච රජකො, නෙත්තිකො උදහාරකො;
වීණාවාදී වෙණිකො ථ, උසුකාරො’ සුවඩ්ඪකී.

511. වෙණුධමො වෙණවිකො,
පාණිවාදො තු පාණිසො [පාණියො (කත්ථචි)];
පූපියො පූපපණියො, සොණ්ඩිකො මජ්ජවික්කයී.

512. මායා තු සම්බරී මායා, කාරො තු ඉන්දජාලිකො;
513. ඔරබ්භිකා සූකරිකා, මාගවිකා තෙ ච සාකුණිකා;
හන්ත්වා ජීවන්තෙ’ළක, සූකර, මිග, පක්ඛිනො කමතො.

514. වාගුරිකො ජාලිකො ථ,
භාරවාහො තු භාරිකො;
වෙතනිකො තු භතකො, කම්මකරො ථ කිං කරො;
දාසො ච චෙටකො පෙස්සො, භච්චො ච පරිචාරිකො.

515. අන්තොජාතො ධනක්කීතො, දාසබ්‍යො’පගතො සයං;
දාසා කරමරානීතො, ච්චෙචං තෙ **චතුධා** සියුං.

516. අදාසො තු **භුජිස්සො** ථ,
නීචො ජම්මො නිහීනකො;
නික්කොසජ්ජො අකිලාසු,
මන්දො තු අලසො ප්‍යථ.

517. සපාකො චෙව චණ්ඩාලො, මාතඞ්ගො සපචො භවෙ;
තබ්භෙදා මිලක්ඛජාතී, **කිරාත, සවරාදයො.**

518. නෙසාදො ලුද්දකො බ්‍යාධො,
මිගවො තු මිගබ්‍යධො;
සාරමෙය්‍යො ච සුනඛො, සුනො සොණො ච කුක්කුරො.

519. ස්වානො සුවානො සාළූරො,
සූනො සානො ච සා පුමෙ;
උම්මත්තාදිත මාපන්නො, **අළක්කොති** සුනො මතො.

520. සාබන්ධනං තු ගද්දූලො, දීපකො තු ච චෙතකො;
බන්ධනං ගණ්ඨි පාසො ථ, වාගුරා [වාකරා (සී. ටී.)] මිගබන්ධනී.

521. ථියං කුවෙණී කුමීනං, ආනයො ජාල මුච්චතෙ;
ආඝාතනං වධට්ඨානං, සූනා තු අධිකොට්ටනං.

522. තක්කරො මොසකො චොරො,
ථෙනෙ’කාගාරිකො සමා;
ථෙය්‍යඤ්ච චොරිකා මොසො,
චෙමො චායනදණ්ඩකො.

523. සුත්තං තන්තු පුමෙ තන්තං, **පොත්ථං** ලෙප්‍යාදිකම්මනි;
පඤ්චාලිකා පොත්ථලිකා, වත්ථදන්තාදිනිම්මිතා.

524. උග්ඝාටනං ඝටීයන්තං, කූපම්බුබ්බාහනං භවෙ;
මඤ්ජූසා පෙළා පිටකො, ත්චිත්ථියං පච්ඡි පෙටකො.

525. බ්‍යාභඞ්ගී ත්චිත්ථියං කාජො, **සික්කා** ත්වත්‍රා’චලම්බනං;
උපාහනො වා පාදු’ත්ථී, තබ්භෙදා **පාදුකා** ප්‍යථ.

526. වරත්තා වද්ධිකා නද්ධි, භස්තා චම්මපසිබ්බකං;
සොණ්ණාද්‍යාවත්තනී **මූසා,**
ථ කූටං වා අයොඝනො.

527. **කම්මාරභණ්ඩා** සණ්ඩාසො, මුට්ඨ්‍යා’ධිකරණීත්ථියං;
තබ්භස්තා **ගග්ගරී** නාරී, සත්තං තු **පිප්ඵලං** භවෙ.

528. සාණො තු නිකසො වුත්තො,
ආරා තු සූචිවිජ්ඣනං;
ඛරො ච කකචො නිත්ථී, **සිප්පං** කම්මං කලාදිකං.

529. පටිමා පටිබිම්බඤ්ච, බිම්බො පටිනිධීරිතො;
තීසු සමො පටිභාගො, සන්නිකාසො සරික්ඛකො.

530. සමානො සදිසො තුල්‍යො,
සඞ්කාසො සන්නිභො නිභො;
ඔපම්ම මුපමානං චු, පමා හති තු නාරියං.

531. නිබ්බෙසො වෙතනං මූල්‍යං, ජූතං ත්වනිත්ථී කෙතවං;
ධුත්තො’ක්ඛධුත්තො කිතවො, ජූතකාර, ක්ඛදෙවිනො.

532. පාටිභොගොතු පටිභූ, අක්ඛො තු පාසකො භවෙ;
පුමෙවා’ ට්ඨපදං [අට්ඨාපදං (ටී. සී.)] සාරි, ඵලකෙ ථ පණො, බ්භුතො.

533. **කිණ්ණං** තු මදිරාබීජෙ, **මධු** මධ්වාසවෙ මතං;
මදිරා වාරුණී මජ්ජං, සුරා හවො තු මෙරයං.

534. සරකො චසකො නිත්ථී, ආපානං පානමණ්ඩලං;
535. යෙ තු භූරිප්පයොගත්තා, යොගිකෙකස්මිමීරිතා;
ලිඞ්ගන්තරෙපි තෙ ඤෙය්‍යා, **තද්ධම්මත්තා**’ඤ්ඤවුත්තියන්ති.

ඉති සුද්දවග්ගො.

චතුබ්බණ්ණවග්ගො නිට්ඨිතො.

5. අරඤ්ඤවග්ග

536. අරඤ්ඤං කානනං දායො, ගහනං විපිනං වනං;
අටවි’ත්ථී මහාරඤ්ඤං, ත්ව, **රඤ්ඤානී**ත්ථියං භවෙ.

537. නගරා නාතිදූරස්මිං, සන්තෙහි යො හිරොපිතො;
තරුසණ්ඩො ස **ආරාමො,** තථො **පවන** මුච්චතෙ.

538. සබ්බසාධාරණා’රඤ්ඤං, රඤ්ඤ **මුය්‍යාන** මුච්චතෙ;
ඤෙය්‍යං තදෙව **පමද, වන** මන්තෙපුරොචිතං.

539. පන්ති වීථ්‍යා’වලි සෙණී, පාළි ලෙඛා තු රාජි ච;
පාදපො විටපී රුක්ඛො, අගො සාලො මහීරුහො.

540. දුමො තරු කුජො සාඛී, **ගච්ඡො** තු ඛුද්දපාදපො;
ඵලන්ති යෙ විනා පුප්ඵං, තෙ වුච්චන්ති **වනප්පතී.**

541. ඵලපාකාවසානෙ යො,
මරත්‍යො **සධි** සා භවෙ;
තිසු **වඤ්ඣා**’ඵලා චාථ, ඵලිනො ඵලවා ඵලී.

542. සම්ඵුල්ලිතො තු විකචො, ඵුල්ලො විකසිතො තිසු;
සිරො’ග්ගං සිඛරො නිත්ථී, සාඛා තු කථිතා ලතා.

543. දලං පලාසං ඡදනං, පණ්ණං පත්තං ඡදො ප්‍යථ;
පල්ලවො වා කිසලයං, නවුබ්භින්නෙ තු **අඞ්කුරො.**

544. මකුලං වා කුටුමලො, ඛාරකො තු ච ජාලකං;
කලිකා කොරකො නිත්ථී, **වණ්ටං** පුප්ඵාදිබන්ධනං.

545. පසවො කුසුමං පුප්ඵං, **පරාගො** පුප්ඵජො රජො;
මකරන්දො මධු මතං, ථවකො තු ච ගොච්ඡකො.

546. ඵලෙ ත්වා’මෙ **සලාටු**’ත්තො,
ඵලං තු පක්ක මුච්චතෙ;
චම්පක’ම්බාදිකුසුම, ඵලනාමං නපුංසකෙ.

547. **මල්ලිකාදී** තු කුසුමෙ, සලිඞ්ගා **වීහයො** ඵලෙ;
ජම්බූ’ත්ථී ජම්බවං ජම්බු, විටපො විටභී’ත්ථියං.

548. මූල මාරබ්භ සාඛන්තො, **ඛන්ධො** භාගො තරුස්ස ථ;
කොටරො නිත්ථියං රුක්ඛ, ච්ඡිද්දෙ කට්ඨං තු දාරු ච.

549. ඛුන්දො මූලඤ්ච පාදො ථ, සඞ්කු’ත්තො ඛාණුනිත්ථියං;
කරහාටං තු කන්දො ථ, කළීරො මත්ථකො භවෙ.

550. වල්ලරී මඤ්ජරී නාරී, වල්ලී තු කථිතා ලතා;
ථම්භො ගුම්බො ච අක්ඛන්ධෙ, ලතා **විරූ** පතානිනී.

551. අස්සත්ථො බොධි ච ද්වීසු, නිග්‍රොධො තු වටො භවෙ;
කබිට්ඨො ච කපිත්ථො ච, යඤ්ඤඞ්ගො තු උදුම්බරො.

552. කොවිළාරො යුගපත්තො, උද්දාලො වාතඝාතකො;
රාජරුක්ඛො කතමාලී, න්දීවරො බ්‍යාධිඝාතකො.

553. දන්තසඨො ච ජම්භීරො, වරණො තු කරෙරි ච;
කිං සුකො පාලිභද්දොථ, වඤ්ජුලො තු ච වෙතසො.

554. අම්බාටකොපීතනකො, මධුකො තු මධුද්දුමො;
අථො ගුළඵලො පීලු, සොභඤ්ජනො ච සිග්ගු ච.

555. සත්තපණ්ණී ඡත්තපණ්ණො, තිනිසො ත්ව තිමුත්තකො;
කිං සුකො තු පලාසො ථ,
අරිට්ඨො ඵෙනිලො භවෙ.

556. මාලූර බෙලුවාබිල්ලො, පුන්නාගො තු ච කෙසරො;
සාලවො තු ච ලොද්දො ථ, පියාලො සන්නකද්දු ච.

557. ලිකොචකො තථා’ඞ්කොලො,
අථ ගුග්ගුලු කොසිකො;
අම්බො චූතො **සහො** ත්වෙසො,
සහකාරො සුගන්ධවා.

558. පුණ්ඩරීකො ච සෙතම්බො, සෙලු තු බහුවාරකො;
සෙපණ්ණී කාස්මීරි වාථ, කොලී ච බදරීත්ථියං.

559. කොලං වානිත්ථී බදරො, පිලක්ඛො පිප්පලී’ත්ථියං;
පාටලී කණ්හවන්තා ච, සාදුකණ්ටො විකඞ්කතො.

560. තින්දුකො කාළක්ඛන්ධො ච, තිම්බරූසක තිම්බරූ;
එරාවතො තු නාරඞ්ගො, කුලකො කාකතින්දුකො.

561. කදම්බො පියකො නීපො, භල්ලී භල්ලාතකො තිසු;
ඣාවුකො පිචුලො වාථ, තිලකො ඛුරකො භවෙ.

562. චිඤ්චා ච තින්තිණී වාථ, ගද්දභණ්ඩො කපීතනො;
සාලො’ස්සකණ්ණො සජ්ජො ථ,
අජ්ජුනො කකුධො භවෙ.

563. නිචුලො මුචලින්දො ච, නීපො ථ පියකො තථා;
අසනො පීතසාලො ථ,
ගොළීසො ඣාටලො භවෙ.

564. ඛීරිකා රාජායතනං, කුම්භී කුමුදිකා භවෙ;
යූපො [පූගො (ක.)] තු කමුකො වාථ, පට්ටි ලාබාපසාදනො.

565. ඉඞ්ගුදී තාපසතරූ, භූජපත්තො තු ආභුජී;
පිච්ඡිලා සිම්බලී ද්වීසු, රොචනො කොටසිම්බලී.

566. පකිරියො පූතිකො ථ, රොහී රොහිතකො භවෙ;
එරණ්ඩො තු ච ආමණ්ඩො, අථ සත්තුඵලා සමී.

567. නත්තමාලො කරඤ්ජො ථ, ඛදිරො දන්තධාවනො;
සොමවක්කො තු කදරො, සල්ලොතු මදනො භවෙ.

568. අථාපි ඉන්දසාලො ච, සල්ලකී භාරකො සියා;
දෙවදාරු භද්දදාරු, චම්පෙය්‍යො තු ච චම්පකො.

569. පනසො කණ්ටකිඵලො, අභයා තු හරීතකී;
අක්ඛො විභීතකො තීසු, අමතා’මලකී තිසු.

570. ලබුජො ලිකුචො වාථ, කණිකාරො දුමුප්පලො;
නිම්බො’රිට්ඨො පුචිමන්දො, කරකො තු ච දාළිමො.

571. සරලො පූතිකට්ඨඤ්ච, කපිලා තු ච සිංසපා;
සාමා පියඞ්ගු කඞ්ගුපි, සිරීසො තු ච භණ්ඩිලො.

572. සොණකො දීඝවන්තො ච,
වකුලො තු ච කෙසරො;
කාකොදුම්බරිකා ඵෙග්ගු, නාගො තු නාගමාලිකා.

573. අසොකො වඤ්ජුලො චාථ, තක්කාරී වෙජයන්තිකා;
තාපිඤ්ඡො ච තමාලො ථ, කුටජො ගිරිමල්ලිකා.

574. **ඉන්දයවො** ඵලෙ තස්සා, ග්ගිමන්ථො කණිකා භවෙ;
නිගුණ්ඩී’ත්ථී සින්දුවාරො, තිණසුඤ්ඤං [තිණසූලං (ටී.)] තු මල්ලිකා.

575. සෙඵාලිකා නීලිකා ථ, අප්ඵොටා වනමල්ලිකා;
බන්ධුකො ජයසුමනං, භණ්ඩිකො බන්ධුජීවකො.

576. සුමනා ජාතිසුමනා, මාලතී ජාති වස්සිකී;
යූථිකා මාගධී චාථ, සත්තලා නවමල්ලිකා.

577. වාසන්තී,ත්ථී අතිමුත්තො, කරවීරො’ස්සමාරකො;
මාතුලුඞ්ගො බීජපූරො, උම්මත්තො තු ච මාතුලො.

578. කරමන්දො සුසෙනො ච, කුන්දං තු මාඝ්‍ය මුච්චතෙ;
දෙවතාසො [දෙවතාඩො (සී. අමරකොස)] තු ජීමූතො,
ථා’මිලාතො මහාසහා.

579. අථො සෙරෙය්‍යකො දාසී,
තිං කිරාතො කුරණ්ටකො;
අජ්ජුකො සිතපණ්ණාසො, සමීරණො ඵණිජ්ජකො.

580. ජපා තු ජයසුමනං, කරීරො කකචො භවෙ;
රුක්ඛාදනී ච වන්දාකා, චිත්තකො ත්ව’ග්ගිසඤ්ඤිතො.

581. අක්කො විකීරණො තස්මිං,
ත්ව’ **ළක්කො** සෙතපුප්ඵකෙ;
පූතිලතා ගළොචී ච, මුබ්බා මධුරසා ප්‍යථ.

582. කපිකච්ඡු දුඵස්සො ථ, මඤ්ජිට්ඨා විකසා භවෙ;
අම්බට්ඨා ච තථා පාඨා, කටුකා කටුරොහිණී.

583. අපාමග්ගො සෙඛරිකො, පිප්පලී මාගධී මතා;
ගොකණ්ටකො ච සිඞ්ඝාටො, කොලවල්ලී’භපිප්පලී.

584. ගොලොමී තු වචා චාථ, ගිරිකණ්ණ්‍ය’පරාජිතා;
සීහපුච්ඡී පඤ්හිපණ්ණී, සාලපණ්ණී තු ච’ත්ථිරා; (වථිරා).

585. නිදිද්ධිකා තු බ්‍යග්ඝී ච, අථ නීලී ච නීලිනී;
ජිඤ්ජුකො [ජිඤ්ජුකා (ක.)] චෙව ගුඤ්ජා ථ, සතමූලී සතාවරී.

586. මහොසධං ත්ව’තිවිසා, බාකුචී සොමවල්ලිකා;
දාබ්බී දාරුහලිද්දා ථ, බිළඞ්ගං චිත්‍රතණ්ඩුලා.

587. නුහී චෙව මහානාමො, මුද්දිකා තු මධුරසා;
අථාපි මධුකං යට්ඨී, මධුකාමධුයට්ඨිකා [මධුලට්ඨිකා (සී. ටී.)].

588. වාතිඞ්ගණො ච භණ්ඩාකී, වාත්තාකී බ්‍රහතී ප්‍යථ;
නාගබලා චෙව ඣසා, ලාඞ්ගලී තු ච සාරදී.

589. රම්භා ච කදලී මොචො, කප්පාසී බදරා භවෙ;
නාගලතා තු තම්බූලී, අග්ගිජාලා තු ධාතකී.

590. තිවුතා තිපුටා චාථ, සාමා කාළා ච කථ්‍යතෙ;
අථො සිඞ්ගී ච උසභො, රෙණුකා කපිළා භවෙ.

591. හිරිවෙරඤ්ච වාලඤ්ච, රත්තඵලා තු බිම්බිකා;
සෙලෙය්‍ය’ මස්මපුප්ඵඤ්ච, ඵලා තු බහුලා භවෙ.

592. කුට්ඨඤ්ච බ්‍යාධි කථිතො, වානෙය්‍යං තු කුටන්නටං;

ඔසධී ජාතිමත්තම්හි, **ඔසධං** සබ්බ' මජාතියං.

593. මූලං පත්තං කළීර'ග්ගං, කන්දං මිඤ්ජා ඵලං තථා;
තචො පුප්ඵඤ්ච ඡත්තන්ති, **සාකං** දසවිධං මතං.

594. පපුන්නාටො එළගලො,
තණ්ඩුලෙය්‍යො'ප්පමාරිසො;
ජීවන්ති ජීවනී චාථ, මධුරකො ච ජීවකො.

595. මහාකන්දො ච ලසුණං, පලණ්ඩු තු සුකන්දකො;
පටොලො තිත්තකො චාථ, භිඞ්ගරාජො ච මක්කවො.

596. පුනන්නවා සොථසාතී, විතුන්නං සුනිසණ්ණකං;
කාරවෙල්ලො තු සුසවී, තුම්බ්‍යා'ලාබු ච ලාබු සා.

597. එළාලුකඤ්ච කක්කාරි, කුම්භණ්ඩො තු ච වල්ලිභො;
ඉන්දවාරුණී විසාලා, වත්ථුකං වත්ථුලෙය්‍යකො.

598. මූලකො නිත්ථීයං වුච්චු, තම්බකො ච කලම්බකො;
සාකභෙදා කාසමද්ද, ඣජ්ඣරී ඵග්ගවා'දයො.

599. සද්දලො චෙව දුබ්බා ච, **ගොලොමී** සා සිතා භවෙ;
ගුන්දා ච භද්දමුත්තඤ්ච, රසාලො තු'ච්ඡු වෙළු තු.

600. තචසාරො වෙණු වංසො, පබ්බං තු ඵලු ගණ්ඨීසො;
කීචකා තෙ සියුං වෙණූ, යෙ නදන්ත්‍යා'නිලද්ධුතා.

601. නළො ච ධමනො පොට, ගලො තු කාස මිත්ථී න;
තෙජනො තු සරො, මූලං, තු' **සීරං** බීරණස්ස හි.

602. කුසො වරහිසං දබ්බො, භූතිණකං තු භූතිණං;
සාසො තු යවසො චාථ,
පූගො තු කමුකො භවෙ.

603. කාලො විහෙදිකා චාථ, ඛජ්ජූරී සින්දි වුච්චති;
604. හින්තාල, තාල, ඛජ්ජූරි, නාලිකෙරා තථෙව ච;
තාලී ච කෙතකී නාරී, පූගො ච **තිණපාදපා**ති.

ඉති අරඤ්ඤවග්ගො.

6. අරඤ්ඤාදිවග්ග

605. පබ්බතො ගිරි සෙලො'ද්දි, නගා'චල, සිලුච්චයා;
සිඛරී භූධරොථ බ්භ, පාසාණො'ස්මො'පලො සිලා.

606. ගිජ්ඣකූටො ච වෙභාරො, වෙපුල්ලො'සිගිලී **නගා;**
විඤ්ඣො පණ්ඩව වඞ්කාදී, පුබ්බසෙලො තු චො'දයො;
මන්දරො පරසෙලො'ත්ථො, හිමවා තු හිමාචලො.

607. ගන්ධමාදන කෙලාස, චිත්තකූට සුදස්සනා;
කාලකූටො තිකූටා'ස්ස, පත්ථො තු සානු නිත්ථීයං.

608. කූටො වා සිඛරං සිඞ්ගං, පපාතො තු තටො භවෙ;
නිතම්බො කටකො නිත්ථී, **නිජ්ඣරො** පසවො'ම්බුනො.

609. දරි'ත්ථී කන්දරො ද්වීසු, ලෙණං තු ගබ්භරං ගුහා;
සිලාපොක්ඛරණී සොණ්ඩී, කුඤ්ජං නිකුඤ්ජ මිත්ථී න.

610. උද්ධ **මධිච්චකා** සෙල, ස්සාසන්නා භූම්‍යු **පච්චකා;**
පාදො තු'පන්තසෙලො ථ,
ධාතු'ත්තො ගෙරිකාදිකො.

ඉති සෙලවග්ගො.

611. මිගින්දො කෙසරී සීහො, තරච්ඡො තු මිගාදනො;
බ්‍යග්ඝො තු පුණ්ඩරීකො ථ, සද්දූලො දීපිනී'රිතො.

612. අච්ඡො ඉක්කො ච ඉස්සො තු,
කාළසීහො ඉසො පාඨ;
රොහිසො රොහිතො චාථ,
ගොකණ්ණො ගණි කණ්ටකා.

613. ඛග්ග ඛග්ගවිසාණා තු, පලාසාදො ච ගණ්ඩකො;
බ්‍යග්ඝාදිකෙ **වාළමිගො, සාපදො** ථ ප්ලවඞ්ගමො.

614. මක්කටො වානරො සාඛා, මිගො කපි වලීමුඛො;
පලවඞ්ගො, කණ්හතුණ්ඩො,
ගොනඞ්ගුලො [ගොනඞ්ගලො (ටී.)] ති සො මතො.

615. සිඞ්ගාලො [සිගාලො (සී.)] ජම්බුකො කොත්ථු, භෙරවො ච සිවා පාථ;
බිළාරො බබ්බු මජ්ජාරො, කොකො තු ච වකො භවෙ.

616. මහිංසො [මහිසො (සී.)] ච ලුලායො ථ,
ගවජො ගවයො සමා;
සල්ලො තු සල්ලකො ථා’ස්ස,
ලොමම්හි සලලං සලං.

617. හරිණො මිග සාරඞ්ගා, මගො අජිනයොනි ච;
සූකරො තු වරාහො ථ,
පෙලකො ච සසො භවෙ.

618. එණෙයො එණිමිගො ච, පම්පටකො තු පම්පකො;
වාතමිගො තු චලනී, මූසිකො ත්වා’ඛු උන්දුරො.

619. චමරො පසදො චෙව, කුරුඞ්ගො මිගමාතුකා;
රුරු රඞ්කු ච නීකො ච, සරභාදී **මිගන්තරා.**

620. පියකො චමුරු කදලී, මිගාදී **චම්මයොනයො;**
මිගා තු **පසවො** සීහා, දයො සබ්බචතුප්පදා.

621. ලූතා තු ලූතිකා උණ්ණ, නාභි මක්කටකො සියා;
විච්ඡිකො ත්වා’ළි කපීතො, සරබූ සරගොළිකා.

622. ගොධා කුණ්ඩො පාඨො කණ්ණ, ජලූකා සතපදාථ;
කලන්දකො කාළකා ථ, නකුලො මඞ්ගුසො භවෙ.

623. කකණ්ටකො ච සරටො, කීටො තු පුළවො කිමි;
පාණකො චාපාඨො උච්චා,
ලිඞ්ගො ලොමසපාණකො.

624. විහඞ්ගො විහගො පක්ඛී, විහඞ්ගම ඛග’ණ්ඩජා;
සකුණො ච සකුන්තො චි, පතඞ්ගො සකුණී ද්විජො.

625. චක්කඞ්ගො පත්තයානො ච, පතන්තො නීළජො භවෙ;
තබ්භෙදා වට්ටකා ජීව, ජීවො චකොර තිත්තිරා.

626. සාළිකා කරවීකො ච, රවිහංසො කුකුත්ථකො;
කාරණ්ඩවො ච පිලවො [බිලවො (ටී.)], පොක්ඛරසාතකා’දයො.

627. පතත්තං පෙඛුණං පත්තං, පක්ඛො පිඤ්ඡං ඡදො ගරු;
අණ්ඩං තු පක්ඛිබීජෙ ථ, නීළො නිත්ථී කුලාවකං.

628. සුපණ්ණමාතා **විනතා, මිථුනං** ථීපුමද්වයං;
යුගං තු යුගලං ද්වන්දං, යමකං යමලං යමං.

629. සමූහො ගණ සඞ්ඝාතා, සමුදායො ච සඤ්චයො;
සන්දොහො නිවහො ඔඝො, විසරො නිකරො චයො.

630. කායො ඛන්ධො සමුදයො, ඝටා සමිති සංහති;
රාසි පුඤ්ජො සමවායො, පූගො ජාතං කදම්බකං.

631. බ්‍යූහො විතාන ගුම්බා ච, කලාපො ජාල මණ්ඩලං;
සමානානං ගණො **වග්ගො,**
සඞ්ඝො සත්ථො තු ජන්තුනං.

632. සජාතිකානං තු **කුලං, නිකායො** තු සධම්මිනං;
යූථො නිත්ථී සජාතිය, තිරච්ඡානානමුච්චතෙ.

633. සුපණ්ණො වෙනතෙය්‍යො ච, ගරුළො විහගාධිපො;
පරපුට්ඨො පරභතො, කුණාලො කොකිලො පිකො.

634. මොරො මයූරො වරහී, නීලගීව සිඛණ්ඩිනො;
කලාපී ච සිඛී කෙකී, චූළා තු ච සිඛා භවෙ.

635. සිඛණ්ඩො වරහඤ්චෙව, කලාපො පිඤ්ඡ මප්‍යථ;
චන්දකො මෙචකො චාථ, ඡප්පදො ච මධුබ්බතො.

636. මධුලීහො මධුකරො, මධුපො භමරො අලි;
පාරාවතො කපොතො ච, කකුටො ච පාරෙවතො.

637. ගිජ්ඣො ගද්ධොථ කුලලො, සෙනො බ්‍යග්ඝීනසො ප්‍යථ;
තබ්භෙදා සකුණග්ඝි'ත්ථී, ආටො දබ්බිමුඛද්විජො.

638. උහුඞ්කාරො උලූකො ච, කොසියො වායසාරි ච;
කාකො ත්ව'රිට්ඨො ධඞ්කො ච, බලිපුට්ඨො ච වායසො.

639. කාකොලො වනකාකො ථ,
ලාපො ලටුකිකා ප්‍යථ;
වාරණො හත්ථිලිඞ්ගො ච, හත්ථිසොණ්ඩවිහඞ්ගමො.

640. උක්කුසො කුරරො කොල,ට්ඨිපක්ඛිම්හි ච කුක්කුහො;
සුවො තු කීරො ච සුකො, තම්බචූළො තු කුක්කුටො.

641. වනකුක්කුටො ච නිජ්ජීව්හො, අථ කොඤ්චා ච කුන්තනී;
චක්කවාකො තු චක්කව්හො, සාරඞ්ගොතු ච චාතකො.

642. තුලියො පක්ඛිබිළාලො,
සතපත්තො තු සාරසො;
බකො තු සුක්කකාකොථ,
බලාකා විසකණ්ඨිකා.

643. ලොහපිට්ඨො තථා කඞ්කො, ඛඤ්ජරීටො තු ඛඤ්ජනො;
කලවිඞ්කො තු චාටකො, දින්දිභො තු කිකී භවෙ.

644. කාදම්බො කාළහංසොථ, සකුන්තො භාසපක්ඛිනි;
ධූමාාටො තු කලිඞ්ගොථ,
දාත්‍යූහො කාළකණ්ඨකො.

645. **ඛුද්දාදී** මක්ඛිකාභෙදා, ඩංසො පිඞ්ගලමක්ඛිකා;
ආසාටිකා මක්ඛිකාණ්ඩං, පතඞ්ගො සලභො භවෙ.

646. සූචිමුඛො ච මකසො, චීරී තු ඣල්ලිකා [ඣිල්ලිකා (ක.)] ථ ච;
ජතුකා ජිනපත්තා ථ, හංසො සෙතච්ඡදො භවෙ.

647. තෙ **රාජහංසා** රත්තෙහි, පාදතුණ්ඩෙහි භාසිතා;
මල්ලිකා'ඛ්‍යා **ධතරට්ඨා,** මලීනෙහ්‍යා'සිතෙහි ච.

648. තිරච්ඡො තු තිරච්ඡානො, තිරච්ඡානගතො සියාති.

ඉති අරඤ්ඤාදිවග්ගො.

7. පාතාලවග්ග

649. අධොභුවනං පාතාලං, නාගලොකො රසාතලං;
රන්ධං තු විවරං ඡිද්දං, කුහරං සුසිරං බිලං.

650. සුසි'ත්ථී ඡිග්ගලං සොබ්භං, සච්ඡිද්දෙ **සුසිරං** තිසු;
ථියං තු කාසු ආවාටො, සප්පරාජා තු වාසුකී.

651. අනන්තො නාගරාජා ථ, වාහසො'ජගරො භවෙ;
ගොනසො තු තිලිච්ඡො ථ,
දෙඩ්ඩුභො රාජුලො භවෙ.

652. **කම්බලො'ස්සතරො** මෙරු, පාදෙ නාගාථ ධම්මනී;
සිලුත්තො සරසප්පො ථ, නීලසප්පො සිලාභු ච.

653. ආසිවිසො භුජඞ්ගො'හි, භුජගො ච භුජඞ්ගමො;
සරීසපො ඵණී සප්පා, ලගද්දා භොගි පන්නගා.

654. ද්විජිව්හො උරගො වාළො, දීඝො ච දීඝපිට්ඨිකො;
පාදූදරො විසධරො, **භොගො** තු ඵණිනො තනු.

655. ආසී'ත්ථී සප්පදාඨා ථ, නිම්මොකො කඤ්චුකො සමා;
විසං ත්ව'නිත්ථී ගරළං, තබ්භෙදා වා **හලාහලො.**

656. **කාළකූටාදයො** චාථ, වාළග්ගාහා'හිතුණ්ඩිකො;
657. නිරයො දුග්ගති ත්ථී ච, නිරයො, සො **මහා'ට්ඨධා;**
සඤ්ජීවො කාළසුත්තො ච, මහාරොරුව රොරුවා;
පතාපනො අවීචි'ත්ථී, සඞ්ඝාතො තාපනො ඉති.

658. ථියං **වෙතරණී ලොහ, කුම්භී** තත්ථ ජලාසයා;
කාරණිකො නිරයපො,
නෙරයිකො තු නාරකො.

659. අණ්ණවො සාගරො සින්ධු, සමුද්දො රතනාකරො;
ජලනිධු' දධි, තස්ස, භෙදා **ඛීරණ්ණවා**දයො.

660. **වෙලා'**ස්ස කූලදෙසො ථ,
ආවට්ටො සලිලබ්භමො;
ථෙවො තු බින්දු ඵුසිතං, භමො තු ජලනිග්ගමො.

661. ආපො පයො ජලං වාරි, පානීයං සලිලං දකං;
අණ්ණො නීරං වනං වාලං, තොයං අම්බු'දකඤ්ච කං.

662. තරඞ්ගො ච තථා භඞ්ගො, ඌමි වීචි පුමිත්ථියං;
උල්ලොලො තු ච **කල්ලොලො,** මහාවීචීසු කථ්‍යතෙ.

663. ජම්බාලො කලලං පඞ්කො, චික්ඛල්ලං කද්දමො ප්‍යථ;
පුලිනං වාලුකා වණ්ණු, මරූ'රු සිකතා භවෙ.

664. **අන්තරීපඤ්ච දීපො** වා, ජලමජ්ඣගතං ථලං;
තීරං තු කූලං රොධඤ්ච, පතීරඤ්ච තටං තිසු.

665. **පාරං** පරම්හි තීරම්හි, ඔරං ත්ව'**පාර** මුච්චතෙ;
උළුම්පො [උළුපො (ක.)] තු ප්ලවො කුල්ලො, තරො ච පච්චරී'ත්ථියං.

666. තරණී තරි නාවා ච, කූපකො තු ච කුම්භකං;
පච්ඡාබන්ධො ගොට්විසො, කණ්ණධාරො තු නාවිකො.

667. අරිත්තං කෙනිපාතො ථ,
පොතවාහො නියාමකො;
සංයත්තිකා තු නාවාය, වාණිජ්ජමාචරන්ති යෙ.

668. **නාවාය'ඞ්ගා'** ලඞ්කාරො ච, වටාකාරො වීයාදයො;
පොතො පවහනං වුත්තං, දොණි ත්වි'ත්ථී තථා'ම්බණං [අම්මණං (සී.)].

669. ගභීර නින්න ගම්භීරා, ථො **ත්තානං** තබ්බිපක්ඛකෙ;
අගාධං ත්ව'තලම්ඵස්සං, අනච්ඡො කලුසා'විලා.

670. අච්ඡො පසන්නො විමලො, ගභීරප්පභුතී තිසු;
ධීවරො මච්ඡිකො මච්ඡ, බන්ධ කෙවට්ට ජාලිකා.

671. මච්ඡො මීනො ජලචරො, පුථුලොමො'ම්බුජො ඣසො;
රොහිතො මග්ගුරො සිඞ්ගී, බලජො මුඤ්ජ පාඨුසා.

672. සත්තවඞ්කො සවඞ්කො ච, නළමීනො ච ගණ්ඩකො;
සුසුකා සඵරී **මච්ඡ, ප්පභෙදා** මකරාදයො.

673. **මහාමච්ඡා** තිමි තිමි, ඞ්ගලො තිමිරපිඞ්ගලො;
ආනන්දො තිමිනන්දො ච, අජ්ඣාරොහො මහාතිමි.

674. පාසාණමච්ඡො පාඨීනො, වඞ්කො තු බළිසො භවෙ;
සුසුමාරො [සංසුමාරො (ටී.), සුංසුමාරො (සී.)] තු කුම්භීලො,
නක්කො කුම්මො තු කච්ඡපො.

675. කක්කටකො කුළීරො ච, ජලූකා තු ච රත්තපා;
මණ්ඩූකො දද්දුරො භෙකො;
ගණ්ඩුප්පාදො මහීලතා.

676. අථ සිප්පී ච සුත්ති’ත්ථී, සඞ්ඛො තු කම්බු’නිත්ථියං;
ඛුද්දසඞ්ඛො සඞ්ඛනඛො, ජලසුත්ති ච සම්බුකො.

677. ජලාසයො ජලාධාරො, ගම්භීරො **රහදො** ථ ච;
උදපානො පානකූපො, ඛාතං පොක්ඛරණී’ත්ථියං.

678. තළාකො ච සරො’නිත්ථී, වාපී ච සරසී’ත්ථියං;
දහො’ම්බුජාකරො චාථ, **පල්ලලං** ඛුද්දකො සරො.

679. අනොතත්තො තථා කණ්ණ, මුණ්ඩො ච රථකාරකො;
ඡද්දන්තො ච කුණාලො ච, වුත්තා මන්දාකිනී’ත්ථියං.

680. තථා සීහප්පපාතොති, එතෙ **සත්ත මහාසරා;**
ආහාවො තු නිපානඤ්චා, ඛාතං තු දෙවඛාතකං.

681. සවන්තී නින්නගා සින්ධු, සරිතා ආපගා නදී;
භාගීරථී තු ගඞ්ගා ථ, සම්භෙදො සින්ධුසඞ්ගමො.

682. ගඞ්ගා’චිරවතී චෙව, යමුනා සරභූ (සරබූ [සරයූ (ක.)]) මහී;
ඉමා **මහානදී** පඤ්ච, චන්දභාගා සරස්සතී [සරස්වතී (සී. ටී.)].

683. නෙරඤ්ජරා ච කාවෙරී, නම්මදාදී ච **නින්නගා;**
වාරිමග්ගො පණාලී’ත්ථී [පනාළී (ටී.)], පුමෙ **චන්දනිකා** තු ච.

684. **ජම්බාලී ඔලිගල්ලො** ච, ගාමද්වාරම්හි කාසුයං;
සරොරුහං සතපත්තං, අරවින්දඤ්ච වාරිජං.

685. අනිත්ථී පදුමං පඞ්කෙ, රුහං නලින පොක්ඛරං;
මුළාලපුප්ඵං කමලං, භිසපුප්ඵං කුසෙසයං.

686. **පුණ්ඩරීකං** සිතං, රත්තං, **කොකනදං කොකාසකො;**
කිඤ්ජක්ඛො කෙසරො නිත්ථී, දණ්ඩො තු **නාල** මුච්චතෙ.

687. භිසං මුළාලො නිත්ථී ච, බීජකොසො තු කණ්ණිකා;
පදුමාදිසමූහෙ තු, භවෙ **සණ්ඩ**මනිත්ථියං.

688. උප්පලං කුවලයඤ්ච, නීලං ත්වි’**න්දීවරං** සියා;
සෙතෙතු **කුමුදඤ්**චස්ස, කන්දො **සාලූක** මුච්චතෙ.

689. සොගන්ධිකං කල්ලහාරං, දකසීතලිකං පාථ;
සෙවාලො නීලිකා චාථ, භිසිනා’ම්බුජිනී භවෙ.

690. **සෙවාලා** තිලබීජඤ්ච, සඞ්ඛො ච පණකාදයොති.

ඉති පාතාලවග්ගො.

භූකණ්ඩො දුතියො.

3. සාමඤ්ඤකණ්ඩ

1. විසෙස්‍යාධීනවග්ග

691. විසෙස්‍යාධීන සංකිණ්ණා, නෙකත්ථෙහ්‍යා'බ්‍යයෙහි ච;
සා'ඞ්ගො'පාඞ්ගෙහි කථ්‍යන්තෙ, කණ්ඩෙ වග්ගා ඉහ ක්කමා.

692. ගුණදබ්බක්‍රියාසද්දා, සියුං සබ්බෙ විසෙසනා;
විසෙස්‍යාධීනභාවෙන, විසෙස්‍යසමලිඞ්ගිනො.

693. සොභනං රුචිරං සාධු, මනුඤ්ඤං චාරු සුන්දරං;
වග්ගු මනොරමං කන්තං, හාරී මඤ්ජු ච පෙසලං.

694. භද්දං වාමඤ්ච කල්‍යාණං, මනාපං ලද්ධකං සුභං;
උත්තමො පවරො ජෙට්ඨො, පමුඛා'නුත්තරො වරො.

695. මුඛ්‍යො පධානං පාමොක්ඛො, පර මග්ගඤ්ඤ මුත්තරං;
පණීතං පරමං සෙය්‍යො, ගාමණී සෙට්ඨ සත්තමා.

696. විසිට්ඨා'රිය නාගෙ'කා, සභග්ගා මොක්ඛ පුඞ්ගවා;
සීහ කුඤ්ජර සද්දූලා, දී තු සමාසගා පුමෙ.

697. චිත්ත'ක්ඛි පීතිජනන, **මබ්‍යාසෙක මසෙචනං;**
ඉට්ඨං තු සුභගං හජ්ජං, දයිතං වල්ලභං පියං.

698. තුච්ඡඤ්ච රිත්තකං සුඤ්ඤං, අථා'සාරඤ්ච ඵෙග්ගු ච;
මෙජ්ඣං පූතං පවිත්තො ථ, අවිරද්ධො අපණ්ණකො.

699. උක්කට්ඨො ච පකට්ඨො ථ, නිහීනො හීන ලාමකා;
පතිකිට්ඨං නිකිට්ඨඤ්ච, ඉත්තරා'වජ්ජ කුච්ඡිතා.

700. අධමො'මක ගාරය්හා,
මලීනො තු මලීමසො;
බ්‍රහා මහන්තං විපුලං, විසාලං පුථුලං පුථු.

701. ගරු'රු විත්ථිණ්ණ මථො, පීනං ථූලඤ්ච පීවරං;
ථුල්ලඤ්ච වඨරඤ්චා ථ, ආචිතං නිචිතං භවෙ.

702. සබ්බං සමත්ත මඛිලං, නිඛිලං සකලං තථා;
නිස්සෙසං කසිණා'සෙසං, සමග්ගඤ්ච අනූනකං,

703. භූරි පහූතං පචුරං, භිය්‍යො සම්බහුලං බහු;
යෙභුය්‍යං බහුලං චා ථ, බාහිරං පරිබාහිරං.

704. **පරොසතාදී** තෙ, යෙසං, පරං මත්තං සතාදිතො;
පරිත්තං සුඛුමං ඛුද්දං, ථොක මප්පං කිසං තනු.

705. චුල්ලං මත්තෙ'ත්ථියං ලෙස,
ලවා'ණුහි කණො පුමෙ;
සමීපං නිකටා'සන්නො, පකට්ඨා'භ්‍යාස සන්තිකං.

706. අවිදූරඤ්ච සාමන්තං, සන්නිකට්ඨ මුපන්තිකං;
සකාසං අන්තිකං ඤත්තං, දූරං තු විප්පකට්ඨකං.

707. නිරන්තරං ඝනං සන්දං, විරළං පෙලවං තනු;
අථා යතං දීඝ මථො, නිත්තලං වට්ට වට්ටුලං.

708. උච්චො තු උන්නතො තුඞ්ගො, උදග්ගො චෙව උච්ඡිතො;
නීචො රස්සො වාමනො ථ, අජිම්හො පගුණො උජු.

709. අළාරං වෙල්ලිතං වඞ්කං, කුටිලං ජිම්හ කුඤ්චිතං;
ධුවො ච සස්සතො නිච්චො, සදාතන සනන්තනා.

710. **කූටට්ඨො** ත්වෙ'කරූපෙන, කාලබ්‍යාපී පකාසිතො;
ලහු සල්ලහුකං චා ථ, සඞ්ඛ්‍යාතං ගණිතං මිතං.

711. තිණ්හං තු තිඛිණං තිබ්බං, චණ්ඩං උග්ගං ඛරං භවෙ;

ජඞ්ගමඤ්ච චරඤ්චෙව, තසං ඤෙය්‍යං චරාචරං.

712. කම්පනං චලනං චාථ, අතිරිත්තො තථා’ධිකො;
ථාවරො ජඞ්ගමා අඤ්ඤො, ලොලං තු චඤ්චලං චලං.

713. තරලඤ්ච පුරාණො තු, පුරාතන සනන්තනා;
චිරන්තනො ථ පච්චග්ඝො, නූතනො’භිනවො නවො.

714. කුරූරං කඨිනං දළ්හං, නිට්ඨුරං කක්ඛළං භවෙ;
අනිත්ථා’න්තො පරියන්තො, පන්තො ච පච්ඡිම’න්තිමා.

715. ජිඝඤ්ඤං චරිමං පුබ්බං, ත්ව’ග්ගං පඨම මාදි සො;
පතිරූපො නුච්ඡවිකං, අථ මොඝං නිරත්ථකං.

716. බ්‍යත්තං පුට [ඵුටං (සී.)] ඤ්ච මුදු තු, සුකුමාරඤ්ච කොමලං;
පච්චක්ඛං ඉන්ද්‍රියග්ගය්හං, **අපච්චක්ඛං** අතින්ද්‍රියං.

717. ඉතරා’ඤ්ඤතරො එකො, අඤ්ඤො බහුවිධො තු ච;
නානාරූපො ච විවිධො, අබාධං තු නිරග්ගලං.

718. අථෙ’කාකී ච එකච්චො, එකො ච එකකො සමා;
සාධාරණඤ්ච සාමඤ්ඤං, සම්බාධො තු ච සංකටං.

719. වාමං කළෙවරං **සබ්‍යං; අපසබ්‍යං** තු දක්ඛිණං;
පටිකූලං ත්ව’පසබ්‍යං, ගහනං කලිලං සමා.

720. උච්චාවචං බහුභෙදං, සංකිණ්ණා’ කිණ්ණ සංකුලා;
කතහත්ථො ච කුසලො, පවීණා’භිඤ්ඤ සික්ඛිතා.

721. නිපුණො ච පටු ඡෙකො, චාතුරො දක්ඛ පෙසලා;
බාලො දත්තු ජලො මූළ්හො, මන්දො විඤ්ඤූ ච බාලිසො.

722. පුඤ්ඤවා සුකතී ධඤ්ඤො, මහුස්සාහො මහාධිති;
මහාතණ්හො මහිච්ඡො ථ, හදයී හදයාලු ච.

723. සුමනො හට්ඨචිත්තො ථ, දුම්මනො විමනො පාථ;
වදානියො වදඤ්ඤූ ච, දානසොණ්ඩො බහුප්පදො.

724. ඛ්‍යාතො පතීතො පඤ්ඤාතො,
භිඤ්ඤාතො පරීතො සුතො,
විස්සුතො විදිතො චෙව, පසිද්ධො පාකටො භවෙ.

725. ඉස්සරො නායකො සාමී, පතී’සා’ධිපතී පභූ;
අය්‍යා’ධිපා’ධිභූ නෙතා,
ඉබ්භො ත්ව’ඞ්ඪො තථා ධනී.

726. දානාරහො දක්ඛිණෙය්‍යො, සිනිද්ධො තු ච වච්ඡලො;
පරික්ඛකො කාරණිකො,
ආසත්තො තු ච තප්පරො.

727. කාරුණිකො දයාලූපි, සූරතො **උස්සුකො** තු ච;
ඉට්ඨත්ථෙ උය්‍යුතො චාථ, දීඝසුත්තො චිරක්‍රියො.

728. පරාධීනො පරායත්තො, ආයත්තො තු ච සන්තකො;
පරිග්ගහො අධීනො ච, සච්ඡන්දො තු ච සෙරිනි.

729. අනිසම්මකාරී ජම්මො, අතිතණ්හො තු ලොලුපො;
ගිද්ධො තු ලුද්ධො ලොලො ථ,
කුණ්ඨො මන්දො ක්‍රියාසු හි.

730. කාමයිතා තු කමිතා, කාමනො කාමි කාමුකො;
සොණ්ඩො මත්තො විධෙය්‍යො තු,
අස්සවො සුබ්බචො සමා.

731. පගබ්භො පටිභායුත්තො, භීසීලො භීරු භීරුකො;
අධීරො [අවීරො (ටී.)] කාතරො චාථ,
හිංසාසීලො ච ඝාතුකො.

732. කොධනො රොසනො [දොසනො (සී.)] කොපී,
චණ්ඩො ත්වච්චන්තකොධනො;
සහනො ඛමනො ඛන්තා, තිතික්ඛවා ච ඛන්තිමා.

733. සද්ධායුත්තො තු සද්ධාලු, ධජවා තු ධජාලු ච [ලජ්ජාලුතු ච ලජ්ජවා (ක.)];
නිද්දාලු නිද්දාසීලො ථ, හස්සරො හාසුරො භවෙ.

734. නග්ගො දිගම්බරො’වත්ථො, සස්මරො තු ච භක්ඛකො;
එළමූගො තු වත්තුඤ්ච, සොතුං වා’කුසලො භවෙ.

735. මුඛරො දුම්මුඛා’බද්ධ, මුඛා චාප්පියවාදිනි;
වාචාලො බහුගාරය්හ, වචෙ වත්තා තු සො වදො.

736. නිජො සකො අත්තනියො,
විම්හයො’ච්ඡරිය’බ්භුතො;
විහත්ථො බ්‍යාකුලො චාථ,
ආතතායී වධුද්‍යතො.

737. සීසච්ඡෙජ්ජම්හි **වජ්ඣො** ථ, නිකතො ච සඨො’නුජු;
සූචකො පිසුණො කණ්ණෙ,
ජපො ධුත්තො තු වඤ්චකො.

738. අනිසම්ම හි යො කිච්චං, පුරිසො වධබන්ධනාදි මාචරති;
අවිනිච්ඡිතකාරිත්තා, සොබලු **චපලො**ති විඤ්ඤෙය්‍යො.

739. ඛුද්දො කදරියො ථද්ධ, මච්ඡරී කපණො ප්‍යථ;
අකිඤ්චනො දලිද්දො ච, දීනො නිද්ධන දුග්ගතා.

740. අසම්භාවිතසම්පත්තං, **කාකතාලිය** මුච්චතෙ;
අථ යාචනකො අත්ථී, යාචකො ච වනිබ්බකො.

741. **අණ්ඩජා** පක්ඛිසප්පාදී, නරාදී තු **ජලාබුජා;**
සෙදජා කිමිඩංසාදී, දෙවාදී ත්වො’ **පපාතිකා.**

742. ජණ්ණුතග්ඝො ජණ්ණුමත්තො, **කප්පො** තු කිඤ්චිදූනකෙ;
අන්තග්ගතං භ පරියා, පන්න මන්තොගධො’ගධා.

743. රාධිතො සාධිතො චාථ, නිප්පක්කං කුථිතං භවෙ;
ආපන්නො ත්වා’පදප්පත්තො, විවසො ත්වවසො භවෙ.

744. නුණ්ණො නුත්තා’ත්ත, ඛිත්තා චෙ’, රිතා විද්ධා ථ කම්පිතො;
ධූතො ආධූත චලිතා, නිසිතං තු ච තෙජිතං.

745. පත්තබ්බං ගම්ම මාපජ්ජං [ආසජ්ජං (ක.)], පක්කං පරිණතං සමා;
වෙඨිතං තු වලයිතං, රුද්ධං සංවුත මාවුතං.

746. පරික්ඛිත්තඤ්ච නිවුතං, විසටං විත්ථතං තතං;
ලිත්තො තු දිද්ධො ගුළ්හො තු,
ගුත්තො පුට්ඨො තු පොසිතො.

747. ලජ්ජිතො හීළිතො චාථ, සනිතං ධනිතං ප්‍යථ;
සන්දානිතො සිතො බද්ධො,
කීලිතො සංයතො භවෙ.

748. සිද්ධෙ නිප්ඵන්න නිබ්බත්තා, දාරිතෙ භින්න භෙදිතා;
ඡන්නො තු ඡාදිතෙ චාථ, විද්ධෙ ඡිද්දිත වෙධිතා.

749. ආහටො ආභතා’නීතා,
දන්තො තු දමිතො සියා;
සන්තො තු සමිතො චෙව,
පුණ්ණො තු පූරිතො භවෙ.

750. අපචායිතො මහිතො, පූජිතා’රහිතො’ච්චිතො;
මානිතො චා’පචිතො ච, තච්ඡිතං තුතනූකතෙ.

751. සන්තත්තො ධූපිතො චොප,
චරිතො තු උපාසිතො;

හට්ඨං තු ගලිතං පන්නං, චුතඤ්ච ධංසිතං භවෙ.

752. පීතො පමුදිතො හට්ඨො,
මත්තො තුට්ඨො ථ කන්තිතො;
සඤ්ඡින්නො ලූන දාතා ථ,
පසත්ථො වණ්ණිතො ථුතො.

753. තින්තො’ල්ල’ද්ද කිලින්නො’න්නා, මග්ගිතං පරියෙසිතං;
අන්වෙසිතං ගවෙසිතං, ලද්ධං තු පත්ත මුච්චතෙ.

754. රක්ඛිතං ගොපිතං ගුත්තං, තාතං ගොපායිතා’විතා;
පාලිතං අථ ඔස්සට්ඨං, චත්තං හීනං සමුජ්ඣිතං.

755. භාසිතං ලපිතං වුත්තා, භිහිතා’ඛ්‍යාත ජප්පිතා;
උදීරිතඤ්ච කථිතං, ගදිතං භණිතො’දිතා.

756. අවඤ්ඤාතා’වගණිතා, පරිභූතා’වමානිතා;
පිසච්ඡිතො තු බුදිතො,
ඡාතො චෙව බුභුක්ඛිතො.

757. බුද්ධං ඤාතං පටිපන්නං, විදිතා’වගතං මතං;
ගිලිතො ඛාදිතො භුත්තො,
භක්ඛිතො’ජ්ඣොහටා’සිතා.

ඉති විසෙසාධීනවග්ගො.

2. සංකිණ්ණවග්ග

758. ඤෙය්‍යං ලිඞ්ග මිහ ක්වාපි, පච්චයත්ථවසෙන ච;
ක්‍රියා තු කිරියං කම්මං,
සන්ති තු සමථො සමො;
දමො ච දමථො දන්ති, **වත්තං** තු සුද්ධකම්මනි;
අථො ආසඞ්ගවචනං, තීසු වුත්තං පරායණං.

759. භෙදො විදාරො ඵුටනං, තප්පනං තු ච පීණනං;
අක්කොසන මභිසඞ්ගො,
භික්ඛා තු යාචනා’ත්ථනා.

760. නින්නිමිත්තං යදිච්ඡා ථා’, පුච්ඡනා නන්දනානි ච;
සභාජන මථො ඤායො,
නයො ඵාති තු වුද්ධියං.

761. කිලමථො කිලමනං, පසවො තු පසූතියං;
උක්කංසො ත්වතිසයො ථ,
ජයො ච ජයනං ජිති.

762. වසො කන්ති, බ්‍යධො වෙධො,
ගහො ගාහො වරො වුති;
පචා පාකො හවො හූති [හුති (සී. අමරකොස)],
වෙදො වෙදන මිත්ථී වා.

763. ජීරණං ජානි තාණං තු, රක්ඛණං පමිතිප්පමා;
සිලෙසො සන්ධි ච ඛයො,
ත්වපචයො රවො රණො.

764. නිගාදො නිගදො මාදො, මදො පසිති බන්ධනං;
ආකරො ත්විඞ්ගිතං ඉඞ්ගො,
අථ’ත්ථාපගමො බ්‍යයො.

765. අන්තරායො ච පච්චූහො,
විකාරො තු විකත්‍ය’පි;
පවිසිලෙසො විධුරං, උපවෙසනමාසනං.

766. අජ්ඣාසයො අධිප්පායො, ආසයො චාභිසන්ධි ච;
භාවො ධිමුත්ති ඡන්දො ථ,

දොසො ආදීනවො භවෙ.

767. ආනිසංසො ගුණො චාථ,
මජ්ඣං වෙමජ්ඣ මුච්චතෙ;
මජ්ඣන්හිකො [මජ්ඣන්තිකො (ටී. සී. පී.)] තු මජ්ඣන්හො, වෙමත්තං තු ච නානතා.

768. වා ජාගරො ජාගරියං [ජාගරියො (ටී.)], පවාහො තු පවත්ති ච;
බ්‍යාසො පපඤ්චො විත්ථාරො,
යාමො තු සංයමො යමො.

769. සම්බාහනං මද්දනඤ්ච, පසරො තු විසප්පනං;
සන්ථවො තු පරිචයො,
මෙලකො සඞ්ග සඞ්ගමා.

770. **සන්නිධි** සන්නිකට්ඨම්හි, විනාසො තු අදස්සනං;
ලවො භිලාවො ලවනං,
පත්ථාවො’වසරො සමා.

771. ඔසානං පරියොසානං, උක්කංසො’තිසයො භවෙ [අවසානං සමාපනං (?)];
සන්නිවෙසො ච සණ්ඨානං, අථා’බ්භන්තර මන්තරං.

772. පාටිහීරං පාටිහෙරං, පාටිහාරිය මුච්චතෙ;
කිච්චං තු කරණීයඤ්ච, සඞ්ඛාරො වාසනා භවෙ.

773. පචනං පච නිප්පාවා, තසරො සුත්තවෙඨනං;
සඞ්කමො දුග්ගසඤ්චාරො, පක්කමො තු උපක්කමො.

774. පායො නිපායො නිපයො, විචයො මග්ගනා පුමෙ;
ආලිඞ්ගනං පරිස්සඞ්ගො, සිලෙසො උපගූහනං.

775. ආලොකනඤ්ච නිජ්ඣානං, ඉක්ඛණං දස්සනං පයථෙ;
පච්චාදෙසො නිරසනං, පච්චක්ඛානං නිරාකති.

776. විපල්ලාසො’ඤ්ඤථාභාවො, බ්‍යත්තයො විපරීයයො;
විපරියාසො’තික්කමො, ත්ව’තිපාතො උපච්චයො.

ඉති සංකිණ්ණවග්ගො.

3. අනෙකත්ථවග්ග

777. අනෙකත්ථෙ පවක්ඛාමි, ගාථා’ද්ධපාදතො කමා;
එත්ථ ලිඞ්ගවිසෙසත්ථ, මෙකස්ස පුනරුත්තතා.

778. **සමයො** සමවායෙ ච, සමූහෙ කාරණෙ ඛණෙ;
පටිවෙධෙ සියා කාලෙ, පහානෙ ලාභ දිට්ඨීසු.

779. **වණ්ණො** සණ්ඨාන රූපෙසු, ජාති,ච්ඡවීසු කාරණෙ;
පමාණෙ ච පසංසායං, අක්ඛරෙ ච යසෙ ගුණෙ.

780. උද්දෙසෙ පාතිමොක්ඛස්ස, පණ්ණත්තිය **මුපොසථො;**
උපවාසෙ ච අට්ඨඞ්ගෙ, උපොසථදිනෙ සියා.

781. රථඞ්ගෙ ලක්ඛණෙ ධම්මො, රචක්කෙ’ස්වීරියාපථෙ;
චක්කං සම්පත්තියං චක්ක, රතනෙ මණ්ඩලෙ බලෙ.

782. කුලාලභණ්ඩෙ ආණාය, මායුධෙ දාන රාසිසු;

783. දානස්මිං **බ්‍රහ්මචරියං,** මප්පමඤ්ඤාසු සාසනෙ;
මෙථුනාරතියං වෙයාා, වච්චෙ සදාරතුට්ඨියං;
පඤ්චසීලා’රියමග්ගො, පොසථඞ්ග ධිතීසු [යීතීසු (ක.)] ච.

784. **ධම්මො** සභාවෙ පරියත්තිපඤ්ඤා,
ඤායෙසු සච්චප්පකතීසු පුඤ්ඤෙ;
ඤෙය්‍යෙ ගුණා’චාර සමාධිසූපි,
නිස්සත්තතා’පත්තිසු කාරණාදො.

785. **අත්ථො** පයොජනෙ සද්දා, භිධෙය්‍යෙ වුද්ධියං ධනෙ;
වත්ථුම්හි කාරණෙ නාසෙ, හිතෙ පච්ඡිමපබ්බතෙ.

786. යෙභුය්‍යතා'බ්‍යාමිස්සෙසු, විසංයොගෙ ච **කෙවලං;**
දළ්හත්ථෙ'නතිරෙකෙ වා, නවසෙසම්හි තං තිසු.

787. **ගුණො** පටල රාසීසු, ආනිසංසෙ ච බන්ධනෙ;
අප්පධානෙ ච සීලාදො, සුක්කාදිම්හි ජියාය ච.

788. රුක්ඛාදො විජ්ජමානෙ වා, රහන්තෙ බන්ධපඤ්චකෙ;
භූතො සත්ත මහාභූතා, මනුස්සෙසු න නාරියං.

789. **වාච්චලිඞ්ගො** අතීතස්මිං, ජාතෙ පත්තෙ සමෙ මතො;
790. සුන්දරෙ දළ්හිකම්මෙ වා, යාචනෙ සම්පටිච්ඡනෙ;
සජ්ජනෙ සම්පහංසායං, **සාධවා'**භිධෙය්‍යලිඞ්ගිකං.

791. **අන්තො** නිත්ථී සමීපෙ වා, වසානෙ පදපූරණෙ;
දෙහාවයවෙ කොට්ඨාසෙ, නාස සීමාසු ලාමකෙ.

792. නිකායෙ සන්ධි සාමඤ්ඤ, ප්පසූතීසු කුලෙ භවෙ;
විසෙසෙ සුමනායඤ්ච, **ජාති** සඞ්ඛතලක්ඛණෙ.

793. භවභෙදෙ පතිට්ඨායං, නිට්ඨා'ජ්ඣාසයබුද්ධිසු;
වාසට්ඨානෙ ච ගමනෙ, විසටත්තෙ [විසරත්ත විසදත්තෙ] **ගතී**රිතා.

794. ඵලෙ විපස්සනා දිබ්බ, චක්ඛු සබ්බඤ්ඤුතාසු ච;
පච්චවෙක්ඛණඤාණම්හි, මග්ගෙ ච **ඤාණදස්සනං.**

795. කම්මාරුද්ධන අඞ්ගාර, කපල්ල දීපිකාසු ච;
සුවණ්ණකාරමූසායං, **උක්කා** වෙගෙ ච වායුනො.

796. කෙසොහාරණ, ජීවිත, වුත්තිසු වපනෙ ච වාපසමකරණෙ;
කථනෙ පමුත්තභාව, ඡෙදනාදො [ඡෙදසනාදො (සී.)] **වුත්ත** මපි තිසු.

797. ගමනෙ විස්සුතෙ වා'ව, ධාරිතො'පචිතෙසු ච;
අනුයොගෙ කිලින්නෙ ච, **සුතො'** භිධෙය්‍යලිඞ්ගිකො.

798. සොතවිඤ්ඤෙය්‍ය සත්ථෙසු, **සුතං** පුත්තෙ **සුතො** සියා;
799. **කප්පො** කාලෙ යුගෙ ලෙසෙ, පඤ්ඤත්ති පරමායුසු;
සදිසෙ තීසු සමණ, වොහාර කප්පබින්දුසු;
සමන්තත්ථෙ'න්තරකප්පා, දිකෙ තක්කෙ විධිම්හි ච.

800. නිබ්බාන මග්ග විරති, සපථෙ සච්චභාසිතෙ;
තච්ඡෙ වා'රියසච්චම්හි, දිට්ඨියං **සච්ච** මීරිතං.

801. සඤ්ජාතිදෙසෙ හෙතුම්හි, වාසට්ඨානා'කරෙසු ච;
සමොසරණට්ඨානෙ වා, **යතනං** පදපූරණෙ.

802. **අන්තරං** මජ්ඣ වත්ථ'ඤ්ඤ, ඛණො'කාසො'ධි හෙතුසු;
බ්‍යවධානෙ විනට්ඨෙ ච, භෙදෙ ඡිද්දෙ මනස්‍ය'පි.

803. ආරොග්‍යෙ **කුසලං** ඉට්ඨ, විපාකෙ **කුසලො** තථා;
අනවජ්ජම්හි ඡෙකෙ ච, කථිතො **වාච්චලිඞ්ගිකො.**

804. ද්‍රවා'චාරෙසු වීරියෙ, මධුරාදීසු පාරදෙ;
සිඞ්ගාරාදො ධාතුභෙදෙ, කිච්චෙ සම්පත්තියං **රසො.**

805. **බොධි** සබ්බඤ්ඤුතඤ්ඤාණෙ, රියමග්ගෙ ච නාරියං;
පඤ්ඤත්තියං **පුමෙ'** ස්සත්ථ, රුක්ඛම්හි පුරිසිත්ථියං.

806. සෙවිතො යෙන යො නිච්චං, තත්ථාපි **විසයො** සියා;
රූපාදිකෙ ජනපදෙ, තථා දෙසෙ ච ගොචරෙ.

807. **භාවො** පදත්ථෙ සත්තාය, මධිප්පාය ක්‍රියාසු ච;
සභාවස්මිඤ්ච ලීලායං, පුරිසි'ත්ථින්ද්‍රියෙසු ච.

808. **සො** බන්ධවෙ'ත්තනි ච **සං, සො** ධනස්මි මනිත්ථියං;
සා පුමෙ සුනඛෙ වුත්තො, ත්තනියෙ **සො** තිලිඞ්ගිකො.

809. **සුවණ්ණං** කනකෙ වුත්තං, **සුවණ්ණො** ගරුළෙ තථා;
පඤ්චධරණමත්තෙ ච, ඡවි සම්පත්තියම්පි ච.

810. වරො දෙවාදිකා [දෙවාදිතො (සී.)] ඉට්ඨෙ, ජාමාතරි පතිම්හි ච,
උත්තමෙ **වාච්චලිඞ්ගො** සො, **වරං** මන්දප්පියෙ බ්‍යයං.

811. මකුලෙ ධනරාසිම්හි, සියා **කොස** මනිත්ථියං;
නෙත්තිංසාදි පිධානෙ ච, ධනුපඤ්චසතෙපි ච.

812. පිතාමහෙ ජිනෙ සෙට්ඨෙ, බ්‍රාහ්මණෙ ච පිතූස්වපි;
බ්‍රහ්මා වුත්තො තථා **බ්‍රහ්මං,** වෙදෙ තපසි වුච්චතෙ.

813. හත්ථීනං මජ්ඣබන්ධෙ ච, පකොට්ඨෙ කච්ඡබන්ධනෙ;
මෙඛලායං මතා **කච්ඡා, කච්ඡො** වුත්තො ලතාය ච.

814. තුලෙ'ව බාහුමූලම්හි, අනුපම්හි තිණෙපි ච;

815. **පමාණං** හෙතු සත්ථෙසු, මානෙ ච සච්චවාදිනි;
පමාතරි ච නිච්චම්හි, මරියාදාය මුච්චතෙ.

816. **සත්තං** දබ්බ'ත්තභාවෙසු, පාණෙසු ච බලෙ, සියා [බලෙ සත්තා (ටී.)];
සත්තායඤ්ච, ජනෙ**සත්තො,** ආසත්තෙ සො තිලිඞ්ගිකො.

817. සෙම්හාදො රසරත්තාදො, මහාභූතෙ පභාදිකෙ;
ධාතු ද්වීස්ව'ට්ඨිචක්ඛා'දි, ග්වා'දීසු ගෙරිකාදිසු.

818. අමච්චාදො සභාවෙ ච, යොනියං **පකතී'**රිතා;
සත්වාදිසාම්‍යා'වත්ථායං, පච්චයා පථමෙපි ච.

819. **පදං** ඨානෙ පරිත්තාණෙ, නිබ්බානම්හි ච කාරණෙ;
සද්දෙ වත්ථුම්හි කොට්ඨාසෙ, පාදෙ තල්ලඤ්ඡනෙ මතං.

820. ලොහමුග්ගර මෙඝෙසු, **ඝනො,** තාලාදිකෙ **ඝනං,;**
නිරන්තරෙ ච කඨිනෙ, වාච්චලිඞ්ගික මුච්චතෙ.

821. **ඛුද්දා** ච මක්ඛිකාභෙදෙ, මධුම්හි **ඛුද්ද,** මප්පකෙ;
අධමෙ කපණෙ චාපි, බහුම්හි චතූසු ත්තිසු.

822. තක්කෙ මරණලිඞ්ගෙ ච, **අරිට්ඨං** අසුභෙ සුභෙ,;
අරිට්ඨො ආසවෙ කාකෙ, නිම්බෙ ච ඵෙනිලද්දුමෙ.

823. මානභණ්ඩෙ පලසතෙ, සදිසත්තෙ **තුලා** තථා;
ගෙහානං දාරුබන්ධත්ථ, පීඨිකායඤ්ච දිස්සති.

824. මිත්තකාරෙ ලඤ්ජදානෙ, බලෙ රාසි විපත්තිසු [බලරාසි විපත්තිසු (ක.)];
යුද්ධෙ චෙව පටිඤ්ඤායං, **සඞ්ගරො** සම්පකාසිතො.

825. ඛන්ධෙ භවෙ නිමිත්තම්හි, **රූපං** වණ්ණෙ ච පච්චයෙ;
සභාව සද්ද සණ්ඨාන, රූපජ්ඣාන වපූසු ච.

826. වත්ථු කිලෙස කාමෙසු, ඉච්ඡායං මදනෙ රතෙ;
කාමො, කාමං නිකාමෙ, චා, නුඤ්ඤායං **කාම** මබ්‍යයං.

827. **පොක්ඛරං** පදුමෙ දෙහෙ, වජ්ජභණ්ඩමුඛෙපි ච;
සුන්දරත්තෙ ච සලිලෙ, මාතඞ්ගකරකොටියං.

828. රාසිනිච්චල මායාසු, දම්භා'සච්චෙස්ව'යොඝනෙ;
ගිරිසිඞ්ගම්හි සීරඞ්ගෙ, යන්තෙ **කූට** මනිත්ථියං.

829. වුද්ධියං ජනනෙ කාම, ධාත්වාදීම්හි ච පත්තියං;
සත්තායඤ්චෙව සංසාරෙ, **භවො** සස්සතදිට්ඨියං.

830. පටිවාක්‍යො'ත්තරාසඞ්ගෙ, සු'**ත්තරං උත්තරො** තිසු;
සෙට්ඨෙ දිසාදිභෙදෙ ච, පරස්මි මුපරී'රිතො.

831. **නෙක්ඛම්මං** පඨමජ්ඣානෙ, පබ්බජ්ජායං විමුත්තියං;
විපස්සනාය නිස්සෙස, කුසලම්හි ච දිස්සති.

832. **සඞ්ඛාරො** සඞ්ඛතෙ පුඤ්ඤා, භිසඞ්ඛාරාදිකෙපි ච;
පයොගෙ කායසඞ්ඛාරා, දා'භිසඞ්ඛරණෙසු ච.

833. ආරම්මණෙ ච සංසට්ඨෙ, වොකිණ්ණෙ නිස්සයෙ තථා;

තබ්භාවෙ වාප්‍යාභිධෙය්‍යා, ලිඞ්ගො **සහගතො** භවෙ.

834. තීසු **ඡන්නං** පතිරූපෙ, ඡාදිතෙ ච නිගූහිතෙ;
නිවාසන පාරුපනෙ, රහො පඤ්ඤත්තියං පුමෙ.

835. බුද්ධසමන්තචක්ඛුසු, **චක්ඛු** පඤ්ඤාය මීරිතං;
ධම්මචක්ඛුම්හි ච මංස, දිබ්බචක්ඛුද්වයෙසු ච.

836. වාච්චලිඞ්ගො **අභික්කන්තො,** සුන්දරම්හි අභික්කමෙ;
අභිරූපෙ ඛයෙ වුත්තො, තථෙ'ව'බ්භනුමොදනෙ.

837. කාරණෙ දෙසනායඤ්ච, වාරෙ වෙවචනෙපි ච;
පාකාරස්මිං [පකාරස්මිං (ක.)] අවසරෙ, **පරියායො** කථීයති.

838. විඤ්ඤාණෙ චිත්තකම්මෙ ච, විචිත්තෙ **චිත්ත** මුච්චතෙ;
පඤ්ඤත්ති චිත්තමාසෙසු, **චිත්තො,** තාරන්තරෙ ථියං.

839. **සාමං** වෙදන්තරෙ සාන්ත්වෙ, තං පීතෙ සාමලෙ තිසු;
සයමත්ථෙ ඛ්‍යයං **සාමං, සාමා** ච සාරිවායපි.

840. පුමෙ ආචරියාදිම්හි, **ගරු** [ගුරු (ක. ටී.)] මාතාපිතූස්වපි;
ගරු තීසු මහන්තෙ ච, දුජ්ජරා'ලහුකෙසු ච.

841. අච්චිතෙ විජ්ජමානෙ ච, පසත්ථෙ සච්ච සාධුසු;
ඛින්නෙ ච සමිතෙ චෙව, **සන්තො**භිධෙය්‍යලිඞ්ගිකොති.

ඉති ගාථාඅනෙකත්ථවග්ගො.

842. **දෙවො** විසුද්ධිදෙවා'දො, මෙඝ මච්චු නභෙසු ච;
අථොපි තරුණෙ සත්තෙ, චොරෙපි **මාණවො** භවෙ.

843. ආදි කොට්ඨාස කොටීසු, පුරතො'**ග්ගං**වරෙ තීසු;
පච්චනීකො'ත්තමෙස්ව'ඤ්ඤෙ, පච්ඡාභාගෙ **පරො** තිසු.

844. යොනි කාම සිරි'ස්සරෙ, ධම්මු'ය්‍යාම යසෙ **භගං;**
උළාරො තීසු විපුලෙ, සෙට්ඨෙ ච මධුරෙ සියා.

845. **සම්පන්නො** තීසු සම්පුණ්ණෙ, මධුරෙ ච සමඞ්ගිනි;
සඞ්ඛා තු ඤාණෙ කොට්ඨාස, පඤ්ඤත්ති ගණනෙසු ච.

846. **ඨානං** ඉස්සරියො'කාස, හෙතූසු ඨිතියම්පි ච;
අථො මානෙ පකාරෙච, කොට්ඨාසෙච **විධො** ද්විසු.

847. පඤ්ඤො'පවාස ඛන්තීසු, **දමො** ඉන්ද්‍රියසංවරෙ;
ඤාණෙ ච සොමනස්සෙච, **වෙදො** ඡන්දසි චො'ච්චතෙ.

848. ඛන්ධකොට්ඨාස, පස්සාව, මග්ග, හෙතූසු **යොනි** සා [යොනි සො (ටී.)];
කාලෙ තු කූලෙ සීමායං, **වෙලා** රාසිම්හි භාසිතා.

849. **වොහාරො** සද්ද පණ්ණත්ති, වණිජ්ජා චෙතනාසු ච;
නාගො තු'රග හත්ථීසු, නාගරුක්ඛෙ තථු'ත්තමෙ.

850. සෙට්ඨා'සහාය සඞ්ඛ්‍යා'ඤ්ඤ,
තුල්‍යෙස්වෙ'**කොති**ලිඞ්ගිකො;
රාගෙ තු **මානසො** චිත්තා, රහත්තෙසු ච **මානසං.**

851. **මූලං** හෙ සන්තිකෙ මූල, මූලෙ හෙතුම්හි පාභතෙ;
රූපාද්‍යං'ස පකණ්ඩෙසු, **ඛන්ධො** රාසි ගුණෙසු ච.

852. **ආරම්භො** වීරියෙ කම්මෙ, ආදිකම්මෙ විකොපනෙ;
අථො හදයවත්ථුම්හි, චිත්තෙ ච **හදයං** උරෙ.

853. පච්ඡාතාපා'නුබන්ධෙසු, රාගාදො'**නුසයො** භවෙ;
මාතඞ්ගමුද්ධපිණ්ඩෙ තු, ඝටෙ **කුම්භො** දසම්බණෙ.

854. **පරිවාරො** පරිජනෙ, ඛග්ගකොසෙ පරිච්ඡදෙ;

ආලම්බරො තු සාරම්භෙ, භෙරිභෙදෙ ච දිස්සති.

855. **ඛණො** කාලවිසෙසෙ ච, නිබ්‍යාපාරට්ඨිතිම්හි ච;
කුලෙ ත්ව’**භිජනො** වුත්තො, උප්පත්තිභූමියම්පි ච.

856. **ආහාරො** කබළීකාරා, හාරාදීසු ච කාරණෙ;
විස්සාසෙ යාචනායඤ්ච, පෙමෙ ච **පණයො** මතො.

857. ඤාදො සද්ධා, චීවරාදි, හෙත්වා’ධාරෙසු **පච්චයො;**
කීළා දිබ්බවිහාරාදො, **විහාරො** සුගතාලයෙ.

858. සමත්ථනෙ මතො චිත්තෙ, කග්ගතායං **සමාධි** ච;
යොගො සඞ්ගති [සඞ්ගෙ ච (ටී.)] කාමාදො,
ඣානො’පායෙසු යුත්තියං.

859. **භොගො** සප්පඵණ’ඞ්ගෙසු, කොටිල්ලෙ භුඤ්ජනෙ ධනෙ;
භූමිභාගෙ කිලෙසෙ ච, මලෙ වා’**ඞ්ගණ** මුච්චතෙ.

860. ධනාදිදප්පෙ පඤ්ඤාය, **අභිමානො** මතො ථ ච;
අපදෙසො නිමිත්තෙ ච, ඡලෙ ච කථනෙ මතො.

861. චිත්තෙ කායෙ සභාවෙ ච, සො **අත්තා** පරම’ත්තනි;
අථ **ගුම්බො** ච ථම්බස්මිං [ථම්භස්මිං (ටී.)], සමූහෙ බලසජ්ජනෙ.

862. අන්තොසරෙ කුසූලෙ ච, **කොට්ඨො** න්තොකුච්ඡියං පායථ;
සොපානඞ්ගම්හි **උණ්හීසො,** මකුටෙ සීසවෙඨනෙ.

863. නියාසෙ සෙඛරෙ ද්වාරෙ, **නියූහො** නාගදන්තකෙ;
අථො සිඛණ්ඩෙ තූණීරෙ, **කලාපො** නිකරෙ මතො.

864. චූළා සංයතකෙසෙසු, මකුටෙ **මොළි** ච ද්විසු;
සඞ්ඛො ත්ව’නිත්ථියං කම්බු, නලාට’ට්ඨීසු [ලලාටට්ඨීසු (සී.)] ගොප්ඵකෙ.

865. **පක්ඛො** කාලෙ බලෙ සාධ්‍ය, සඛී වාජෙසු පඞ්ගුලෙ;
දෙසෙ’ණ්ණවෙ පුමෙ **සින්ධු,** සරිතායං ස නාරියං.

866. ගජෙ **කරෙණු** පුරිසෙ, සො හත්ථිනිය මිත්ථියං;
රතනෙ **වජිරො** නිත්ථී, මණිවෙධි’න්දහෙතිසු.

867. **විසාණං** තීසු මාතඞ්ග, දන්තෙ ච පසුසිඞ්ගකෙ;
කොටියං තු මතො **කොණො,** තථා වාදිත්තවාදනෙ.

868. වණිප්පථෙ ච නගරෙ, වෙදෙ ච **නිගමො** ථ ච;
විවාදාදො’ **ධිකරණං,** සියා’ධාරෙ ච කාරණෙ.

869. පසුම්හි වසුධායඤ්ච, වාචාදො **ගො** පුමිත්ථියං;
හරිතෙ තු සුවණ්ණෙ ච, වාසුදෙවෙ **හරී’**රිතො.

870. ආයත්තෙ පරිවාරෙ ච, හරියායං **පරිග්ගහො;**
උත්තංසො ත්ව’ **වතංසො** ච, කණ්ණපූරෙ ච සෙඛරෙ.

871. විජ්ජුයං වජිරෙ චෙවා, **සනි’**ත්ථිපුරිසෙ පායථ;
කොණෙ සඞ්ඛ්‍යාවිසෙසස්මිං, උක්කංසෙ **කොටි** නාරියං.

872. චූළා ජාලා පධාන’ග්ග, මොරචූළාසු සා **සිඛා;**
සප්පදාඨාය **මාසී’**ත්ථී, ඉට්ඨස්සා’සීසනායපි.

873. **වසා** විලීන තෙලස්මිං, වසගා වඤ්ඣගාවිසු;
අභිලාසෙ තු කිරණෙ, අභිසඞ්ගෙ **රුචි’**ත්ථියං.

874. **සඤ්ඤා** සඤ්ජානනෙ නාමෙ, චෙතනායඤ්ච දිස්සති;
අංසෙ සිප්පෙ **කලා** කාලෙ, භාගෙ චන්දස්ස සොළසෙ.

875. බීජකොසෙ සරකූටෙ, කණ්ණභූසාය **කණ්ණිකා;**
ආගාමිකාලෙ දීඝත්තෙ, පභාවෙ ච මතා’**යති.**

876. **උණ්ණා** මෙසාදිලොමෙ, ච, භූමජ්ඣෙ රොමධාතුයං;
වාරුණී ත්ව්ත්ථියං වුත්තා, නට්ටකී මදිරාදිසු.

877. ක්‍රියචිත්තෙ ච කරණෙ, **කිරියං** කම්මනි **ක්‍රියා;**
සුනිසායං තු කඤ්ඤාය, ජායාය ච **වධූ** මතා.

878. පමාණි’ස්සරියෙ **මත්තා,** අක්ඛරාවයවෙ’ප්පකෙ;
සුත්තං පාවචනෙ රිට්ටයෙ [සිද්ධෙ (ටී.)], තන්තෙ තං සුපිතෙ තිසු.

879. රාජලිඞ්ගො’සභඞ්ගෙසු, රුක්ඛෙ ච **කකුදො** [කකුධො (ටී. සී.)] පුමෙ;
නිමිත්ත’ක්ඛර සූපෙසු, **බ්‍යඤ්ජනං** විහනෙ පදෙ.

880. වොහාරෙ පෙතු මිච්ඡායං, කීළාදො චාපි **දෙවනං;**
හරියායං තු කෙදාරෙ, සරීරෙ **ඛෙත්ත** මීරිතං.

881. සුස්සූසායඤ්ච විඤ්ඤෙයයාං, ඉස්සාභ්‍යාසෙ පභූ’**පාසනං;**
සූලං තු නිත්ථියං හෙති, භෙදෙ සංකු රුජාසු ච.

882. **තන්ති** වීණාගුණෙ, **තන්තං,** මුඛ්‍යසිද්ධන්ත තන්තුසු;
රථාද්‍යඞ්ගෙ තු ච **යුගො,** කප්පම්හි යුගලෙ **යුගං.**

883. ඉත්ථිපුප්ඵෙ ච රෙණුම්හි, **රජො** පකතිජෙ ගුණෙ;
න්‍යාසප්පණෙ තු දානම්හි, **නියාතන** මුදීරිතං.

884. ගරු’පායා’වතාරෙසු, **තිත්ථං** පූතම්බු දිට්ඨීසු;
පණ්ඩකෙ **ජොති** නක්ඛත්ත, රංසීස්ව’ග්ගිම්හි **ජොති** සො.

885. **කණ්ඩො** නිත්ථී සරෙ දණ්ඩෙ, වග්ගෙ චාවසරෙ පුමෙ;
උද්ධංබාහුද්වයමානෙ [බාහුද්වයුම්මානෙ (සී. ක.)], සූරත්තෙපි ච **පොරිසං.**

886. **උට්ඨානං** පොරිසෙ’හාසු, නිසින්නාද්‍යු’ග්ගමෙ පුමෙ;
අනිස්සයමහීභාගෙ, ත්වි’**රීණං** ඌසරෙ සියා.

887. **ආරාධනං** සාධනෙ ච, පත්තියං පරිතොසනෙ;
පධානෙ තු ච සානුම්හි, විසාණෙ **සිඞ්ග** මුච්චතෙ.

888. දිට්ඨා’දිමග්ගෙ ඤාණ’ක්ඛි, ක්ඛණ ලද්ධීසු **දස්සනං;**
හෙමෙ පඤ්චසුවණ්ණෙ ච, **නික්ඛො** නිත්ථී පසාධනෙ.

889. තිථිභෙදෙ ච සාඛාදි, ඵළම්හි **පබ්බ** මුච්චතෙ;
නාගලොකෙ තු **පාතාලං,** භාසිතං බලවාමුඛෙ.

890. කාමජෙ කොපජෙ දොසෙ, **බ්‍යසනඤ්ච** විපත්තියං;
අථො’පකරණෙ සිද්ධි, කාරකෙසු ච **සාධනං.**

891. තීස්වීරිතො [තීස්විතො (ටී.)] දානසීලෙ, **වදඤ්ඤූ** වග්ගුවාදිනි;
පුරක්ඛතො හිසිත්තෙ ච, පූජිතෙ පුරතොකතෙ.

892. **මන්දො** භාග්‍යවිහීනෙ චා, ප්පකෙ මූළ්හා’පටූස්වපි;
වුද්ධියුත්තෙ සමුන්නද්ධෙ, උප්පන්නෙ **උස්සිතං** භවෙ.

893. රථඞ්ගෙ’**ක්ඛො** සුවණ්ණස්මිං, පාසකෙ, **අක්ඛ** මින්ද්‍රියෙ;
සස්සතෙ ච **ධුවො** තීසු, ධුවං තක්කෙ ච නිච්ඡිතෙ.

894. හරෙ **සිවො, සිවං** භද්ද, මොක්ඛෙසු, ජම්බුකෙ **සිවා;**
සෙනායං සත්තියඤ්චෙව, ථූලත්තෙ ච **බලං** භවෙ.

895. සඞ්ඛ්‍යා නරකභෙදෙසු, **පදුමං** වාරිජෙ පුමෙ;
දෙවභෙදෙ **වසු** පුමෙ, පණ්ඩකං රතනෙ ධනෙ.

896. **නිබ්බානං** අත්ථගමනෙ, අපවග්ගෙ සියා ථ ච;
සෙතම්බුජෙ **පුණ්ඩරීකං,** බ්‍යග්ඝෙ රුක්ඛන්තරෙ පුමෙ.

897. උපහාරෙ **බලි** පුමෙ, කරස්මිංවා’සුරන්තරෙ;
සුක්කං තු සම්භවෙ, **සුක්කො,** ධවලෙ, කුසලෙ තිසු.

898. **දායො** දානෙ විභත්තබ්බ, ධනෙ ච පිතුනං වනෙ [ධනෙ (ටී.)];
පභුත්තා'යත්තතා'යත්තා', භිලාසෙසු **වසො** භවෙ.

899. **පරිභාසන** මක්කොසෙ, නියමෙ භාසනෙ ථ ච,
ධනම්හි **සෙළනං** යොධ, සීහනාදම්හි දිස්සති.

900. **පභවො** ජාතිහෙතුම්හි, ඨානෙ වාද්‍යුපලද්ධියං;
අථො'**තු** නාරිපුප්ඵස්මිං, හෙමන්තාදිම්හි ච ද්විසු.

901. **කරණං** සාධකතමෙ, ක්‍රියා ගත්තෙසු ඉන්ද්‍රියෙ;
තාතො [තාළො (සී.)] තු කුඤ්චිකායඤ්ච, තූරියඞ්ගෙ දුමන්තරෙ.

902. පුප්ඵෙ ඵලෙ ච **පසවො,** උප්පාදෙ ගබ්භමොචනෙ;
ගායනෙ ගායකෙ අස්සෙ, **ගන්ධබ්බො** දෙවතාන්තරෙ.

903. විනා පුප්ඵං ඵලග්ගාහී, රුක්ඛෙ **වනප්පති;**
ආහතෙ හෙමරජතෙ, **රූපියං** රජතෙපි ච.

904. ඛගාදිබන්ධනෙ **පාසො,** කෙසපුබ්බො චයෙ පුමෙ;
තාරා'ක්ඛිමජ්ඣෙ නක්ඛත්තෙ, **තාරො** උච්චතරස්සරෙ.

905. පත්තෙ ච ලොහභෙදස්මිං, **කංසො** චතුකහාපණෙ;
මජ්ඣිමො දෙහමජ්ඣස්මිං, මජ්ඣභවෙ ච සො තිසු.

906. **ආවෙසනං**භූතාවෙසෙ, සිප්පසාලා සරෙසු ච;
සොභා සම්පත්තීසු **සිරී, ලක්ඛී**ත්ථී දෙවතාය ච.

907. **කුමාරො** යුවරාජෙ ච, ඛන්දෙ වුත්තො සුසුම්හි ච;
අථා'නිත්ථී **පවාළො** ච, මණිභෙදෙ තථා'ඞ්කුරෙ.

908. **පණො** වෙතන මූලෙසු, වොහාරෙ ච ධනෙ මතො;
පටිග්ගහො තු ගහණෙ, කථිතො භාජනන්තරෙ.

909. අසුභෙ ච සුභෙ කම්මෙ, **භාග්‍යං** වුත්තං ද්වයෙ පුමෙ;
පිප්ඵලං තරුභෙදෙ ච, වත්ථච්ඡෙදනසත්ථකෙ.

910. **අපවග්ගො** පරිච්චාගා', වසානෙසු විමුත්තියං;
ලිඞ්ගං තු අඞ්ගජාතස්මිං, පුමත්තාදිම්හි ලක්ඛණෙ.

911. චාගෙ සභාවෙ නිම්මානෙ, **සග්ගො** ජ්ඣායෙ දිවෙපුමෙ;
රොහිතො ලොහිතෙ මච්ඡ, භෙදෙ චෙව මිගන්තරෙ.

912. **නිට්ඨා** නිප්ඵත්තියං චෙවා, වසානම්හි අදස්සනෙ;
කණ්ටකො තු සපත්තස්මිං, රුක්ඛඞ්ගෙ ලොමහංසනෙ.

913. මුඛ්‍යො'පායෙසු වදනෙ, ආදිස්මිං **මුඛ** මීරිතං;
දබ්බං භබ්බෙ ගුණාධාරෙ, විත්තෙ ච බුධ දාරුසු.

914. **මානං** පමාණෙ පත්ථාදො, **මානො** වුත්තො විධාය ච;
අථො පරිස්සමෙ වුත්තො, **වායාමො** වීරියෙපි ච.

915. සරොරුහෙ **සතපත්තං, සතපත්තො** ඛගන්තරෙ;
ඡිද්දෙ තු ඡිද්දවන්තෙ ච, **සුසිරං** තූරියන්තරෙ.

916. එකස්මිං සදිසෙ සන්තෙ, **සමානං** වාච්චලිඞ්ගිකං;
අථො ගාරව භීතීසු, සංවෙගෙ **සම්භමො** මතො.

917. **ජුණ්හා** චන්දප්පභායඤ්ච, තදුපෙතනිසාය ච;
විමානං දෙවතාවාසෙ, සත්තභූමිඝරම්හි ච.

918. මාසෙ **ජෙට්ඨො,** තිවුද්ධා'ති, ප්පසත්ථෙසු ච තීසු සො;
ධම්මෙ ච මඞ්ගලෙ **සෙය්‍යො,** සො පසත්ථතරෙ තිසු.

919. ආදිච්චාදිම්හි ගහණෙ, නිබන්ධෙ ච ඝරෙ **ගහො;**
කාචො තු මත්තිකාභෙදෙ, සික්කායං නයනාමයෙ.

920. තීසු **ගාමණී** සෙට්ඨස්මිං, අධිපෙ ගාමජෙට්ඨකෙ;
බිම්බං තු පටිබිම්බෙ ච, මණ්ඩලෙ බිම්බිකාඵලෙ.

921. භාජනාදි පරික්ඛාරෙ, **භණ්ඩං** මූලධනෙපි ච;
මග්ගො ත්වරියමග්ගෙ ච, සම්මාදිට්ඨ්‍යාදිකෙ, පථෙ.

922. **සමා** වස්සෙ, **සමො** භෙද, සන්තීසු, සො නිභෙ තිසු;
චාපෙත්**විස්සාස,** මුසුනො, **ඉස්සාසො** ඛෙපකම්හි ච.

923. **බාලො** තීස්වා'දිවයසා, සමඞ්ගිනි අපණ්ඩිතෙ;
රත්තං තු සොණිතෙ, තම්බා, නුරත්ත, රඤ්ජිතෙ තිසු.

924. තචෙ කායෙ ච **තන්විත්ථී**, තීස්ව'ප්පෙ විරළෙ කිසෙ;
උතුභෙදෙ තු **සිසිරො,** හිමෙ සො සීතලෙ තිසු.

925. **සක්ඛරා** ගුළභෙදෙ ච, කථලෙපි ච දිස්සති;
අනුග්ගහෙ තු සඞ්ඛෙපෙ, ගහණෙ **සඞ්ගහො** මතො.

926. දක්ඛෙ ච තිඛිණෙ බ්‍යත්තෙ, රොගමුත්තෙ **පටු**ත්තිසු;
රාජා තු ඛත්තියෙ වුත්තො, නරනාථෙ පභුම්හි ච.

927. ඛලඤ්ච ධඤ්ඤකරණෙ, කක්කෙ නීචෙ **ඛලො** භවෙ;
අථු'ප්පාදෙ **සමුදයො,** සමූහෙ පච්චයෙපි ච.

928. බ්‍රහ්මචාරී ගහට්ඨාදො, **අස්සමො** ච තපොවනෙ;
භයඞ්කරෙ තු කඨීනෙ, **කුරූරො** තීසු නිද්දයෙ.

929. **කනිට්ඨො කනියො** තීසු, අත්‍යප්පෙ'තියුවෙ පායථ;
සීඝම්හි **ලහු** තං, ඉට්ඨ, නිස්සාරා'ගරුසුත්තිසු.

930. **අධරො** තීස්වධො හීනෙ, පුමෙ දන්තච්ඡදෙ පායථ;
සුස්සූසා සොතු මිච්ඡාය, සා පාරිචරියාය ච.

931. **හත්ථො** පාණිම්හි රතනෙ, ගණෙ සොණ්ඩාය හන්තරෙ;
ආවාටෙ උදපානෙ ච, **කූපො** කුම්භෙ ච දිස්සති.

932. ආදො පධානෙ **පඨමං, පමුඛ**ඤ්ච තිලිඞ්ගිකං;
වජ්ජභෙදෙ ච **විත තං,** තං විත්ථාරෙ තිලිඞ්ගිකං.

933. **සාරො** බලෙ ථිරංසෙ ච, උත්තමෙ සො තිලිඞ්ගිකො;
භාරො තු ඛන්ධභාරාදො, ද්විසහස්සපලෙපි ච.

934. මන්දිරෙ රොගභෙදෙ ච, **ඛයො** අපචයම්හි ච;
වාළො තු සාපදෙ සප්පෙ, කුරූරෙ සො තිලිඞ්ගිකො.

935. **සාලො** සජ්ජද්දූමෙ රුක්ඛෙ, සාලාගෙහෙ ච දිස්සති;
සොතෙ තු **සවනං** වුත්තං, යජනෙ සුතියම්පි ච.

936. තීසු **පතො පරෙතො** ච, මතෙ ච පෙතයොනිජෙ;
ඛ්‍යාතෙ තු හට්ඨෙ විඤ්ඤාතෙ, **පතීතං** වාච්චලිඞ්ගිකං.

937. අධිප්පායෙ ච ආධාරෙ, **ආසයො** කථිතො ථ ච;
පත්තං පක්ඛෙ දලෙ, **පත්තො,** භාජනෙ සො ගතෙ තිසු.

938. කුසලෙ **සුකතං,** සුට්ඨු, කතෙ ච **සුකතො** තිසු;
තපස්සී ත්ව'නුකම්පායා, රහෙ වුත්තො තපොධනෙ.

939. තීසු සුරාදිලොලස්මිං, **සොණ්ඩො** හත්ථිකරෙ ද්විසු;
අස්සාදනෙ තු **රසනං,** ජිව්හායඤ්ච ධනිම්හි ච.

940. **පණීතො** තීසු මධුරෙ, උත්තමෙ විහිතෙ පායථ;
අඤ්ජසෙ විසිඛායඤ්ච, පන්තියං **වීථී** නාරියං.

941. පාපස්මිං ගගනෙ දුක්ඛෙ, බ්‍යසනෙ චා'**ස** මුච්චතෙ;
සමූහෙ **පටලං** නෙත්ත, රොගෙ වුත්තං ඡදිම්හි ච.

942. **සන්ධි** සඞ්ඝට්ටනෙ වුත්තො, **සන්ධි**'ත්ථී පටිසන්ධියං;
සත්තන්නං පූරණෙ සෙට්ඨෙ, තිසන්තෙ **සත්තමො** තිසු.

943. **ඔජා** තු යාපනායඤ්ච, **ඔජො** දිත්ති බලෙසු ච;
අථො **නිසාමනං** වුත්තං, දස්සනෙ සවනෙපි ච.

944. **ගබ්භො** කුච්ඡිට්ඨසත්තෙ ච, කුච්ඡි ඔවරකෙසු ච;
බන්ධනෙ ත්ව'**පදානඤ්ච**, ඉතිවුත්තෙ ච කම්මනි.

945. චිත්තකෙ රුක්ඛභෙදෙ ච, **තිලකො** තිලකාළකෙ;
සීලාදො **පටිපත්ති**'ත්ථී, බොධෙ පත්ති පවත්තිසු.

946. අසුම්හි [ආයුම්හි (ටී.), 407-ගාථා පස්සිතබ්බා] ච බලෙ **පාණො,** සත්තෙ හදයගා'නිලෙ;
ඡන්දො වසෙ අධිප්පායෙ, වෙදෙ'ච්ඡා'නුට්ඨුභාදිසු.

947. කාමොසාදො, සමූහස්මිං, **ඔඝො**වෙගෙ ජලස්ස ච;
කපාලං සිරසට්ඨිම්හි, ඝටාදි සකලෙපි ච.

948. වෙණ්වාදිසාඛාජාලස්මිං, ලග්ගකෙසෙ **ජටා**'ලයෙ;
සරණං තු වධෙ ගෙහෙ, රක්ඛිතස්මිඤ්ච රක්ඛණෙ.

949. පියං **කන්තා** පියෙ, **කන්තො,** මනුඤ්ඤෙ, සො තිලිඞ්ගිකො;
ගවක්ඛෙ තු සමූහෙ ච, **ජාලං** මච්ඡාදිබන්ධනෙ.

950. පුච්ඡායං ගරහායඤ්චා, නියමෙ **කිං** තිලිඞ්ගිකං;
සසද්ධෙ තීසු නිවාපෙ, **සද්ධං, සද්ධා** ච පච්චයෙ.

951. **බීජං** හෙතුම්හි අට්ඨිස්මිං, අඞ්ගජාතෙ ච දිස්සති;
පුබ්බො පූයෙ'ග්ගතො [අග්ගතෙ (ටී.)] ආදො,
සො දිසාදො තිලිඞ්ගිකො.

952. ඵලචිත්තෙ හෙතුකතෙ, ලාභෙ ධඤ්ඤාදිකෙ **ඵලං;**
ආගමනෙ තු දීඝාදි, නිකායෙසු ච **ආගමො.**

953. **සන්තානො** දෙවරුක්ඛෙ ච, වුත්තො සන්තතියං පාථ;
උත්තරවිපරීතෙ ච, සෙට්ඨෙ වා'**නුත්තරං** තිසු.

954. සත්තිසම්පත්තියං වුත්තො, කන්තිමත්තෙ ච **වික්කමො;**
ඡායා තු ආතපාභාවෙ, පටිබිම්බෙ පභාය ච.

955. ගිම්හෙ **සම්මො නිදාඝො** ච, උණ්හෙ සෙදජලෙ පාථ;
කප්පනං කන්තනෙ වුත්තං, විකප්පෙ සජ්ජනෙ'ත්ථියං.

956. **අඞ්ගා** දෙසෙ බහුම්හ'**ඞ්ගං,** අඞ්ගො දෙසෙ වපුම්හ'[ඞ්ග (ටී.)] තථා'වයවහෙතුසු;
දෙවාලයෙ ච ථූපස්මිං, **චෙතියං** චෙතිය'ද්දුමෙ.

957. **සජ්ජනො** සාධුපුරිසෙ, **සජ්ජනං** කප්පනෙ පාථ;
සුපිනං සුපිනෙ සුත්ත, විඤ්ඤාණෙ ත මනිත්ථියං.

958. පච්චක්ඛෙ සන්නිධානෙ ච, **සන්නිධි** පරිකිත්තිතො;
භියො බහුතරත්ථෙ සො, පුනරත්ථෙ'බ්‍යයං භවෙ.

959. විසලිත්තසරෙ **දිද්ධො, දිද්ධො** ලිත්තෙ තිලිඞ්ගිකො;
වාසෙ ධූමාදිසඞ්ඛාරෙ, **ධිවාසො** සම්පටිච්ඡනෙ.

960. වුත්තො **විසාරදො** තීසු, සුප්පගබ්භෙ ච පණ්ඩිතෙ;
අථ **සිත්ථං** මධුච්ඡිට්ඨෙ, වුත්තං ඔදනසම්භවෙ.

961. දුවෙ වණ්ණෙ රසභෙදෙ, **කසායො** සුරභිම්හි ච;
අථො **උග්ගමනං** වුත්තං, උප්පත්තු'ද්ධගතීසු ච.

962. ලූඛෙ නිට්ඨුරවාචායං, **ඵරුසං** වාච්චලිඞ්ගිකං;
පවාහො ත්ව'ම්බුවෙගෙ ච, සන්දිස්සති පවත්තියං.

963. නිස්සයෙ තප්පරෙ ඉට්ඨෙ, **පරායණ**පදං තිසු;
කවචෙ වාරවාණෙ ච, නිම්මොකෙපි ච **කඤ්චුකො.**

964. ලොහභෙදෙ මතං **තම්බං, තම්බො** රත්තෙ තිලිඞ්ගිකො;
තීසු ත්ව'**වසිතං** ඤාතෙ, අවසානගතෙ මතං.

965. බොධනෙ ච පදානෙ ච, විඤ්ඤෙය්‍යාං **පටිපාදනං;**
සෙලෙ නිජ්ජලදෙසෙ ච, දෙවතාසු **මරූ'**රිතො.

966. **සත්ථං** ආයුධ ගන්ථෙසු, ලොහෙ, **සත්ථො** ච සඤ්චයෙ;
ජීවිකායං විවරණෙ, වත්තනෙ **වුත්ති** නාරියං.

967. වීරියෙ සූරභාවෙ ච, කථීයති **පරක්කමො;**
අථ **කම්බු** මතො සඞ්ඛෙ, සුවණ්ණෙ වලයෙපි ච.

968. **සරො** කණ්ඩෙ අකාරාදො, සද්දෙ වාපිම්හි'නිත්ථියං;
දුප්ඵස්සෙ තිඛිණෙ තීසු, ගද්‍රභෙ කකචෙ **ඛරො.**

969. සුරායු'පද්දවෙ කාමා, සවාදිම්හි ච **ආසවො;**
දෙහෙ වුත්තො රථඞ්ගෙ ච, චතුරො'පධිසූ'**පධි.**

970. **වත්ථු'**ත්තං කාරණෙ දබ්බෙ, භූභෙදෙ රතනත්තයෙ;
යක්ඛො දෙවෙ මහාරාජෙ, කුවෙරා'නුචරෙ නරෙ.

971. දාරුක්ඛන්ධෙ පීඨිකායං, ආපණෙ **පීඨ** මාසනෙ;
පරිවාරෙ **පරික්ඛාරො,** සම්භාරෙ ච විභූසනෙ.

972. වොහාරස්මිඤ්ච ඨපනෙ, **පඤ්ඤත්ති'**ත්ථී පකාසනෙ;
පටිභානං තු පඤ්ඤායං, උපට්ඨිත ගිරාය ච.

973. වචනාවයවෙ මූලෙ, කථිතො **හෙතු** කාරණෙ;
උදරෙ තු තථා පාචා, නලස්මිං **ගහණී'**ත්ථියං.

974. **පියො** භත්තරි, ජායායං, **පියා,** ඉට්ඨෙ **පියො** තිසු;
යමරාජෙ තු යුගළෙ, සංයමෙ ච **යමො** භවෙ.

975. මුද්දිකස්ස ච පුප්ඵස්ස, රසෙ ඛුද්දෙ **මධූ'**රිතං;
උල්ලොචෙ තු ච විත්ථාරෙ, **විතානං** පුන්නපුංසකෙ.

976. අපවග්ගෙ ච සලිලෙ, සුධායං **අමතං** මතං;
මොහෙ තු තිමිරෙ සඞ්ඛ්‍යා, ගුණෙ **තම** මනිත්ථියං.

977. ඛරෙ චා'කාරියෙ තීසු, රසම්හි පුරිසෙ **කටු;**
පණ්ඩකෙ සුකතෙ, **පුඤ්ඤං,** මනුඤ්ඤෙ පවනෙ තිසු.

978. **රුක්ඛො** දුමම්හි, ඵරුසා, සිනිද්ධෙසු ච සො තිසු;
උප්පත්තියං තු හෙතුම්හි, සඞ්ගෙ සුක්කෙ ච **සම්භවො.**

979. **නිමිත්තං** කාරණෙ වුත්තං, අඞ්ගජාතෙ ච ලඤ්ඡනෙ;
ආදි සීමාපකාරෙසු, සමීපෙ'වයවෙ මතො.

980. වෙදෙ ච මන්තනෙ **මන්තො, මන්තා** පඤ්ඤාය මුච්චතෙ;
අනයො බ්‍යසනෙ චෙව, සන්දිස්සති විපත්තියං.

981. **අරුණො** රංසිභෙදෙ චා, බ්‍යත්තරාගෙ ච ලොහිතෙ;
අනුබන්ධො තු පකතා, නිවත්තෙ නස්සනක්ඛරෙ.

982. **අවතාරො'**වතරණෙ, තිත්ථම්හි විවරෙ පායථ;
ආකාරො කාරණෙ වුත්තො, සණ්ඨානෙ ඉඞ්ගිතෙපි ච.

983. සුද්දිත්ථී තනයෙ ඛත්තා, **උග්ගො,** තිබ්බම්හි සො තිසු;
පධානං තු මහාමත්තෙ, පකත්‍ය'ග්ග'ධිතීසු ච.

984. **කල්ලං** පභාතෙ, නිරොග, සජ්ජදක්ඛෙසු [යුත්තදක්ඛෙසු (ක.)] තීසු තං;
කුහනා කූටචරියායං, **කුහනො** කුහකෙ තිසු.

985. **කපොතො** පක්ඛිභෙදෙ ච, දිට්ඨො පාරාවතෙ ථ ච;
සාරදො සාරදබ්භූතෙ, අපගබ්භෙ මතො තිසු.

986. තීසු ඛරෙ ච කඨිනෙ, **කක්කසො** සාහසප්පියෙ [සාහසප්පියෙ=සාහස+අප්පියෙ (ටී.)];
අකාරියෙ තු ගුය්හඞ්ගෙ, චීරෙ **කොපීන** මුච්චතෙ.

987. මිගභෙදෙ පටාකායං, මොචෙ ච **කදලී'**ත්ථියං;
දක්ඛිණා දානභෙදස්මිං, වාමතො'ඤ්ඤම්හි **දක්ඛිණො.**

988. **දුතියා** භරියායඤ්ච, ද්වින්නං පූරණියං මතා;
අථුප්පාදෙ සියා **ධූම, කෙතු** වෙස්සානරෙපි ච.

989. භවනිග්ගමනෙ යානෙ, ද්වාරෙ **නිස්සරණං** සියා;
නියාමකො පොතවාහෙ, තිලිඞ්ගො සො නියන්තරි.

990. අපවග්ගෙ විනාසෙ ච, **නිරොධො** රොධනෙ පාඨ;
භයෙ **පටිභයං** වුත්තං, තිලිඞ්ගං තං භයංකරෙ.

991. **පිටකං** භාජනෙ වුත්තං, තථෙව පරියත්තියං;
ජරාසිථිලචම්මස්මිං, උදරඞ්ගෙ මතා **වලි.**

992. **භින්නං** විදාරිතෙ'ඤ්ඤස්මිං, නිස්සිතෙ වාච්චලිඞ්ගිකං;
උපජාපෙ මතො **භෙදො,** විසෙසෙ ච විදාරණෙ.

993. **මණ්ඩලං** ගාමසන්දොහෙ, බිම්බෙ පරිධිරාසිසු;
ආණාය මාගමෙ ලෙඛෙ; **සාසනං** අනුසාසනෙ.

994. අග්ගෙ තු **සිඛරං** වා'යො, මයවිජ්ඣනකණ්ටකෙ;
ගුණුක්කංසෙ ච විභවෙ, **සම්පත්ති** චෙව **සම්පදා.**

995. භූඛන්තීසු **ඛමා,** යොග්‍යො, හිතෙ සක්කෙ [යුත්තෙ (ටී.) 1001-ගාථා පස්සිතබ්බා] **ඛමො** තිසු;
අද්ධො භාගෙ පථෙ කාලෙ, එකංසෙ'**ද්ධො'**බ්‍යයං භවෙ;
අථො **කරීසං** වච්චස්මිං, වුච්චතෙ චතුරම්බණෙ.

996. **උසභො'**සධ ගො [උසභො උසභෙ (ටී.)] සෙට්ඨෙ, සූ'**සභං** වීසයට්ඨියං;
සෙතුස්මිං තන්ති පන්තීසු, නාරියං **පාළි** කථ්‍යතෙ.

997. **කටො** ජයෙ'ත්ථිනිමිත්තෙ, කිලඤ්ජෙ සො කතෙ තිසු;
මහියං **ජගතී** වුත්තා, මන්දිරාලින්දවත්ථුම්හි.

998. විතක්කෙ මථිතෙ **තක්කො,** තථා සූචිඵලෙ මතො;
සුදස්සනං සක්කපුරෙ, තීසු තං දුද්දසෙ'තරෙ.

999. **දීපො'**න්තරීප පජ්ජොත, පතිට්ඨා නිබ්බුතීසු ච;
බද්ධනිස්සිත සෙතෙසු, තීසු තං මිහිතෙ **සිතං.**

1000. ථියං **පජාපති** දාරෙ, බ්‍රහ්මෙ මාරෙ සුරෙ පුමෙ;
වාසුදෙවෙ'න්තකෙ **කණ්හො,** සො පාපෙ අසිතෙ තිසු.

1001. **උපචාරො** උපට්ඨානෙ, ආසන්නෙ අඤ්ඤරොපනෙ;
සක්කො ඉන්දෙ ජනපදෙ, සාකියෙ, සො ඛමෙ තිසු.

1002. වජ්ජනෙ **පරිහාරො** ච, සක්කාරෙ චෙව රක්ඛණෙ;
සොතාපන්නාදිකෙ අග්ගෙ, **අරියො** තීසු, ද්විජෙ පුමෙ.

1003. **සුසුකො** සුසුමාරෙ ච, බාලකෙ ච උලූපිනි;
ඉන්දීවරං මතං නීලු, ප්පලෙ උද්දාලපාදපෙ.

1004. **අසනො** පියකෙ කණ්ඩෙ, භක්ඛණෙ ඛිපනෙ' **සනං;**
යුගෙ'ධිකාරෙ [විකාරෙ (ටී.)] වීරියෙ, පධානෙ වා'න්තිකෙ **ධුරො.**

1005. කාළෙ ච භක්ඛිතෙ තීසු, ලවිත්තෙ **අසිතො** පුමෙ;
පවාරණා පටික්ඛෙපෙ, කථිතා'ජ්ඣෙසනාය ච.

1006. උම්මාරෙ එසිකත්ථම්භෙ, **ඉන්දඛීලො** මතො ථ ච;
පොත්ථකං මකචිවත්ථෙ, ගන්ථෙ ලෙප්‍යාදි කම්මනි.

1007. **ධඤ්ඤං** සාලාදිකෙ වුත්තං, **ධඤ්ඤො** පුඤ්ඤවති ත්තිසු;
පාණි හත්ථෙ ච සත්තෙ භූ, සණ්හකරණියං මතො.

1008 තීසු **පීතං** හලිද්‍දාභෙ, හට්ඨෙ ච පායිතෙ සියා;
බබ්බුහො නිබ්බිද්ධරච්ඡායං, බලත්‍යාසෙ ගණෙ මතො.

1009. ලොහිතාදිම්හි ලොභෙ ච, **රාගො** ච රඤ්ජනෙ මතො;
පදරො ඵලකෙ භඞ්ගෙ, පවුද්ධ දරියං පිච.

1010. **සිඞ්ඝාටකං** කසෙරුස්ස, ඵලෙ, මග්ගසමාගමෙ;
බහුලායඤ්ච බෙළම්හි, **ඵළා,** දොසෙ'ළ මීරිතං.

1011. ආධාරො වා'ධිකරණෙ, පත්තාධාරෙ' ලවාලකෙ;
කාරො' ගභෙදෙ සක්කාරෙ, **කාරා** තු බන්ධනාලයෙ.

1012. **කරකා** මෙඝපාසාණෙ, **කරකො** කුණ්ඩිකාය ච;
පාපනෙ ච පදාතිස්මිං, ගමනෙ **පත්ති** නාරියං.

1013. **ඡිද්දං** රන්ධඤ්ච **විවරං,** සුසිරෙ දූසනෙපි ච;
මුත්තා තු මුත්තිකෙ, **මුත්තං,** පස්සාවෙ, මුච්චිතෙ තිසු.

1014. නිසෙධෙ **වාරණං,** හත්ථී, ලිඞ්ග හත්ථීසු **වාරණො;**
දානං චාගෙ මදෙ සුද්ධෙ, ඛණ්ඩනෙ ලවනෙ ඛයෙ.

1015. මනොතොසෙ ච නිබ්බානෙ, ත්ථඞ්ගමෙ **නිබ්බුති'**ත්ථියං;
නෙගමො නිගමුබ්භූතෙ, තථා'පණොපජීවිනි.

1016. හරිතස්මිඤ්ච පණ්ණෙ ච, **පලාසො** කිං සුකද්දුමෙ;
පකාසො පාකටෙතීසු, ආලොකස්මිං පුමෙ මතො.

1017. **පක්කං** ඵලම්හි, තං නාසු, ම්මුඛෙ [නාසමුඛෙ (ක.)] පරිණතෙ තිසු;
පිණ්ඩො ආජීවනෙ දෙහෙ, පිණ්ඩනෙ ගොළකෙ මතො.

1018. **වට්ටො** පරික්ඛයෙ කම්මා, දිකෙ, සො වට්ටුලෙ තිසු;
පච්චාහාරෙ **පටිහාරො,** ද්වාරෙ ච ද්වාරපාලකෙ.

1019. නාරියං **භීරු** කථිතා, භීරුකෙ සො තිලිඞ්ගිකො;
විකටං ගූථමුත්තාදො, **විකටො** විකතෙ තිසු.

1020. **වාමං** සබ්‍යම්හි, තං චාරු, විපරීතෙසු තීස්ව'ථ;
සඞ්ඛ්‍යාභෙදෙ සරබ්‍යෙ ච, විභණෙ **ලක්ඛ** මුච්චතෙ.

1021. **සෙණී'**ත්ථී සමසිප්පීනං, ගණෙ වා'වලියං පිච;
සුධායං ධූලියං **චුණ්ණො, චුණ්ණ**ඤ්ච වාසචුණ්ණකෙ.

1022. ජෙතබ්බෙ'තිප්පසත්ථෙ'ති, වුද්ධෙ **ජෙය්‍යං** තිසූ'රිතං;
තක්කෙ තු **මථිතං** හොත්‍යා,
ලොලිතෙ **මථිතො** තිසු.

1023. **අබ්භුතො'**ච්ඡරියෙ තිසු, පණෙ චෙවා'**බ්භුතො** පුමෙ;
මෙචකො පුච්ඡමූලම්හි, කණ්හෙපි **මෙචකො** තිසු.

1024. **වසවත්තී** පුමෙ මාරෙ, වසවත්තාපකෙ තිසු;
සම්භවෙ චා'**සුචි** පුමෙ, අමෙජ්ඣෙ තීසු දිස්සති.

1025. **අච්ඡො** ඉක්කෙ පුමෙ වුත්තො, පසන්නම්හි තිලිඞ්ගිකො;
බළිසෙ සෙලභෙදෙ ච, **වඞ්කො,** සො කුටිලෙ තිසු.

1026. කුණපම්හි **ඡවො** ඤෙය්‍යො,
ලාමකෙ සො තිලිඞ්ගිකො;
සබ්බස්මිං **සකලො** තිසු, අද්ධම්හි පුරිසෙ සියා.

1027. චන්දග්ගාහාදිකෙ චෙවු, **ප්පාදො** උප්පත්තියං පිච;
පදුස්සනෙ **පදොසො** ච, කථිතො සංවරීමුඛෙ.

1028. රුධිරෙ **ලොහිතං** වුත්තං, රත්තම්හි **ලොහිතො** තිසු;
උත්තමඞ්ගෙ පුමෙ **මුද්ධා, මුද්ධො** මූළ්හෙ තිලිඞ්ගිකො.

1029. රට්ඨම්හි **විජිතං** වුත්තං, ජිතෙ ච **විජිතො** තිසු;

පරිත්තං තු පරිත්තාණෙ, **පරිත්තො** තීසු අප්පකෙ.

1030. **කුම්භණ්ඩො** දෙවභෙදෙ ච, දිස්සති වල්ලිජාතියං;
චතුත්ථංසෙ පදෙ **පාදො,** පච්චන්තසෙලරංසිසු.

1031. **වඞ්ගො** ලොහන්තරෙ **වඞ්ගා,** දෙසෙ පුමෙ බහුම්හි ච;
කම්මාරභණ්ඩභෙදෙ ච, ඛටකෙ **මුට්ඨී** ච ද්විසු.

1032. **අම්බණං** දොණියං චෙ'කා, දසදොණප්පමාණකෙ;
අධිට්ඨීතිය මාධාරෙ, යානෙ'**ධිට්ඨාන** මුච්චතෙ.

1033. පුමෙ **මහෙසී** සුගතෙ, දෙවියං නාරියං මතා;
උපද්දවෙ **උපසග්ගො,** දිස්සති පාදිකෙපි ච.

1034 **වක්කං** කොට්ඨාසභෙදස්මිං, **වක්කො** වඞ්කෙ තිසු'ච්චතෙ;
විජ්ජා වෙදෙ ච සිප්පෙ ච, තිවිජ්ජාදො ච බුද්ධියං.

1035 සමාධිම්හි පුමෙ'**කග්ගො,** නාකුලෙ වාච්චලිඞ්ගිකො;
පජ්ජං සිලොකෙ, **පජ්ජො**'ද්ධෙ, **පජ්ජො** පාදහිතෙ තිසු.

1036 **කතකො** රුක්ඛභෙදස්මිං, **කතකො** කිත්තිමෙ තිසු;
විධෙය්‍යො **අස්සවො** තීසු, පුබ්බම්හී පුරිසෙ සියා.

1037. කල්‍යාණෙ කථිතං **ඛෙමං,** තීසු ලද්ධත්ථරක්ඛණෙ;
අථො නියොජනෙ වුත්තං, කාරියෙපි **පයොජනං.**

1038. **අස්සත්ථො** තීසු අස්සාස, ප්පත්තෙ, බොධිද්දුමෙ පුමෙ;
තීසු **ලුද්දො** කුරූරෙ ච, නෙසාදම්හි පුමෙ සියා.

1039 **විලග්ගො** තීසු ලග්ගස්මිං, පුමෙ මජ්ඣම්හි දිස්සති;
අඩ්ඪො ත්වනිත්ථියං භාගෙ, ධනිම්හි වාච්චලිඞ්ගිකො.

1040. **කට්ඨං** දාරුම්හි, තං කිච්ඡෙ, ගහනෙ කසිතෙ තිසු;
සසන්තානෙ ච විසයෙ, ගොචරෙ' **ජ්ඣත්ත** මුච්චතෙති.

ඉති අද්ධානෙකත්ථවග්ගො.

1041 භුවනෙ ච ජනෙ **ලොකො,** මොරෙත්වග්ගිම්හි සො **සිඛී;**
සිලොකො තු යසෙ පජ්ජෙ,
රුක්ඛෙ තු සාමිකෙ **ධවො.**

1042 වටබ්‍යාමෙසු **නිග්‍රොධො, ධඞ්කො** තු වායසෙ බකෙ;
වාරො ත්ව'වසරා'හෙසු, කුචෙත්වබ්භෙ **පයොධරො.**

1043 උච්ඡඞ්ගෙ ලක්ඛණෙ චා'**ඞ්කො, රස්මි'**ත්ථී ජුති රජ්ජුසු;
දිට්ඨියො'භාසෙසු **ආලොකො,**
බුද්ධො තු පණ්ඩිතෙ ජිනෙ.

1044. සූරං'සූසු පුමෙ **භානු, දණ්ඩො** තු මුග්ගරෙ දමෙ;
දෙවමච්ඡෙස්ව'**නිමිසො, පත්ථො** තු මානසානුසු.

1045. **ආතඞ්කො** රොග තාපෙසු,
මාතඞ්ගො සපචෙ ගජෙ;
මිගො පසු කුරුඞ්ගෙසු, උලූකි'න්දෙසු **කොසියො.**

1046. **විග්ගහො** කලහෙ කායෙ, **පුරිසො** මාණව'ත්තසු;
දායාදො බන්ධවෙ පුත්තෙ, සිරෙ **සීසං** තිපුම්හි ච.

1047. බලිහත්ථං'සූසු **කරො,** දන්තෙ විප්පෙ'ණ්ඩජෙ **ද්විජො;**
වත්තං පජ්ජා'නනා'චාරෙ, ධඤ්ඤඞ්ගෙ සුඛුමෙ **කණො.**

1048. **ථම්භො** ථූණ ජළත්තෙසු, **සූපො** කුම්මාස බ්‍යඤ්ජනෙ;
ගණ්ඩො ඵොටෙ කපොලම්හි, **අග්ඝො** මූල්‍යෙ ච පූජනෙ.

1049. **පකාරො** තුල්‍ය භෙදෙසු, **සකුන්තො** භාසපක්ඛිසු;
භාග්‍යෙ **විධි** විධානෙ ච, සරෙ ඛග්ගෙ ච **සායකො.**

1050 **සාරඞ්ගො** චාතකෙ එණෙ, **පත්තී** තු සරපක්ඛිසු;
සෙදෙ **පාකො** විපාකෙ ථ,
භික්ඛුභෙදෙ චයෙ **ගණො.**

1051. **රාසි** පුඤ්ජෙ ච මෙසා'දො,
අස්සෙ ලොණෙ ච **සින්ධවො;**
සංවට්ටෙ **පලයො** නාසෙ, **පූගො** කමුකරාසිසු.

1052. අමතෙ තු **සුධා** ලෙපෙ, **අභිඛ්‍යා** නාම රංසිසු;
සත්ති සාමත්ථියෙ සත්ථෙ, **මහී** නජ්ජන්තරෙ භුවි;
ලීලා ක්‍රියා විලාසෙසු,
සත්තෙ තු අත්‍රජෙ **පජා.**

1053. ඤාණෙ ලාභෙ **උපලද්ධි, පවෙණී** කුථවෙණිසු;
පවත්ති වුත්ති වත්තාසු, වෙතනෙ හරණෙ **හති.**

1054. ආචාරෙපි **මරියාදා, භූති** සත්තා සමිද්ධිසු;
සොප්පෙ පමාදෙ **තන්දී** ච, **යාත්‍රා** ගමන වුත්තිසු.

1055. **නින්දා** කුච්ඡා'පවාදෙසු, **කඞ්ගු** ධඤ්ඤ පියඞ්ගුසු;
මොක්ඛෙසිවෙ සමෙ**සන්ති,** විභාගෙ **භත්ති** සෙවනෙ.

1056. ඉච්ඡායං ජුතියං **කන්ති,** රඤ්ජනෙ සුරතෙ **රති;**
ගෙහෙ **වසති** වාසෙ ථ, නදී සෙනාසු **වාහිනී.**

1057. පත්ථෙ නාළෙ ච **නාළි'**ත්ථී, ගණෙ **සමිති** සඞ්ගමෙ;
තණ්හා ලොභෙ පිපාසායං, මග්ග වුත්තීසු **වත්තනී.**

1058 පාණ්‍යඞ්ගෙ **නාභි** චක්කන්තෙ, යාචෙ **විඤ්ඤත්ති** ඤාපනෙ;
විත්ති තොසෙ වෙදනායං, ඨානෙ තු ජීවිතෙ **ඨිති.**

1059. තරඞ්ගෙ චා'න්තරෙ **වීචි,** ධීරත්තෙ ධාරණෙ **ධිති;**
භූ භූමියඤ්ච භමුකෙ, සද්දෙ වෙදෙ සවෙ **සුති.**

1060 **ගොත්තං** නාමෙ ච වංසෙ ථ, නගරෙ ච ඝරෙ **පුරං;**
ඔකං තු නිස්සයෙ ගෙහෙ, **කුලං** තු ගොත්තරාසිසු.

1061. හෙමෙ චිත්තෙ **හිරඤ්ඤඤ්ච, පඤ්ඤාණං** ත්ව'ඞ්ක වුද්ධිසු;
අථා'**ම්බරඤ්ච** ඛෙ වත්ථෙ, **ගුය්හං** ලිඞ්ගෙ රහස්‍ය'පි.

1062. **තපො** ධම්මෙ වතෙ චෙව, පාපෙ ත්වා'ගුම්හි **කිබ්බිසං;**
රතනං මණි සෙට්ඨෙසු, **වස්සං** හායන වුට්ඨීසු.

1063. **වනං** අරඤ්ඤ වාරීසු, ඛීරම්හි තු ජලෙ **පයො;**
අක්ඛරං ලිපි මොක්ඛෙසු, **මෙථුනං** සඞ්ගමෙ රතෙ.

1064. **සොතං** කණ්ණෙ පයොවෙගෙ, **රිට්ඨං** පාපා'සුභෙසු ච;
ආගු පාපා'පරාධෙසු, කෙතුම්හි චිහනෙ **ධජො.**

1065. **ගොපුරං** ද්වාරමත්තෙපි, **මන්දිරං** නගරෙ ඝරෙ;
වාච්චලිඞ්ගා පරමිතො, **බ්‍යත්තො** තු පණ්ඩිතෙ ඵුටෙ.

1066. **වල්ලභො** දයිතෙ'ජ්ඣක්ඛෙ, ජලෙ **ථූලො** මහත්‍යපි;
කුරූරෙ භෙරවෙ **භීමො,**
ලොලො තු ලොලුපෙ චලෙ.

1067. **බීභච්ඡො** විකතෙ භීමෙ, කොමලෙ තිඛිණෙ **මුදු;**
ඉට්ඨෙ ච මධුරෙ **සාදු,** සාදුම්හි **මධුරො** පියෙ.

1068. සිතෙ තු සුද්ධෙ **ඔදාතො, ද්විජිව්හො** සූචකා'හිසු;
සක්කෙ **සමත්ථො** සම්බන්ධෙ, **සමත්තං** නිට්ඨිතා'ඛිලෙ.

1069 **සුද්ධො** කෙවල පූතෙසු, **ජිඝඤ්ඤො'**න්තා'ධමෙසු ච;
පොණො'පනත නින්නෙසු, අඤ්ඤ නීචෙසු චෙ'**තරො.**

1070 **සුචි** සුද්ධෙ සිතෙ පූතෙ, **පෙසලො** දක්ඛචාරුසු;
අධමො කුච්ඡිතෙ ඌනෙ, අප්පියෙ පා’**ලිකො** භවෙ.

1071. බ්‍යාපෙ අසුද්ධෙ **සංකිණ්ණො, භබ්බං** යොග්‍යෙ ච භාවිනි;
සුබුමො අප්පකා’ණූසු, **වුද්ධො** ථෙරෙ ච පණ්ඩිතෙ.

1072. සුභෙ සාධුම්හි **භද්දො** ථ, ත්‍යා’ දො ච විපුලෙ **බහු;**
ධීරො බුධෙ ධිතිමන්තෙ, **වෙල්ලිතං** කුටිලෙ ධුතෙ.

1073. **විසදො** ඛ්‍යත්ත සෙතෙසු, **තරුණො** තු යුවෙ නවෙ;
යොග්ගං යානෙ, බලෙ **යොග්ගො,**
පිණ්ඩිතං ගණිතෙ ඝනෙ.

1074. බුධෙ’**භිජාතො** කුලජෙ, වුද්ධො’රුසු **මහල්ලකො;**
කල්‍යාණං සුන්දරෙ චාපි, **හිමො** තු සීතලෙපි ච.

1075. ලොලෙ තු සීසෙ **චපලො,** වුත්තෙ **උදිත** මුග්ගතෙ;
ආදිත්තෙ ගබ්බිතෙ **දිත්තො, පිට්ඨං** තු චුණ්ණිතෙපි ච.

1076. විගතෙ වායිතෙ [වායනෙ (ක.)] **වීතං, භාවිතං** වඩ්ඪිතෙපි ච;
භජ්ජිතෙ පතිතෙ **භට්ඨො, පුට්ඨො** පුච්ඡිත පොසිතෙ.

1077. **ජාතො** භූතෙ චයෙ **ජාතං,**
පටිභාගො සමා’රිසු;
සූරො වීරෙ රවිසූරෙ, **දුට්ඨො** කුද්ධෙ ච දූසිතෙ.

1078. **දිට්ඨො’**රිම්හි’ක්ඛිතෙ **දිට්ඨො** [දිට්ඨං (ක.)],
මූළ්හෙ පොතෙ ච **බාලිසො;**
නින්දායං බෙපනෙ **බෙපො, නියමො** නිච්ඡයෙ වතෙ.

1079. සලාකායං **කුසො** දබ්භෙ,
බාල්‍යාදො තු බයෙ **වයො;**
ලෙප ගබ්බෙස්ව’**වලෙපො, අණ්ඩජො** මීනපක්ඛිසු.

1080. බිලාලෙ නකුලෙ **බබ්බු, මන්ථො** මන්ථනසත්තුසු;
වාලො කෙසෙ’ස්සාදිලොමෙ,
සඞ්ඝාතො ඝාතරාසිසු.

1081. ගොපගාමෙ රවෙ **ඝොසො, සූතො** සාරථීවන්දිසු;
මාල්‍යං තු පුප්ඵෙ තද්දාමෙ, **වාහො** තු සකටෙ හයෙ.

1082. බයෙ’ච්චනෙ චා’**පචයො, කාලො** සමය මච්චුසු;
භෙ **තාරකා** නෙත්තමජ්ඣෙ, **සීමා’** වධි, ට්ඨිතීසු ච.

1083. **ආභොගො** පුණ්ණතා’වජ්ජෙ-
ස්වා’**ළි**’ත්ථී සබි සෙතුසු;
සත්තෙ ථූලෙ තීසු **දළ්හො, ලතා** සාඛාය වල්ලියං.

1084. **මුත්ති’**ත්ථී මොචනෙ මොක්ඛෙ,
කායො තු දෙහ රාසිසු;
නීචෙ **පුථුජ්ජනො** මූළ්හෙ, **භත්තා** සාමිනි ධාරකෙ.

1085. සිඛා, පිඤ්ඡෙසු **සිඛණ්ඩො,** සත්තෙ ත්ව’ත්තනි **පුග්ගලො;**
සම්බාධො සංකටෙ ගුය්හෙ,
නාසෙ බෙපෙ **පරාභවො.**

1086. **වච්චො** රූපෙ කුරීසෙ ථ, **ජුති’**ත්ථී කන්තිරංසිසු;
1087. **ලබ්භං** යුත්තෙ ච ලද්ධබ්බෙ, ඛණ්ඩෙ පණ්ණෙ’ **දලං** මතං;
සල්ලං කණ්ඩෙ සලාකායං, සුචිත්තෙ **ධාවනං** ගතෙ;
හන්තත්ථෙ **විබ්භමො** භාවෙ, **මොහො’**විජ්ජාය මුච්ඡනෙ.

1088. **සෙදො** සම්මජලෙ පාකෙ,
ගොළෙ උච්ඡුමයෙ **ගුළො;**
මිත්තෙ සහායෙ ච **සඛා, විභූ** නිච්චපභූසු සො.

1089 ඛග්ගෙ කුරූරෙ **නෙත්තිංසො,** පරස්මිං අත්‍ර තිස්ව’**මු;**
කලඞ්කො’ඞ්කා’පවාදෙසු,
දෙසෙ **ජනපදො** ජනෙ.

1090. පජ්ජෙ **ගාථා** වචීභෙදෙ, **වංසො** ත්ව’න්වයවෙණුසු;
යානං රථාදො ගමනෙ, සරූපස්මිං අධො **තලං.**

1091. **මජ්ඣො** විලග්ගෙ වෙමජ්ඣෙ, **පුප්ඵං** තු කුසුමො’තුසු;
සීලං සභාවෙ සුබ්බතෙ, **පුඞ්ගවො** උසභෙ වරෙ.

1092. කොසෙ ඛගාදිබීජෙ’**ණ්ඩං, කුහරං** ගබ්භරෙ බිලෙ;
නෙත්තිංසෙ ගණ්ඩකෙ **ඛග්ගො, කදම්බො** තු දුමෙ චයෙ.

1093. හෙ’ධෙනුයං **රොහිණී’**ත්ථී, **වරඞ්ගං** යොනියං සිරෙ;
අක්කොසෙ සපථෙ **සාපො, පඞ්කං** පාපෙ ච කද්දමෙ.

1094. භොගවත්‍යු’රගෙ **භොගී, ස්සරො** තු සිවසාමිසු;
බලෙ පභාවෙ **වීරියං, තෙජො** තෙසු ච දිත්තියං.

1095. ධාරා සන්තති ඛග්ගඞ්ගෙ, **වානං** තණ්හාය සිබ්බනෙ;
ඛත්තා සූතෙ පටිහාරෙ, විත්ති පීළාසු **වෙදනා.**

1096. ථීයං **මති’**ච්ඡාපඤ්ඤාසු, පාපෙ යුද්ධෙ රවෙ **රණො;**
ලවොතු බින්දු’ච්ඡෙදෙසු, පලාලෙ’ [පලාසෙ (ටී.), පලාපෙ-ටී (453-1124) ගාථා පස්සිතබ්බා] තිසයෙ **භුසං.**

1097. බාධා දුක්ඛෙ නිසෙධෙ ච, මූලපදෙපි **මාතිකා;**
ස්නෙහො තෙලෙ’ධිකප්පෙමෙ,
සරා’පෙක්ඛාසු **ආලයො.**

1098. කෙතුස්මිං **කෙතනං** ගෙහෙ, ඨානෙ **භූමි’**ත්ථියං භුවි;
ලෙඛ්‍යො **ලෙඛො** රාජි **ලෙඛා,** පූජිතෙ **භගවා** ජිනෙ.

1099. ගදා සත්ථෙ **ගදො** රොගෙ, නිසජ්ජා පීඨෙස්වා’**සනං;**
තථාගතො ජිනෙ සත්තෙ,
චයෙ දෙහෙ **සමුස්සයො.**

1100. **බිලං** කොට්ඨාස ඡිද්දෙසු, **වජ්ජං** දොසෙ ච භෙරියං;
කාලෙ දීඝඤ්ජසෙ’**ද්ධානං,** ආලියං **සෙතු** කාරණෙ.

1101. **ඔකාසො** කාරණෙ දෙසෙ,
සභා ගෙහෙ ච සංසදෙ;
යූපො ථම්භෙ ච පාසාදෙ, **අයනං** ගමනෙ පථෙ.

1102. **අක්කො** රුක්ඛන්තරෙ සූරෙ,
අස්සො කොණෙ හයෙපි ච;
අංසො ඛන්ධෙ ච කොට්ඨාසෙ,
ජාලං සූස්ව’**ච්චි** නො පුමෙ.

1103. නාසා’සත්තෙස්ව’ **භාවො** ථ,
අන්න මොදන භුත්තිසු;
ජීවං පානෙ ජනෙ **ජීවො,**
සාසො ත්ව’න්නෙ ච භක්ඛණෙ.

1104. ඡදනෙ’**ච්ඡාදනං** වත්ථෙ, **නිකායො** ගෙහරාසිසු;
අන්නාදො **ආමිසං** මංසෙ; **දික්ඛා** තු යජනෙ’ච්චනෙ.

1105. ක්‍රියායං **කාරිකා** පජ්ජෙ,
කෙතු තු චිහනෙ ධජෙ;
කුසුමං ථීරජෙ පුප්ඵෙ, වානරෙ තු බුධෙ **කවි.**

1106. අධරෙ ඛරභෙ **ඔට්ඨො, ලුද්දො** තු ලුද්දකෙපි ච;
කලුසං ත්වා’විලෙ පාපෙ, පාපෙ **කලි** පරාජයෙ.

1107. **කන්තාරො** වන, දුග්ගෙසු, **චරො** චාරම්හි චඤ්චලෙ;

ජනාවාසෙ ගණෙ **ගාමො,** **චම්මං** තු ඵලකෙ තචෙ.

1108 **ආමොදො** හාස ගන්ධෙසු,
චාරු තු කනකෙපි ච;
සත්තායං **භවනං** ගෙහෙ, ලෙසෙ තු බලිතෙ **ඡලං.**

1109 **වෙරං** පාපෙ ච පටිඝෙ, **තචො** චම්මනි වක්කලෙ;
උච්චෙ'ධිරොහෙ **ආරොහො,** **නෙත්තං** වත්ථන්තර'ක්ඛිසු.

1110 පටිහාරෙ මුඛෙ **ද්වාරං,** පෙතෙ ඤාතෙ **මතො** තිසු;
මාසො පරණ්ණ කාලෙසු, **නග්ගො** ත්ව'චෙලකෙපි ච.

1111 දොසෙ ඝාතෙ ච **පටිඝො,** මිගාදො ජගලෙ **පසු;**
අරූපෙ වා'ව්හයෙ **නාමං,** **දරො** දරථ භීතිසු.

1112 යාචනෙ භොජනෙ **භික්ඛා,**
භාරෙ ත්ව'තිසයෙ **භරො;**
දබ්බි'න්දජායාසු **සුජා,** මෙඝෙ ත්ව'**බ්භං** විහායසෙ.

1113 **මොදකො** බජ්ජභෙදෙපි, මණිකෙ රතනෙ **මණි;**
සෙලා'රාමෙසු **මලයො,**
සභාව'ඞ්කෙසු **ලක්ඛණං.**

1114 **හවි** සප්පිම්හි හොතබ්බෙ, **සිරො** සෙට්ඨෙ ච මුද්ධනි;
විචාරෙපි **විවෙකො** ථ, **සිඛරී** පබ්බතෙ දුමෙ.

1115 **වෙගො** ජවෙ පවාහෙ ච, **සඞ්කු** තු කීලහෙතිසු;
නිග්ගහීතෙ කණෙ **බින්දු,** **වරාහො** සූකරෙ ගජෙ.

1116 නෙත්තන්තෙ චිත්තකෙ'**පාඞ්ගං,** **සිද්ධත්ථො** සාසපෙ ජිනෙ;
හාරො මුත්තාගුණෙ ගාහෙ,
ඛාරකො මකුළෙ රසෙ.

1117 **අච්චයො'** තික්කමෙ දොසෙ,
සෙලරුක්ඛෙස්ව'**ගො** **නගො;**
ස්වප්පෙ'වධාරණෙ **මත්තං,** **අපචිත්‍යා'**ච්චනෙ බයෙ.

1118 ඡිද්දො'තරණෙස්වො'**තාරො,**
බ්‍රහ්මෙ ච ජනකෙ **පිතා;**
පිතාමහො'ය්‍යකෙ බ්‍රහ්මෙ,
පොතො නාවාය බාලකෙ.

1119 රුක්ඛෙ වණ්ණෙ සුනෙ **සොණො,**
සග්ගෙ තු ගගනෙ **දිවො;**
වත්ථෙ ගන්ධෙ සරෙ **වාසො,** **චුල්ලො** ඛුද්දෙ ච උද්ධනෙ.

1120 **කණ්ණො** කොණෙ ච සවණෙ,
මාලා පුප්ඵෙ ච පන්තියං;
භාගො භාගෙය්‍ය'කදෙසෙසු,
කුට්ඨං රොගෙ' ජපාලකෙ.

1121 **සෙය්‍යා** සෙනාසනෙ සෙනෙ, චුන්දභණ්ඩම්හි ච'**බ්භමො;**
වත්ථාදිලොමං'**සු** කරෙ, **නිපාතො** පතනෙ'ව්හයෙ.

1122 සාඛායං **විටපො** ථම්භෙ, **සත්තු** බජ්ජන්තරෙ දිසෙ;
සාමිකො පති'යිරෙසු, **පට්ඨානං** ගති හෙතුසු.

1123 රාගෙ **රඞ්ගො** නච්චට්ඨානෙ, **පානං** පෙය්‍යෙ ච පීතියං;
ඉණු'ක්ඛෙපෙසු **උද්ධාරො,** උම්මාරෙ **එළකො** අජෙ.

1124 **පහාරො** පොථනෙ යාමෙ,
සරදො හායනො'තුසු;
කුණ්ඩිකායා'ළ්හකෙ **තුම්බො,**
පලාලො [පලාපො (ක.) 453-ගාථා පස්සිතබ්බා] තු භුසම්හි ච.

1125 මතා’වාටෙ වයෙ **කාසු, පනිසා** කාරණෙ රහො;
කාසො පොටගලෙ රොගෙ,
දොසො කොධෙ ගුණෙ’තරෙ.

1126. යුත්‍යා’ට්ටාල’ට්ටිතෙස්ව’**ට්ටො, කීළායං** කානනෙ **දවො;**
උප්පත්තියං **වො’ප්පතනං, උය්‍යානං** ගමනෙ වනෙ.

1127. **වොකාරො** ලාමකෙ බන්ධෙ, මූලො’පදාසු **පාහතං;**
දසා’ වත්ථා පටන්තෙසු, **කාරණං** සාත, හෙතුසු.

1128. හත්ථිදානෙ **මදො** ගබ්බෙ, **සටා** සටන රාසිසු;
උපහාරො’භිහාරෙපි, **චයො** බන්ධන රාසිසු.

1129. **ගන්ධො** ථොකෙ සායනීයෙ,
චාගො තු දානහානිසු;
පානෙ පමොදෙ **පීති’**ත්ථී, ඉණෙ **ගීවා** ගලෙපි ච.

1130. **පතිට්ඨා** නිස්සයෙ ඨානෙ, බලක්කාරෙපි **සාහසං;**
භඞ්ගො භෙදෙ පටෙ **භඞ්ගං, ඡත්තං** තු ඡවකෙපි ච.

1131. ඤාණෙ භුවි ච **භූරි’**ත්ථී, අනඞ්ගෙ **මදනො** දුමෙ;
පමාතරිපි **මාතා** ථ, වෙය්‍යු’ණීසෙසු **වෙඨනං.**

1132. **මාරිසො** තණ්ඩුලෙය්‍යො’ය්‍යො,
මොක්ඛො නිබ්බාන මුත්තිසු;
ඉන්දො’ධිපති සක්කෙස්වා, **රම්මණං** හෙතු ගොචරෙ.

1133. අඞ්කෙ **සණ්ඨාන** මාකාරෙ,
ඛෙත්තෙ [වප්පෙ (පාකාරමූලෙ නෙත්තජලෙ උසුමෙ ච වප්පො-ටී)] වප්පො තටෙපි ච;
සම්මුත්‍යා’නුඤ්ඤා වොහාරෙ, ස්ව’ථ ලාජාසු චා’**ක්ඛතං.**

1134. **සත්‍රං** යාගෙ සදාදානෙ,
සොමො තු ඔසධි’න්දුසු;
සඞ්ඝාතො යුගගෙහඞ්ගෙ, **ඛාරො** ඌසෙ ච භස්මනි.

1135. **ආතාපො** වීරියෙ තාපෙ,
භාගෙ සීමාය **ඔධි** චාති.

ඉති පාදානෙකත්ථවග්ගො.

අනෙකත්ථවග්ගො නිට්ඨිතො.

3. සාමඤ්ඤකණ්ඩ

4. අබ්‍යයවග්ග

1136. අබ්‍යයං වුච්චතෙ දානි, චිරස්සං තු චිරං තථා;
චිරෙන චිරරත්තාය, සහ සද්ධිං සමං අමා.

1137. පුනප්පුනං අභිණ්හඤ්චා, සකිං වා'භික්ඛණං මුහුං;
වජ්ජනෙ තු විනා නානා, අන්තරෙන රිතෙ පුථු.

1138. බලවං සුට්ඨු වා'තීවා, **තිසයෙ** කිමුත ස්ව'ති;
අහො තු කිං කිමු' දාහු, විකප්පෙ කිමුතො'ද ච.

1139. **අච්භානෙ** භො අරෙ අම්භො,
හම්භො රෙ ජෙ'ඞ්ග ආවුසො;
හෙ හරෙ ථ කථං කිංසු, නනු කච්චි නු කිං සමා.

1140. අධුනෙ'තරහී'දානි, සම්පති අඤ්ඤදත්ථු තු;
තග්සෙ' **කංසෙ** සසක්කඤ්චා,ද්ධා කාමං ජාතු වෙ හවෙ.

1141. යාවතා තාවතා යාව, තාව කිත්තාවතා තථා;
එත්තාවතා ච කීවෙ'ති, **පරිච්ඡෙදත්ථවාචකා.**

1142. යථා තථා යථෙවෙ'වං, යථානාම යථාහි ච;
සෙය්‍යථාපො'වමෙවං, වා, තථෙව ච යථාපි ච.

1143. **එවම්පි** ච සෙය්‍යථාපි, නාම යථරිවා'පි ච;
පටිභාගත්ථෙ යථාච, විය තථරිවා'පි ච.

1144. සං සාමඤ්ච සයං චාථ, ආම සාහු ලහු'පි ච;
ඔපායිකං පතිරූපං, සාධවෙ'වං **සම්පටිච්ඡනෙ.**

1145. යං තං යතො තතො යෙන,
තෙනෙ'ති කාරණෙ සියුං;
අසාකල්‍යෙ තු **චන චි,** නිප්ඵලෙ තු මුධා භවෙ.

1146. කදාචි ජාතු තුල්‍යා'ථ, සබ්බතො ච සමන්තතො;
පරිතො ච සමන්තාපි, අථ මිච්ඡා මුසා භවෙ.

1147. **නිසෙධෙ** න අනොමා'ලං, නහි චෙතු සචෙ යදි;
අනුකුල්‍යෙ තු **සද්ධඤ්ච,**
නත්තං [රත්තං (ටී.)] දොසො **දිවා** ත්ව'හෙ.

1148. ඊසං කිඤ්චි මනං **අප්පෙ, සහසා** තු අතක්කිතෙ;
පුරෙ **ග්ගතො** තු **පුරතො, පෙච්චා'මුත්‍ර**භවන්තරෙ.

1149. **අහො හී** විම්හයෙ **තුණ්හී,**
තු මොනෙ ථා'වි පාතු ච;
තඞ්ඛණෙ සජ්ජු සපදි, බලක්කාරෙ **පසය්හ** ච.

1150. සුදං ඛො [වො (ක.)] අස්සු යග්සෙ වෙ,හා'දයො **පදපූරණෙ;**
අන්තරෙන'න්තරා අන්තො, **වස්සං නූන** ච නිච්ඡයෙ.

1151. ආනන්දෙ **සඤ්ච දිට්ඨ්‍යා** ථ, විරොධකථනෙ **නනු;**
කාමප්පවෙදනෙ **කච්චි, උසූ**යොපගමෙ'**ත්ථු** ච.

1152. **එවා'**වධාරණෙ ඤෙය්‍යං, යථාත්තං තු යථාතථං;
නීචං අප්පෙ, මහත්‍යු'**ච්චං,** අථ පාතො පගෙ සමා.

1153. නිච්චෙ **සදා සනං** [සනා (ක.)] **පායො,**
බාහුල්‍යෙ බාහිරං බහි;
බහිද්ධා බාහිරා බාහ්‍යා, සීඝෙතු **සණිකං** භවෙ.

1154. **අත්ථං** අදස්සනෙ **දුට්ඨු,** නින්දායං, වන්දනෙ **නමො;**
සම්මා සුට්ඨු පසංසායං, අථො සත්තාය **මත්ථි** ච.

1155 සායං සායෙ'**ජ්ජ** අත්‍රා'හෙ,
සුවෙ තු **ස්වෙ** අනාගතෙ;
තතො පරෙ **පරසුවෙ, හියොයාතු** දිවසෙ ගතෙ.

1156. යත්ථ යත්‍ර යහිංචාථ, තත්ථ තත්‍ර තහිංතහං;
අථො උද්ධඤ්ච උපරි, හෙට්ඨා තු ච අධො සමා.

1157. චොදනෙ **ඉඞ්ඝ හන්දා'**ථ, ආරාදූරා ච ආරකා;
පරම්මුඛා තු ච රහො, සම්මුඛා ත්වා'වි පාතු ච.

1158. **සංසයත්ථම්හි** අප්පෙව, අප්පෙවනාම නූ'ති ච;
නිදස්සනෙ ඉති'ත්ථඤ්ච, එවං, කිච්ඡෙ **කථඤ්චි** ච.

1159. **හා** ඛෙදෙ **සච්ඡි** පච්චක්ඛෙ,
ධුවං ථිරෙ'වධාරණෙ;
තිරො තු තිරියං චාථ, කුච්ඡායං **දුට්ඨු කු'**ච්චතෙ.

1160. **සුවත්ථි** ආසිට්ඨත්ථම්හි, නින්දායං තු **ධී** [ධි (ක.)] කථ්‍යතෙ;
කුහිඤ්චනං කුහිං කුත්‍ර, කුත්ථ කත්ථ කහං ක්ව ථ.

1161. ඉහෙ'ධා'ත්‍ර තු එත්ථා'ත්ථ,
අථ සබ්බත්‍ර සබ්බධි;
කදා කුදාචනං චාථ, තදානි ච තදා සමා.

1162. ආදිකම්මෙ භුසත්ථෙ ච, සම්භවො'තිණ්ණ තිත්තිසු;
නියොගි'ස්සරිය'ප්පීති, දාන පූජා'ග්ග, සන්තිසු.

1163. දස්සනෙ තප්පරෙ සඞ්ගෙ, පසංසා, ගති, සුද්ධිසු;
හිංසා, පකාරන්තො'භාව, වියොගා'වයවෙසු ච;
පො'පසග්ගො දිසායොගෙ, පත්ථනා, ධිතිආදිසු.

1164. **පරාසද්දො** පරිහානි, පරාජය ගතීසු ච;
භුසත්ථෙ පටිලොමත්ථෙ, වික්කමා'මසනාදිසු.

1165. නිස්සෙසා'භාව සන්‍යාස, භුසත්ථ මොක්ඛ රාසිසු;
ගෙහා'දෙසො'පමාහීන, පසාදනිග්ගතා'ච්චයෙ.

1166. දස්සනො'සානනික්ඛන්තා, ධොභාගෙස්ව'වධාරණෙ;
සාමීප්‍යො බන්ධනෙ ඡෙක, න්තොභාගො'පරතීසු ච.

1167. පාතුභාවෙ වියොගෙ ච, නිසෙධාදො **නි** දිස්සති;
අථො නීහරණෙ චෙවා, වරණාදො ච **නී** සියා.

1168. උද්ධකම්ම වියොග ත්ත, ලාභ තිත්ති සමිද්ධිසු;
පාතුභාව'ච්චයාභාව, පබලත්තෙ පකාසනෙ;
දක්ඛ'ග්ගතාසු කථනෙ, සත්තිමොක්ඛාදිකෙ උ ච.

1169. **දු** කුච්ඡිතෙ'සදත්ථෙසු, විරූපත්තෙ ප්‍ය'සොභනෙ;
සියා'භාවා'සමිද්ධීසු, කිච්ඡෙ චා'නන්දනාදිකෙ.

1170. **සං** සමොධාන සඞ්ඛෙප, සමන්තත්ත සමිද්ධිසු;
සම්මා භුස සහ ප්පත්ථා, භිමුඛත්ථෙසු සඞ්ගතෙ;
විධානෙ පභවෙ පූජා, පුනප්පුනක්‍රියාදිසු.

1171. විවිධා'තිසයා'භාව, භුසත්ති'ස්සරියා'ච්චයෙ;
වියොගෙ කලහෙ පාතු, භාවෙ භාසෙ ච කුච්ඡනෙ.

1172. දූරා'නභිමුඛත්තෙසු, මොහා'නවට්ඨිතීසු ච;
පධාන දක්ඛතා බෙද, සහත්ථාදො **වි** දිස්සති.

1173. වියොගෙ ජානනෙ වා'ධො,භාග නිච්ඡය [භාග'නිච්ඡය (භාග+අනිච්ඡය-ටී)] සුද්ධිසු;
ඊසදත්ථෙ පරිභවෙ, දෙස ඛ්‍යාපන හානිසු;
වචොක්‍රියාය ථෙය්‍යො ච, ඤාණප්පත්තාදිකෙ **අව.**

1174. පච්ඡා භුසත්ත සාදිස්‍යා, නුපච්ඡින්නා'නුවත්තිසු;
හීනෙ ච තතියත්ථා'ධො, භාගෙස්ව'නුගතෙ හිතෙ;

දෙසෙ ලක්ඛණ විච්ඡෙ’ත්ථ, මභූත භාගාදිකෙ **අනු.**

1175. සමන්තත්ථෙ පරිච්ඡෙදෙ, පූජා’ලිඞ්ගන වජ්ජනෙ;
දොසක්ඛානෙ නිවාසනා, වඤ්ඤා’ධාරෙසු භොජනෙ;
සොක බ්‍යාපන තත්වෙසු, ලක්ඛණාදො සියා **පරි.**

1176. ආභිමුඛ්‍ය විසිට්ඨු’ද්ධ, කම්මසාරුප්පවුද්ධිසු;
පූජා’ධික කුලා’සච්ච, ලක්ඛණාදිම්හි වා**භ්‍ය’භි.**

1177. අධිකි’ස්සර, පාඨා’ධි, ට්ඨාන, පාපුණනෙස්ව’**ධි;**
නිච්ඡයෙ චොපරිත්තා’ධි, භවනෙ ච විසෙසනෙ.

1178. පටිදානනිසෙධෙසු, වාමා’දානනිවත්තිසු;
සාදිසෙ පටිනිධිම්හි, ආභිමුඛ්‍යගතීසු ච.

1179. පතිබොධෙ පතිගතෙ, තථා පුනක්‍රියාය ච;
සම්භාවනෙ පටිච්චත්ථෙ, **පතීති** ලක්ඛණාදිකෙ;
සු සොභනෙ සුඛෙ සම්මා, භුස සුට්ඨු සමිද්ධිසු.

1180. ආභිමුඛ්‍ය, සමීපා’දි, කම්මා’ලිඞ්ගන පත්තිසු;
මරියාදු’ද්ධකම්මි’ච්ඡා, බන්ධනා’භිවිධීසු **ආ.**

1181. නිවාසා’වහාන ගහණෙ, කිච්ඡෙ සත්ථ නිවත්තිසු;
අප්පසාදා’සි සරණෙ, පතිට්ඨා’විම්හයාදිසු.

1182. අන්තොභාව භුසත්තා’ති, සය පූජාස්ව’තික්කමෙ;
භූතභාවෙ පසංසායං, දළ්හත්ථාදො සියා **අති.**

1183. සම්භාවනෙ ච ගරහා, පෙක්ඛාසු ච සමුච්චයෙ;
පඤ්හෙ සංවරණෙ චෙව, ආසීසත්ථෙ **අපී’**රිතං.

1184. නිද්දෙසෙ වජ්ජනෙ පූජා, පගතෙ වාරණෙපි ච;
පදුස්සනෙ ච ගරහා, චොරිකා’දො සියා **අප.**

1185. සමීපපූජා සාදිස්ස, දොසක්ඛානො’පපත්තිසු;
භුසත්තො’පගමා’ධික්‍ය, පුබ්බකම්මනිවත්තිසු;
ගය්හාකාරො’පරිත්තෙසු, **උපෙ’**ත්‍ය [උපෙත්‍ය=උප+ඉති]’නසනා’දිකෙ.

1186. එවං නිදස්සනා’කාරො, පමාසු සම්පහංසනෙ;
උපදෙසෙ ච වචන, පටිග්ගාහෙ’වධාරණෙ;
ගරහායෙ’දමත්ථෙ ච, පරිමානෙ ච පුච්ඡනෙ.

1187. සමුච්චයෙ සමාහාරෙ, න්වාචයෙ චෙ’තරීතරෙ;
පදපූරණමත්තෙ ච, **චසද්දො** අවධාරණෙ.

1188. **ඉති** හෙතුපකාරෙසු, ආදිම්හි වා’වධාරණෙ;
නිදස්සනෙ පදත්ථස්ස, විපල්ලාසෙ සමාපනෙ.

1189. සමුච්චයෙ චො’පමායං, සංසයෙ පදපූරණෙ;
වවත්ථිතවිභාසායං, **වා’**වස්සග්ගෙ විකප්පනෙ.

1190. භූසනෙ වාරණෙ චා’**ලං,** වුච්චතෙ පරියත්තියං;
අථො’ථා’නන්තරා’රම්භ, පඤ්හෙසු පදපූරණෙ.

1191. පසංසාගරහාසඤ්ඤා, සීකාරාදො [ස්වීකාර (ටී.)] පි **නාම** ථ;
නිච්ඡයෙ චා’නුමානස්මිං, සියා **නූන** විතක්කනෙ.

1192. පුච්ඡා’වධාරණා’නුඤ්ඤා, සාන්ත්වනා’ලපනෙ [සන්තනාලපනෙ (ක.)] **නනු;**
වතෙ’කංස, දයා, හාස, ඛෙදා’ලපන, විම්හයෙ.

1193. වාක්‍යාරම්භ, විසාදෙසු, **හන්ද** හාසෙ’නුකම්පනෙ;
යාව තු **තාව** සාකල්‍ය, මානා’වධ්‍ය’වධාරණෙ.

1194. පාචී, පුර, ඞ්ගතොත්ථෙසු, **පුරත්ථා** පඨමෙ ප්‍යථ;
පබන්ධෙ ච චිරාතීතෙ, නිකටාගාමිකෙ **පුරා.**

1195. නිසෙධවාක්‍යාලඞ්කාරා, වධාරණපසිද්ධිසු;
ඛල්වා’සන්නෙ තු **අභිතො-**

හිමුඛො’හයතොදිකෙ.

1196. **කාමං** යද්‍යපිසද්දත්ථෙ, එකංසත්ථෙ ච දිස්සති;
අථො පන විසෙසස්මිං, තථෙව පදපූරණෙ.

1197. **හි** කාරණෙ විසෙසා’ව, ධාරණෙ පදපූරණෙ;
තු හෙතුවජ්ජෙ තත්ථා’ථ, **කු** පාපෙ’සත්ථ’කුච්ඡනෙ.

1198. **නු** සංසයෙ ච පඤ්හෙ ථ, **නානා’** නෙකත්ථ වජ්ජනෙ;
කිං තු පුච්ඡාජිගුච්ඡාසු, **කං** තු වාරිම්හි මුද්ධනි.

1199. **අමා** සහසමීපෙ ථ, හෙදෙ අප්පයධමෙ **පුන;**
කිරා’නුස්සවා’රුචිසු, **උදා’**ප්‍යත්ථෙ විකප්පනෙ.

1200. පතීචී චරිමෙ **පච්ඡා, සාමි** ත්වද්ධෙ ජිගුච්ඡනෙ;
පකාසෙ සම්භවෙ **පාතු,**
අඤ්ඤොඤ්ඤෙ තු රහො **මිථො.**

1201. **හා** ඛෙදසොකදුක්ඛෙසු, ඛෙදෙ ත්ව’**හහ** විම්හයෙ;
හිංසාපනෙ [හිංසාපනෙ (ටී.)] **ධී** [ධි (ක.)] නින්දායං, පිධානෙ තිරියං **තිරො.**

1202. තුන ත්වාන තවෙ ත්වා තුං, ධා සො ථා ක්ඛත්තු, මෙව ච;
තො ථ ත්‍ර හිඤ්චනං හිංහං, ධි හ හි ධ ධුනා රහි.

1203. දානි වොදාචනං දාජ්ජ, ථං තත්තං ජ්ඣ ජ්ජු ආදයො;
සමාසො චා’බ්‍යයීභාවො,
යාදෙසො චා’බ්‍යයං භවෙති.

ඉති අබ්‍යයවග්ගො.

සාමඤ්ඤකණ්ඩො තතියො.

අභිධානප්පදීපිකා සමත්තා.

නිගමන

1. **සග්ගකණ්ඩො** ච **භූකණ්ඩො,** තථා **සාමඤ්ඤකණ්ඩිති**;
කණ්ඩත්තයාන්විතා එසා, අභිධානප්පදීපිකා.

2. තිදිවෙ මහියං භුජගාවසථෙ,
සකලත්ථසමව්හයදීපනි’යං;
ඉහ යො කුසලො මතිමා ස නරො,
පටු හොති මහාමුනිනො වචනෙ.

3. **පරක්කමභුජො** නාම, භූපාලො ගුණභූසනො;
ලඞ්කාය මාසි තෙජස්සී, ජයී කෙසරිවික්කමො.

4. විභින්නං චිරං භික්ඛුසඞ්ඝං නිකාය-
ත්තයස්මිඤ්ච කාරෙසි සම්මා සමග්ගෙ;
සදෙහං’ව නිච්චාදරො දීඝකාලං,
මහග්ඝෙහි රක්ඛෙසි යො පච්චයෙහි.

5. යෙන ලඞ්කා විහාරෙහි, ගාමා’රාමපුරීහි ච;
කිත්තියා විය සම්බාධී, කතා ඛෙත්තෙහි වාපිහි.

6. යස්සා’සාධාරණං පත්වා, නුග්ගහං සබ්බකාමදං;
අහම්පි ගන්ථකාරත්තං, පත්තො විබුධගොචරං.

7. කාරිතෙ තෙන පාසාද, ගොපුරාදිවිභූසිතෙ;
සග්ගඛණ්ඩෙ’ව තත්තොයා, සයස්මිං පතිබිම්බිතෙ.

8. **මහාජෙතවනා’**ඛ්‍යම්හි, විහාරෙ සාධුසම්මතෙ;
සරොගාමසමූහම්හි, වසතා සන්තවුත්තිනා.

9. සද්ධම්මට්ඨිතිකාමෙන, **මොග්ගල්ලානෙන** ධීමතා;

ථෙරෙන රචිතා එසා, **අභිධානප්පදීපිකාති.**